
DIAGNÒSTIC DE L'AGENDA 21 DE BANYALBUFAR

Abril 2009

Ajuntament de Banyalbufar

Coordinació tècnica:

Amb el suport de:

ÍNDEX

ÍNDEX	2
INTRODUCCIÓ A L'AGENDA LOCAL 21	7
L'AGENDA LOCAL 21	7
Què és l'Agenda Local 21?	7
On neix l'Agenda 21?	7
Perquè Agenda 21?	7
ANTECEDENTS DE L'AGENDA LOCAL 21	7
Cimera de les nacions unides a rio el 1992	7
Després de rio, què?	8
Què han fet les illes balears des d'aalborg?	9
L'agenda local 21 a banyalbufar.....	10
La diagnosi ambiental	12
La participació ciutadana. el fòrum ciutadà	13
Metodologia i pla de treball	14
INTRODUCCIÓ DE BANYALBUFAR	16
GENERALITATS	16
HISTÒRIA	17
ETIMOLOGIA	19
CAPÍTOL 1 : MEDI FÍSIC	20
CLIMA	20
RELLEU: OROGRAFIA, GEOLOGIA, GEOMORFOLOGIA, LITOLOGIA I EDAFOLOGIA	21
HIDROLOGIA	22
CAPÍTOL 2: SISTEMES NATURALS	23
ELS ECOSISTEMES	23
Vegetació	23

Fauna.....	24
EL PAISATGE I LA SEVA GESTIÓ	25
RISCS AMBIENTALS	25
Risc d'esllavissaments	25
Risc d'erosió	26
Risc d'incendi forestal.....	26
Risc d'inundacions.....	28
Risc sísmic	28
Vulnerabilitat d'aqüífers	28
PUNTS FORT I FEBLES -BLOC I: ENTORN FÍSIC I NATURAL.....	29
CAPÍTOL 3: CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DEL MUNICIPI.....	30
ESTRUCTURA I EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ	30
Evolució històrica i actual de la població.....	30
Dinàmica de la població.....	31
Estructura de la població.....	32
ORIGEN DE LA POBLACIÓ I MOVIMENT MIGRATORI	33
POBLACIÓ EN EL TERRITORI.....	34
PUNTS FORTS I FEBLES.....	35
CAPÍTOL 4: ESTRUCTURA ECONÒMICA	36
SECTORS ECONÒMICS.....	36
Sector primari.....	37
Sector secundari	40
Sector terciari	40
MERCAT LABORAL	44
Ocupació	44
Atur	45
PUNTS FORTS I FEBLES.....	48
CAPÍTOL 5: QUALITAT DE VIDA.....	49
SERVEIS , EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES.....	49

Equipaments en general	49
Servei social i sanitari	50
Servei educatiu	51
MEDI SOCIAL	51
Societat.....	51
Nivell educatiu	53
Associacionisme.....	54
PUNTS FORTS I FEBLES	56
CAPÍTOL 6: ORDENACIÓ DEL TERRITORI.....	57
PLANEJAMENT SUPRAMUNICIPAL.....	57
PLANEJAMENT MUNICIPAL	57
USOS DEL SÒL	58
Generalitats	58
Sòl rústic	61
Sòl urbà	63
Habitatge	64
ESPAIS NATURALS.....	67
Nivell internacional: xarxa natura 2000	67
Nivell autonòmic.....	68
LITORAL	73
Platges.....	73
Qualitat de les aigües de Bany	75
PUNTS FORTS I FEBLES.....	76
CAPÍTOL 7: MOBILITAT I TRANSPORTS	77
XARXA VIÀRIA.....	77
PARC DE VEHICLES	78
MOBILITAT INTERNA.....	79
TRANSPORT PÚBLIC	79
PUNTS FORTS I FEBLES.....	83

CAPÍTOL 8: VECTORS AMBIENTALS.....	84
GESTIÓ DE L'AIGUA.....	84
Marc de referència	84
Unitat Hidrològica de banyalbufar	85
Proveïment i consum d'aigua.....	86
Sanejament i tractament d'aigua	86
GESTIÓ DELS RESIDUS.....	87
Marc de referència	87
Generació i recollida de residus a banyalbufar.....	87
ESTRUCTURA ENERGÈTICA	92
Marc de referència	92
Consum d'energia elèctrica.....	94
QUALITAT DE L'AIRE	96
Contaminació atmosfèrica.....	96
Aerobiologia.....	98
PUNTS FORTS I FEBLES.....	100
CAPÍTOL 9: ASPECTES MUNICIPALS.....	101
ORGANIGRAMA I COMPETÈNCIES	101
Organització política	101
PRESSUPOSTS.....	102
PARTICIPACIÓ CIUTADANA	103
Informar.....	103
Consultar.....	104
Enquestes	105
Decidir conjuntament	105
ACTA DEL FÒRUM CIUTADÀ	106
ACTA PRIMERA REUNIÓ FÒRUM CIUTADÀ DE BANYALBUFAR.....	106
Assistents	106
Ordre del dia.....	107

1. Benvinguda	107
2. Presentació de Agenda Local 21	107
3. Torn de paraula als assistents	107
ACTA SEGONA REUNIÓ FÒRUM CIUTADÀ DE BANYALBUFAR	109
Assistents.....	109
Ordre del dia.....	109
1. Benvinguda	110
2. Desenvolupament de la Presentació.....	110
3. Torn de paraula als assistents.....	110
ANNEX 1 GLOSSAR DE AGENDA LOCAL 21	111

INTRODUCCIÓ A L'AGENDA LOCAL 21

L'AGENDA LOCAL 21

Què és l'Agenda Local 21?

Si cerquem la paraula "agenda" al diccionari trobem una definició senzilla: *Llibret o quadern amb totes les dates de l'any on s'anota el que s'ha de fer cada dia*. Doncs la Agenda local 21 no deixa de ser un *llibret o quadern* amb totes les dates d'un parell d'anys on entre tots anotem el que s'ha de fer a Banyalbufar perquè sigui un poble més sostenible i tinguem una millor qualitat de vida.

L'Agenda 21 Local és un model de diagnosi i formulació de polítiques municipals de sostenibilitat. El seu propòsit és avaluar l'estat ambiental, social i econòmic del municipi a fi de posar en marxa, amb la participació de la ciutadania, un procés creatiu i gradual de canvi vers un model sostenible de ciutat.

On neix l'Agenda 21?

A la Cimera de les NN UU sobre Medi Ambient i Sostenibilitat a Rio de Janeiro l'any 1992, que va representar una fita en el compromís de la comunitat internacional, els estats i les organitzacions no governamentals per afrontar els reptes del segle XXI (ambientals, econòmics i socials) en clau de sostenibilitat, a partir de la constatació de la limitació dels recursos naturals no renovables, el seu malbaratament i les desigualtats que genera l'actual model de desenvolupament.

Perquè Agenda 21?

A Rio, per assolir un nou model de desenvolupament sostenible, es van signar diverses Convencions i la Declaració sobre Medi Ambient i Sostenibilitat i van aprovar una Agenda per al segle XXI, amb objectius i polítiques que s'han d'impulsar a tots els nivells. Aquesta és el que es coneix com Agenda 21.

ANTECEDENTS DE L'AGENDA LOCAL 21

CIMERA DE LES NACIONS UNIDES A RIO EL 1992

El 1992 se celebrà la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament a la ciutat de Rio de Janeiro (Brasil). L'objectiu de dur a debat els efectes negatius derivats del creixement desmesurat i incontrolat que no és compatible amb els recursos limitats de la Terra. Aquesta Conferència suposà el compromís de la comunitat internacional per afrontar els problemes ambientals, econòmics i socials del segle XXI.

D'aquesta conferència en sorgí la “Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament” i un Programa d'acció que la desenvolupa, el “Programa 21”. Aquest programa planteja mesures contra els problemes més actuals, però també prepara el món per als problemes del segle XXI.

El capítol 28 del “Programa 21”, “Iniciatives de les autoritats locals en recolzament del Programa 21”, proposa les autoritats locals com a factor determinant per assolir els objectius del programa, per la seva proximitat al poble i per una major facilitat de promoure el desenvolupament sostenible a nivell local.

Després de Rio, què?

L'any 1994 les ciutats europees s'apleguen a Aalborg per impulsar el procés d'elaboració de les seves pròpies Agendes 21, concretant a nivell local les diferents propostes i objectius que permetin assolir la sostenibilitat dels municipis. La Declaració d'Aalborg –signada ja per més de 600 ciutats europees- suposa un compromís local amb la sostenibilitat global.

Any	Conferència o Programa Internacional
1992	Conferència sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament –Cimera de la Terra-
1992	V Programa de la Unió Europea sobre el medi ambient i el desenvolupament sostenible. El seu objectiu era integrar les polítiques ambientals en les polítiques econòmiques i socials de la UE
1994	Primera Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles, Aalborg (Dinamarca). Neix la Campanya Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles.
1996	Segona Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles. Pla d'Actuació de Lisboa
1997	Cimera extraordinària Rio+5. Nova York. Revisió dels objectius establerts en la Cimera de la Terra de 1992
2000	Tercera Conferència Europea de Ciutats i Pobles Sostenibles. Hannover
2001	VI Programa d'Acció en matèria de medi ambient de la UE “El futur a les nostres mans” (2001-2010)
2001	Estratègia de la Unió Europea per al Desenvolupament Sostenible “Desenvolupament Sostenible en Europa per a un món millor”
2002	Conferència Mundial Rio+10. II Cimera de la Terra. Johannesburgo-Sud-Àfrica
2004	Quarta Conferència de Ciutats Europees Sostenibles. Aalborg+10 que marca els deu anys de la Campanya de les Ciutats i Pobles Sostenibles

Taula 1. Principals fites històriques des de la Cimera de Rio 1992 fins a la Carta d'Aalborg de 2004.

La Declaració d'Aalborg proclama el compromís i l'obligació de les autoritats locals signatàries a establir Agendes Locals 21.

Lisboa i Hannover, el 1996 i 2000 respectivament, junt amb la Conferència sobre Assentaments Humans (Habitat II) el 1996, prenen el relleu a Aalborg per avançar en l'aplicació dels principis de la sostenibilitat en els sistemes urbans.

Què han fet les Illes Balears des d'Aalborg?

Des de l'aprovació de la Carta d'Aalborg, hi ha hagut moltes iniciatives d'implementació de les Agendes Locals 21 a les Illes Balears. El mapa següent resumeix l'estat actual de les Agenda local 21 als municipis de Mallorca.

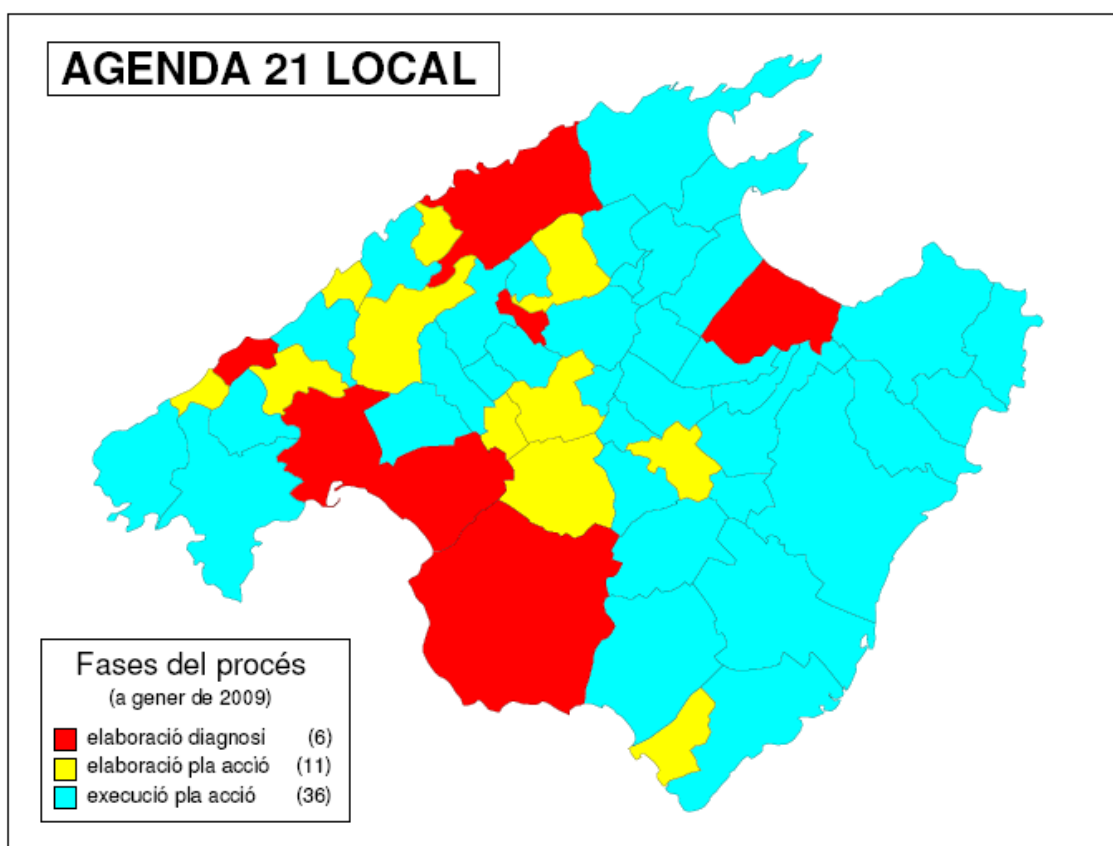

Figura 1 Estat de les Agendes Local 21. Font: Consell de Mallorca (març 2009)

En tot procés hi ha alguns municipis i institucions pioneres. La primera experiència de l'Agenda Local 21 a les illes, fou al municipi de Calvià, on s'inicià el procés el 1995, i s'aprovà el 1997. També el 1995 el Consell Insular de Menorca elaborà un Pla de Desenvolupament Sostenible d'àmbit insular emmarcat en la declaració de l'illa com a Reserva de la Biosfera. D'aquestes experiències pioneres i de les que les han seguit, Banyalbufar ha d'aprofitar tot el coneixement generat, evitant errors i potenciant els encerts.

El Decret 123/2002 sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears (BOIB núm., 123 de 112/10/02), aprova les mesures necessàries per afavorir l'aplicació de l'Agenda Local 21 als municipis i nuclis, tenint en compte el Programa 21 de Rio de 1992 i les recomanacions de la Carta d'Aalborg de 1994.

La Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear creà la Xarxa Balear de Sostenibilitat, a iniciativa de la Comissió Balear de Medi Ambient, amb la finalitat de coordinar la gestió de les diferents AL21. Els objectius principals de la Xarxa són afavorir l'intercanvi de coneixements i d'experiència en la realització, aplicació i seguiment de les AL21, informar i assistir els municipis balears al procés d'AL21, relacionar-se amb altres Xarxes nacionals i europees, etc.

L'AGENDA LOCAL 21 A BANYALBUFAR

L'ajuntament de Banyalbufar signà la Carta d'Aalborg, compromentent-se a elaborar l'Agenda Local 21, la qual proposa els següents objectius:

- Conèixer la realitat municipal. A partir de l'estudi de les variables ambientals, econòmiques i socials, es podran detectar els problemes que hi ha al municipi.
- Millorar la gestió municipal ambiental, econòmica i social, aplicant les recomanacions derivades del Diagnòstic.
- Definir el model de futur més adequat pel municipi i els seus habitants.
- Portar a la pràctica aquest model de futur, a partir de la implantació del Pla d'Actuació Local.
- Millorar de manera contínua la gestió municipal i, per tant, la qualitat de vida del municipi.

L'elaboració de l'Agenda Local 21 segueix el següent procés

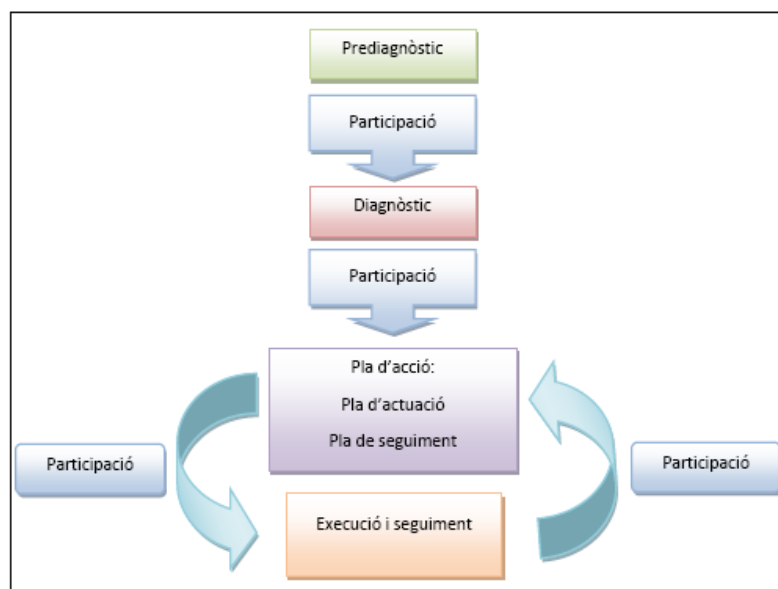

Figura 2: Fases de l'Agenda Local 21. Font: Elaboració pròpia.

A la taula següent es descriu cada una d'aquestes fases que es van duent a terme dins el procés de l'Agenda Local 21:

FASES PRINCIPALS	IMPLICA
<i>Adhesió a la Carta d'Aalborg</i>	Acord de plenari i signatura de la Carta per part de l'Ajuntament
<i>Elaboració del prediagnòstic</i>	El prediagnòstic es tracta d'un document tècnic que recull la informació existent més rellevant de l'àmbit social, econòmic i ambiental del municipi.
<i>Diagnòstic</i>	El diagnòstic és el document tècnic enriquit amb les aportacions realitzades per la ciutadania, a partir del Fòrum Ciutadà on s'identifiquen les necessitats, problemes i causes.
<i>Pla d'Acció</i>	El Fòrum Ciutadà, dissenyarà un Pla d'Acció a partir del diagnòstic, que s'haurà d'aprovar pel Ple de l'Ajuntament. El Pla d'acció, defineix tots els aspectes necessaris per desenvolupar les propostes aprovades per millorar la sostenibilitat del municipi. Aquest Pla d'Acció inclou un Pla de participació, un Pla d'actuació i un Pla de seguiment
<i>Validació del Pla d'Acció</i>	Validació del Pla d'Actuació per part del Comitè Insular i la Comissió Balear de Medi Ambient
<i>Xarxa Balears per la sostenibilitat</i>	Incorporació a la Xarxa. Realitzar execució, seguiment i Avaluació continuada dels resultats de l'aplicació del pla d'acció. Elaboració d'un informe anual de sostenibilitat amb els 15 indicadors clau. Elaboració d'un pla anual d'acció.
<i>Participació</i>	Fòrum ciutadà i altres mecanismes de participació validen el procés de totes les fases incorporant la visió i diferents sensibilitats del ciutadans.

Taula 2 Fases de l'Agenda Local 21.

El dia 27 de novembre de 2002 s'acordà per majoria, en Sessió Ordinària del Ple de l'Ajuntament de Banyalbufar, firmar la Carta d'Aalborg, amb l'objectiu d'iniciar un procés per a un futur sostenible del municipi.

No fou fins l'any 2007, quan l'Ajuntament de Banyalbufar decidí activar el procés de l'Agenda Local 21 al municipi, designant com a responsable municipal de l'agenda el regidor de Medi Ambient, el Sr. Toni Palerm, i encarregant les tasques d'elaboració del diagnòstic i gestió del procés a l'empresa GRAM.

La realització del diagnòstic ambiental del municipi ha de permetre aprofundir en la definició dels punts forts i febles del municipi des de el punt de vista tècnic i dels propis ciutadans, oferint una perspectiva integral.

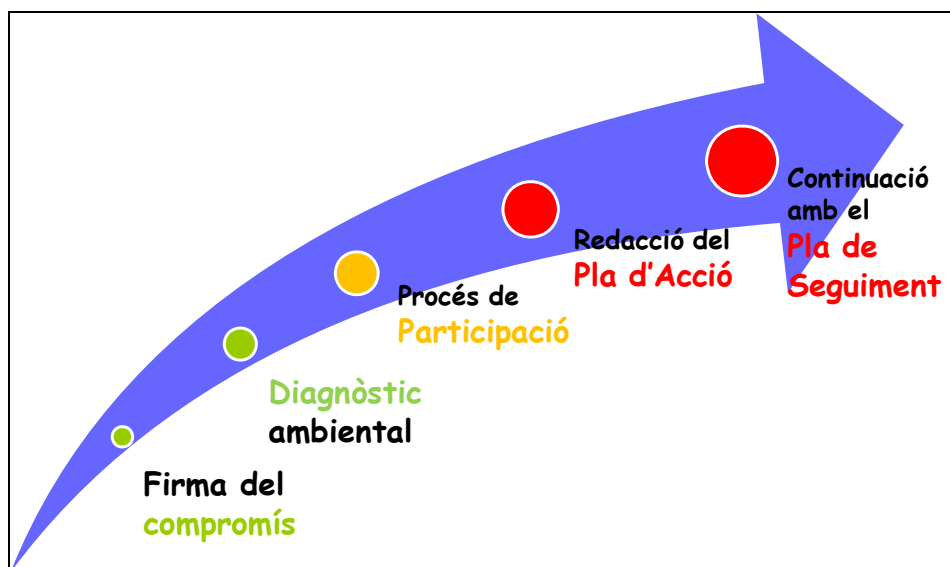

Figura 3. Evolució de l'Agenda Local 21 de Banyalbufar.

LA DIAGNOSI AMBIENTAL

El **Diagnòstic** pretén fer una àmplia avaluació del municipi en tots aquells aspectes que influeixen en la sostenibilitat, i que per tant són rellevants en l'Agenda Local 21. Així doncs, realitzar un Diagnòstic del municipi, consistirà en l'anàlisi ambiental, social i econòmic del municipi, definint la situació actual, la tendint i la desitjable, per tal d'assegurar que la seva evolució demogràfica, social, econòmica, ambiental, urbanística i de qualitat de vida, entre d'altres, respongui a criteris de sostenibilitat anteriorment definits i de preservació dels recursos naturals.

El document constitueix una primera passa en l'Agenda Local 21, per poder posteriorment determinar aquells aspectes que constitueixen, segons els ciutadans i ciutadanes, els punts forts i febles de la sostenibilitat del municipi de Banyalbufar.

Amb el Diagnòstic es pretén per tant, recopilar informació del municipi segons els següents àmbits: temes demogràfics, econòmics, del medi natural, dels diversos vectors ambientals i d'ordenació del territori.

Pel que fa al Diagnòstic, fet que ocupa aquest projecte, l'Article 10 especifica que:

- 1) El Diagnòstic del municipi inclourà, com a mínim, el Prediagnòstic i el Diagnòstic Final.
- 2) El **Prediagnòstic** és el document tècnic que recopila tota la informació existent, de caràcter ambiental, demogràfic, social i cultural, jurídic, econòmic, estadístic, en base numèrica o en suport cartogràfic, de tal forma que permeti l'anàlisi de la situació actual del municipi i la determinació de les causes que han conduït a aquesta situació, fent una síntesi de la situació de partida.
- 3) Elaborat el Prediagnòstic, i abans de la redacció del Diagnòstic Final, el respectiu Ajuntament iniciarà un diàleg amb els seus ciutadans, organitzacions cíviques, empresarials i industrials locals, celebrant consultes i promovent un consens, constituint el Fòrum Ciutadà del seu municipi.

- 4) El **Diagnòstic Final** és el document tècnic contrastat que, a títol orientatiu, conté la informació, almenys, sobre els aspectes següents:

Descripció general del municipi, resum històric, demografia i poblacionals: creixement, immigració, etc.

- Aspectes ambientals: consum de recursos propis i aliens, mobilitat, contaminació residus, etc.
- Sectors econòmics presents al municipi, i les seves tendències futures.
- Ordenació del territori i urbanisme.
- Aspectes socioculturals: sanitat, educació, infraestructura cultural, etc.
- Organització i actuacions de l'ajuntament per conèixer el grau de coherència entre els objectius de sostenibilitat i participació i les accions reals de l'administració municipal.
- Punts Forts i Punts Febles del municipi de forma contrastada i prioritzada pel Fòrum Ciutadà.

- 5) El Diagnòstic serà remès al Comitè Especialitzat Insular corresponent a efectes del seu coneixement i suggeriments si s'escau.

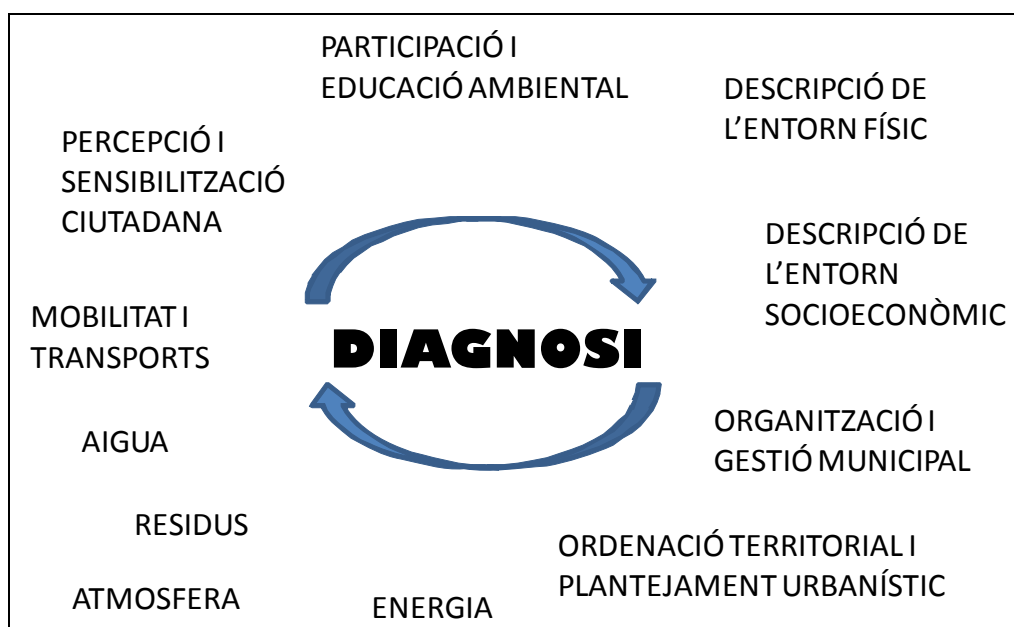

Figura 4. Continguts analitzats dins el Diagnòstic. Font: Elaboració pròpia.

LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA. EL FÒRUM CIUTADÀ

El Fòrum ciutadà és un organisme de consulta i participació d'aquelles persones o entitats vinculades directament o indirecta al municipi, i que volen aportar els seus coneixements o experiències a les diverses etapes de l'Agenda.

La participació ciutadana en el procés de la Agenda 21, el diagnòstic, la posterior definició de les estratègies del Pla d'Acció, el seguiment,... es clau, enriquint el procés amb múltiples visions, a més de la tècnica, que permet detectar els problemes més propers a la població i determinar i prioritzar les actuacions per solventar-los.

El procés participatiu per elaboració del diagnòstic a contat amb:

- *Enquestes a residents*: es realitzen amb l'objectiu d'enriquir el diagnòstic amb les diferents opinions dels ciutadans.

- *Enquestes a comerços*: l'opinió dels propietaris dels diferents negocis també és important per enriquir el Diagnòstic.

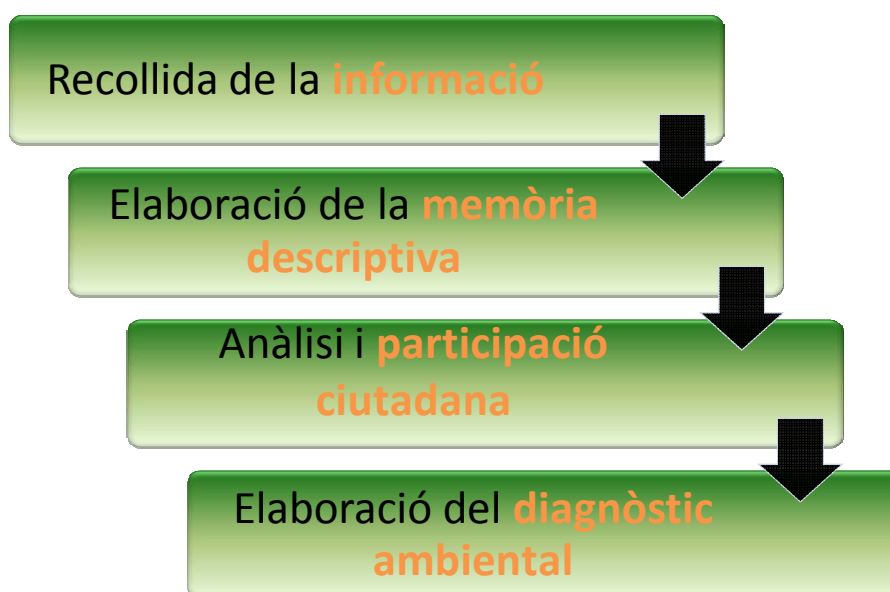
- *Participació amb nins*: a través dels dibuixos dels nins i nines del municipi amb el que els hi agrada i el que no els hi agrada de Banyalbufar s'ha obtingut l'opinió dels infants.

- *Contacte directe amb associacions municipals*: s'ha establert un contacte amb els presidents de les diferents associacions del municipi per incorporar els seus coneixements al Diagnòstic de Banyalbufar.

- *Constitució del fòrum ciutadà. El Fòrum ciutadà per a la sostenibilitat*: es tracta del màxim òrgan de participació ciutadana format per representants dels diferents col·lectius que trobem al municipi: associacions, persones interessades, diferents grups i sectors de la població,...

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL

La metodologia de treball emprada per a l'elaboració del diagnòstic segueix l'esquema general que es representa a la següent figura. En aquesta s'han seguides les següents fases:

1. FASE 1: Informació preliminar i recollida de dades

El treball de recerca de dades que s'ha realitzat ha partit d'una primera revisió de documentació existent, publicacions i treball inèdits (administració, centres de recerca, instituts d'estudis, etc), sobre els diferents aspectes que afecten al municipi.

Es va establir una estratègia de selecció i recollida de dades, per tal d'assegurar la fiabilitat i utilitat de la informació emprada per a l'elaboració del diagnòstic. Aquesta recollida de dades s'ha duit a terme mitjançant els següents mecanismes i instruments:

- Serveis i centres de l'administració pública, així com el mateix Ajuntament de Banyalbufar.
- Centres de documentació
- Empreses concessionàries de serveis (aigües, electricitat, residus, etc.).
- Treballs de camp per a recollir informació qualitativa del municipi
- Entrevistes personals amb tècnics, entitats i persones del municipi que aportaren dades d'interès per a el diagnòstic ambiental.

2. FASE 2: La memòria descriptiva i fase de diagnòstic

Una vegada disposem de la informació de base s'elabora la memòria descriptiva analitzant els corresponents temes ambientals que engloba.

Es aquest document tècnic el que es presenta tant als agents polítics com socials, per tal d'elaborar el document final de diagnòstic ambiental que inclourà les seves opinions i contindrà els següents apartats per a cada un dels aspectes analitzats:

- Un resum de la situació actual
- Un diagnòstic del municipi
- Un esquema dels punts forts i febles detectats

3. La participació ciutadana, element clau del procés

La participació ciutadana és un element clau en tot el procés d'Agenda Local 21, i especialment en la fase de diagnòstic, com a passa inicial del procés de participació.

Així com queda reflectit en la Carta d'Aalborg, els diagnòstics han d'intentar iniciar la implicació ciutadana perquè siguin ells un dels protagonistes del procés d'elaboració de l'Agenda Local 21, que es podrà continuar després del diagnòstic.

Així doncs, el diagnòstic no és tant sols un estudi tècnic sinó que, a més és un instrument que permetrà posar de manifest la realitat social.

INTRODUCCIÓ DE BANYALBUFAR

GENERALITATS

El terme municipal de Banyalbufar està situat al nord-oest de l'illa de Mallorca, en plena Serra de Tramuntana, i més concretament a la serra des Teix. Limita al est amb Valldemossa, a l'oest amb Estellencs, al sud-oest amb Puigpunyent i al sud-est amb Esporles i obert a la mar Mediterrània des de el Port del Canonge fins al racó de s'Algar.

El municipi de Banyalbufar, juntament amb altres municipis de la Serra de Tramuntana, Bunyola, Deià, Escorca, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Puigpunyent, Sóller i Valldemossa, forma part de la Mancomunitat de Tramuntana.

Mapa 1 Localització de Banyalbufar

La situació geogràfica i el relleu accidentat són trets característics que converteixen el municipi en un lloc singular, amb una especial riquesa paisatgística i natural. Tant és així, que Banyalbufar ofereix la possibilitat de gaudir d'una àmplia varietat de paratges: vessants amb els seus cims i estatges altitudinals, valls, cales, etc.

El municipi abasta un total de 18,1 Km² i inclou quatre petits puigs, essent la Mola de Planícia el més alt amb 942m i Sa Talaia amb tant sols 309m el més baix. A la vall hi trobam el 90% de la població del municipi, el 10% restant la trobam repartida entre l'agrupació de construccions de l'estaca i del Port, ambdós es troben a la franja litoral del municipi.

El poble es caracteritza per l'abundància de marjades, que s'estenen al llarg de la costa. Destaquen les possessions de Planícia, Son Valentí, Son Bunyola, Son Bujosa, Son Sanutges, Son Balaguer i Es Rafal. El relleu es molt accidentat i assoleix la màxima elevació a la mola de Planícia (920 m) lloc a on es troba situat el grup més nombrós de teixos de tot Mallorca.

HISTÒRIA

Un poble és fruit de la seva història. L'explicació de molts fets actuals i trets característics rau en fets passats, n'és un clar exemple el paisatge. Aquest apartat no pretén recollir tota la història detallada de Banyalbufar, sinó una sèrie d'esdeveniments clau. Per les persones més interessades es recomana l'abundant bibliografia específica existent.

La prehistòria. Les primeres dades disponibles que actualment coneixem referents a l'ocupació dels humans a Banyalbufar, daten de la cultura pretalaiòtica (3000 - 1400 aC). Es tracta d'unes restes d'enterraments humans, situats a al lloc anomenat Corral Fals, a la possessió de Son Bunyola. Tres jaciments són d'una època posterior, la talaiòtica: dos d'ells situats també dins la possessió de Son Bunyola i un altre a Son Valentí. Destaca l'existència de les restes d'un talaiot, de planta circular, en mal estat de conservació.

La època romana. En quant a l'època romana a Banyalbufar, poca cosa podem afirmar ateses les poques restes trobades. Només s'han trobat algunes restes de ceràmica sigillata i, possiblement, l'assentament romà al municipi fou molt dèbil atès que la construcció del mateix, amb el sistema de marjades, hom l'atribueix a l'època musulmana.

L'origen de la Vila. Efectivament és amb la conquesta musulmana de Mallorca i amb el desenvolupament d'aquesta nova cultura (902 - 1229) quan realment el poble neix, tal i com el concebim a l'actualitat. Sembla que prest s'hi instal·là al que seria ben aviat Banyalbufar, una comunitat andalusina.

L'assentament pertanyia al districte de *Bunyula*, el qual agrupava els pobles de Banyalbufar, Esporles i Bunyola. Foren els andalusins els qui "construïren" l'actual paisatge banyalbufarí. Feren néixer el poble, des del batiar-lo amb el seu topònim (Bany al bahar -construït vora la mar-), fins dissenyar i executar marjades, safareigs i tota una xarxa hidràulica que els investigadors anomenen Ma'jil.

Foto 1: Vista de les marjades. Autor: GRAM

La Conquesta i el repartiment de terres. El major canvi, tan social com econòmic, va ser a partir de la Conquesta de Mallorca mitjançant l'atac de l'exèrcit català de Jaume I, l'any 1229. Després de la conquesta de Mayurqa als musulmans, l'illa es va repartir entre els nous conqueridors. Pel que fa a Banyalbufar el poble es repartí aprofitant les dues grans zones o valls que feren de separació territorial entre els dos grans senyors feudals. Vall I (la vila pròpiament dita): sota domini del cavaller Ramon Sa Clusa. Vall II (les actuals possessions de Son Bunyola, Son Valentí, Son Balagueret, Son Coll i el nucli des Port des Canonge), sots domini de Gilabert de Cruïlles i del bisbe de Mallorca.

Aquests primers senyors feudals de Banyalbufar s'encuidaren d'explotar territorialment el municipi amb la única finalitat de cobrar rèdits com a pagament de l'aportació feta en la conquesta de l'illa. El primer que fomentaren, doncs, fou la repoblació del municipi amb nous vinguts de Catalunya, principalment, atès les terres havien estat abandonades pels musulmans.

Segles XV, XVI i XVII. Devers l'any 1450 existia una forta tensió entre Ciutat i la Part Forana, per desavinences econòmiques principalment. Aquesta situació va motivar la revolta forana, i es saquejaren diverses possessions banyalbufarines en mans de ciutadans (Planícia i sa Teulera). Els conflictes socials però, no acabaren aquí. Va sorgir la "Germania" mitjançant la qual els anomenats "agermenats" (vilans i menestrals) demanaven que s'eliminàs el deute públic, l'abolició d'impostos indirectes i en definitiva una reforma general de l'administració.

La "guerra" entre "agermenats" i "mascarats" (mercadors i senyors de Ciutat) provocà destrosses. Aquests darrers foren saquejats i assassinats, tal i com ho documenten els escrits de l'any 1522. L'ambient de por i inseguretat, va fer que fins i tot el senyor de la Baronia que, en aquell temps era Jaume Joan de Lloscos viatjàs cap a Menorca per tal de refugiar-se. La mateixa Baronia fou assaltada poc després i els agermanats hi robaren vi (malvasia?) que s'endugueren cap a Ciutat. També consta que els agermanats es tancaren dins d'una torre de defensa (segurament la de Sa Baronia) per tal de defensar-se des mascarats. Finalment el moviment agermanat fracassà i alguns banyalbufarins foren castigats.

L'any 1579 es començà a construir la Torre del Verger i el 1584, s'encarregà a Gaspar Homs que pintàs el que llavors havia de ser retaule major de l'església (Nostra Senyora).

Pel que fa al règim administratiu, Banyalbufar i Esporles formaven una mateixa Universitat. La Seu administrativa es trobava situada a Banyalbufar, mentre que la seu eclesiàstica, la parròquia, es trobava a Esporles. Aquesta dualitat eclesiàstica-administrativa provocà molts conflictes entre ambdós pobles, perquè Esporles -amb més població- reclamava a les autoritats del Regne ser la seu administrativa o, en tot, cas separar-se de Banyalbufar.

Segles XVIII. A la segona meitat del segle XVIII Esporles sol·licità al Reial Consell de Madrid la separació definitiva amb Banyalbufar, però que no arribà definitivament fins a l'any 1836. L'economia de Banyalbufar es basava en l'agricultura i l'activitat pesquera. Fou famós el conreu de la vinya al municipi, especialment per l'elaboració del vi de malvasia, reconeguda i exportada arreu d'Europa.

El Segle XIX. L'any 1839 la plaga del pugó arrasà les vinyes banyalbufarines, tan apreciades per ser la matèria prima en l'elaboració de la malvasia, beguda de reis que s'exportava a la Península. L'any 1850 una gran sequera féu molt de mal també als cultius en general, per acabar de rematar després amb l'arribada de l'oïdium.

La carretera que uniria Esporles amb Banyalbufar es construïa gràcies al general Cotoner (Ferran Cotoner i Chacón) i a l'ajuda de la Diputació Provincial. Mitjançant la restauració borbònica (1875) a Banyalbufar controlaven la política municipal els senyor de Planícia i de Son Bunyola, juntament amb el General Cotoner de La Baronia.

Al 1882 es construeixen els rentadors públics a Sa Canaleta. L'any 1885 s'instal·la al poble una comunitat de monges agustines que es dedicà a l'ensenyament i a assistir els malalts a la vila.

La plaga de la fil·loxera (1891) féu que la vinya fos substituïda pel conreu de la tomàtiga, especialment la de ramellet, que es comercialitzava a Ciutat i s'exportava a Barcelona.

El Segle XX. L'any 1913 s'erigí en parròquia l'església de Banyalbufar, que fins aleshores havia estat vicaria d'Esporles i, al mateix any, es duu a terme la inauguració de la fàbrica d'electricitat. Durant la Dictadura de Primo de Rivera es va anomenar batle a l'amo Antoni Albertí de cas Cosí.

Amb la Segona República, es continuaren fent obres públiques, com ara una xarxa de clavegueram o un petit escorxador situat a Sa Canal Nova. Un inspector d'ensenyança intentà tancar l'escola de monges agustines, però el poble el féu fora ben aviat.

Durant la Guerra Civil, els càrrecs municipals foren ocupats per la Falange. Partiren des de Banyalbufar 16 banyalbufarins a lluitar a la Guerra. Dos d'ells moriren en el combat.

Després de "l'any de sa neu" (1956) i la calabruixada de 1959, la decadència del cultiu de la tomàtiga de ramellet féu emigrar molts banyalbufarins cap a Ciutat.

La democràcia i principis del segle XXI. L'època democràtica (1977) és encetada pel nou batle elegit Jaume Tomàs Font. Durant aquests primers anys de democràcia destacà la figura política del banyalbufarí Jeroni Albertí Picornell, actual Fill Il·lustre del poble.

L'any 1995 Banyalbufar la política banyalbufarina entra en una nova etapa mitjançant la victòria a les eleccions municipals d'un nou partit, Independents per Banyalbufar, amb els batles Antoni Mora Vich i Manuel Romero. Actualment, el Consistori es troba presidit per Unió Mallorquina amb el batle Mateu Ferrà, amb l'existència d'un pacte de govern entre la formació Agrupació Port des Canonge i el Partit Popular. Resta a l'oposició Independents per Banyalbufar.

ETIMOLOGIA

La vila de Banyalbufar, tal i com la concebem en l'actualitat fou obra d'una comunitat andalusina. Banyalbufar surt del topònim arcaic Banyalbahar. Aquest consta de dues parts ben diferenciades i amb significació pròpia: banya i bahar.

Banya s'ha d'entendre amb el sentit de construcció fundacional, és a dir d'un assentament nou - inexistent com a tal abans - a la serra de tramuntana duit a terme per una comunitat andalusina durant el segle X. La segona part Bahar, la documentació mallorquina del segle XIII ens ho ha catalanitzat com la mar o sa mar, o alguns cops en llatí, juxta mare, és a dir, prop o vora la mar. D'aquesta forma el topònim musulmà del poble de Banyalbufar, significa "construït vora la mar."...

BLOC I: ENTORN FÍSIC I NATURAL

CAPÍTOL 1 : MEDI FÍSIC

CLIMA

Banyalbufar presenta, com el conjunt de les Illes Balears un clima mediterrani, caracteritzat per uns hiverns suaus i uns estius calorosos. Aquesta modalitat climàtica es caracteritza principalment per la irregularitat, en tots els sentits. En referència al règim pluviomètric, presenta estius secs (durant els quals les pluges són gairebé nul·les, llevat de les gotes fredes), tardors de pluges importants (sobretot als mesos d'octubre i novembre) i hiverns i primaveres on les precipitacions són molt inferiors.

TEMPERATURES

En quant a les temperatures, el règim és temperat, amb estius càlids, equinoccis suaus i hiverns moderats. La temperatura mitjana anual és de 17°C. En general les mitjanes mensuals no superen, pel límit superior, els 35°C, i per l'inferior, no baixen de 5°C. Tot això sumat a uns nivells alts d'insolació, característic dels climes mediterranis, dona com a resultat un règim climàtic que a l'estiu presenta dèficit hídric, que es sol traduir en sequera.

PRECIPITACIONES

Amb les precipitacions succeeix gairebé el mateix. Tot seguit podem observar el climograma corresponent a Banyalbufar, que ens concreta una mica més les característiques particulars.

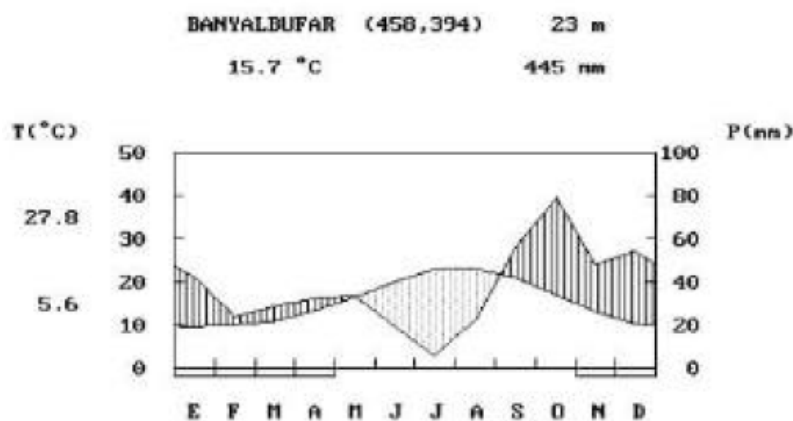

Figura 5: Climograma de Banyalbufar. Font: Avantprojecte del PORN de la serra de Tramuntana, Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears, 2006.

En el cas més concret de Banyalbufar¹, el clima presenta una mitjana anual de 17°C, amb uns 14,5-15 °C d'oscil·lació tèrmica a la costa i 15-15,5°C a l'interior. Com es pot observar al mapa 24 de l'annex cartogràfic Banyalbufar experimenta un gradient de temperatures amb l'alçada.

¹ Informació extreta del Guia dels Pobles de Mallorca.

Pel que fa a les precipitacions, són abundants (1.016mm), també presenten un gradient en alçada, sent majors les registrades en la zona muntanyosa que la costera. Els vents predominants són els de mestral, tramuntana i gregal.

RELLEU: OROGRAFIA, GEOLOGIA, GEOMORFOLOGIA, LITOLOGIA I EDAFOLOGIA

En termes geològics, el municipi es troba ubicat dins de la unitat geològica més destacable de Mallorca; la Serra de Tramuntana. Es crea durant l'orogènia Alpina, l'orogènia que dona lloc a les Illes Balears.

Durant l'orogènia Alpina es produeix el xoc entre les plaques l'Àfricana i l'Euroasiàtica. Aquesta col·lisió va donar lloc a diferents plegats, falles i encavalcaments (falla inversa), de les quals la serra Tramuntana n'és un d'uns 90 km de longitud i fins a 15 km d'amplària. A la serra es poden trobar les grans altures de les Illes Balears. Els cims del Puig Major, l'Ofre, Massanella o Alfàbia, que superen els 1000 m, donen un aspecte muntanyós i d'inaccessibilitat característic. I és entre aquestes muntanyes, encavalcaments (falles inverses) de l'orogènia alpina, on es van originar valls longitudinals que s'han convertit en els pocs assentaments humans que s'han pogut desenvolupar.

Parlant de la serra com a conjunt, els pendents són importants, i es fan més verticals a la costa nord, que connecta amb el litoral, on els penya-segats poden assolir els 400m d'alçada, mentre que els pendents sud són més suaus. La gran majoria de la Serra presenta uns pendents elevats, de més del 35%, mentre que les àrees amb pendents més suaus es concentren bàsicament a la meitat sud-oest de la serralada, i són pendents mínimes a les zones més internes de les valls (Sóller, àrea de Bunyola, Andratx). Sigui com sigui, l'home s'ha hagut d'adaptar a la presència de pendents significatius, adoptant la pedra en sec, amb les marjades com a protagonistes i element característic del paisatge de la Serra.

L'orografia de Banyalbufar té un relleu prou accidentat, amb una elevació màxima situada a Sa Mola de Planícia (933m), i una mitjana de 282m d'alçada que engloba prop de la meitat de la superfície municipal. La mitjana del 49% de pendent determina, juntament amb les pluges, una forta acció erosiva per escorrentia. Altres accidents orogràfics destacables són Es Puntals (882m), Es Moletó (650m), Es Puig de Sa Barca (585m), Es Puig de Vela (500m), Es Puig de s'Argenter (498m), Ses Planes (339m), Es Brandetjats (320m) i Es Castellot (273m).

Hi ha nombrosos torrents, de curt recorregut, a causa de la proximitat dels cims de la serra de Tramuntana. Els més importants són el torrent de Son Coll, el de Son Bunyola, el torrent de Son Bauçà, el de Son Roig, de Can Fura i el de Can Cerdà. Hi ha també nombroses fonts com la Font de sa Menta, des Poll, es Aljubets, des Garbell, des Biscaïns i la Font de la Vila.

Banyalbufar disposa de 7 Km de costa, escarpada i poc accessible, amb diverses entrades com el Port des Canonge, es Port de Banyalbufar i s'Algar. De la costa sobresurten les puntes de Punta Roja, es Carregador de Ses Garroves, Punta de s'Aguila, es Cavall, sa Galera, Punta de na Fernanda i sa Pedra de s'Ase.

Des de el punt de vista litològic i estratigràfic, la zona presenta materials del Mesozoic (gresos i calcàries del Triàsic) en contacte mecànic amb materials del Cenozoic (calcarenes i margues del Miocè inferior), així com importants dipòsits més recents, discordants sobre els anteriors (conglomerats, bretxes, blocs i calcarenites del Pleistocè i Holocè).

Geomorfològicament, una part de la zona es la conca dels petits torrents esmentats abans, que aboquen al Port del Canonge i a la platja de Son Bunyola, donant lloc amb les seves abocadures a un tipus de "cales" pròpies del vessant marítim de la Serra que van alternat amb una costa més escarpada que constitueix la morfologia més característica.

La zona del Port d'es Canonge es un del pocs afloraments del Buntsandstein de Mallorca i esta en contacte per falla amb una sèrie turbidítica del Miocè inferior. Presenta aspectes molt interessants estratigràfics i tectònics, així com una morfologia típica dels vessants marítimes de la serra de Tramuntana.

HIDROLOGIA

A diferència d'altres àrees de Mallorca, els torrents de la vessant nord de la Serra es caracteritzen per tenir trams molt curts i abruptes, i les seves conques solen ser poc extenses, en funció del relleu. A la vessant sud els cursos es suavitzen (Grimalt, 1989).

Degut a les litologies dels diferents massissos muntanyosos, part de l'aigua que precipita en forma de pluja o neu queda emmagatzemada als nombrosos aquífers, que serveixen com a rebost durant els períodes de sequera, amb els conseqüents problemes de sobreexplotació i salinització, tan característics de les capes freàtiques del Raiguer, que en el cas de la comarca de Tramuntana no representen una amenaça tan gran, degut a que són aquífers petits i molt encaixonats als respectius massissos

Igual d'importants són les fonts, que es presenten en gran quantitat al llarg de tota la serralada, que són un bon indicador del nivell de sequera, i que històricament han estat la única font d'extracció d'aigua. En el cas del municipi de Banyalbufar parlarem tant de les característiques de la hidrologia superficial com subterrània.

Superficial²: Destaca la conca del torrent de Son Coll de Banyalbufar amb 6,5 Km² de superfície. Desemboca a la vessant litoral de mestral de la serra de Tramuntana la qual es caracteritza per torrents de recorregut molt breu i pendents notables, que baixen gairebé directament a la línia de cims cap a la costa, en alguns casos la presència de fonts afavoreix una considerable funcionalitat com s'aprecia al mateix Torrent de Son Coll.

Subterrània³: El municipi de Banyalbufar es troba situat entre dues unitats hidrogeològiques, la Unitat Hidrogeològica 02 denominada "Deià" i la Unitat Hidrogeològica 07, denominada "Fonts", segons la "Delimitació de les Unitats Hidrogeològiques del Territori Peninsular i Illes Balears i Síntesi de les seves Característiques" (DGOR, 1988), de 74 km² i 119 km², respectivament.

Segons el Pla Hidrològic de les Illes Balears (PHIB) (febrer de 1999) les característiques de la Unitat hidrogràfica Banyalbufar són:

Superfície permeable (Km2)	Pluja mitjana (mm/a)	Infiltració (%)	Recàrrega (hm3/a)
20	777	25	3,9

Taula 3: Característiques de la Unitat hidrogràfica Banyalbufar. Pla Hidrològic de les Illes Balears (PHIB). 1999.

² Font: quaderns editats per l'associació de Municipis de les Illes Balears; Quadern de la Serra de Tramuntana, Hidrologia I.

³ Informació del Pla hidrològic de les Illes Balears, 1999.

CAPÍTOL 2: SISTEMES NATURALS

ELS ECOSISTEMES

El medi natural de Banyalbufar es pot separar en tres zones ben diferenciades: litoral, vall i muntanya amb les seves diferències a cada un dels estatges altitudinals i en funció de la incidència antròpica.

VEGETACIÓ

A la serra de Tramuntana s'hi troba una sèrie de grans dominis de vegetació les quals expliquem a continuació:

L'alzinar (*aliança Quercion ilicis*) és una de les vegetacions climàtiques de Mallorca i consta de dues associacions, presents.

Associació *Cyclamini-Quercetum ilicis* ("alzinar de muntanya"). Es troba per damunt dels 600 metres d'altura. A més de l'alzina (*Quercus ilex*) que constitueix l'estrat arborei de la formació hi trobam les següents espècies:

Marfull (*Viburnum tinus*), arbocera (*Arbutus unedo*), llampúdol bord (*Rhamnus ludovici-salvatoris*), aladern de fulla ampla (*Phillyrea latifolia*), bruc (*Erica arborea*), xuclamel (*Lonicera implexa*), heura (*Hedera helix*), falguera (*Pteridium aquilinum*). També trobam l'endèmic pa porcí (*Cyclamen balearicum*) el qual dóna nom a l'associació.

-Associació *Clematido-Quercetum rotundifoliae*: són rares les espècies muntanyenques abans indicades i diverses espècies de l'*Oleo-Ceratonion* (garriga) hi són relativament freqüents. Correspon a l'alzinar de les zones situades per davall dels 600 metres d'altitud.

El pinar és el resultat de la invasió per part del pi (*Pinus halepensis*) dels alzinars aclarits i ullastrars, de les garrigues de romaní i xiprell i garrigues d'estepes, i dels conreus abandonats. Es tracta per tant d'una espècie oportunista.

Les garrigues (*aliança Oleo-Ceratonion*), constitueixen una altra vegetació climàtica de Mallorca. Espècies característiques són l'ullastra (*Olea europaea var. Sylvestris*), els aladerns de fulla estreta (*Phillyrea angustifolia*) i de fulla mitjana (*P. Media*), l'olivella (*Cneorum tricoccon*), el garrover (*Cerantia siliqua*), les espargueres vera (*Asparagus horridus*) i de gat (*Asparagus albus*).

La degradació dels alzinars dóna lloc a garrigues de ciprell (*Erica multiflora*), ginebró (*Juniperus oxycedrus*), trèvol de quatre fulles (*Lotus tetraphyllus*), estepa negra (*Cistus salviifolius*), etc.

La degradació de l'ullastrar dóna lloc a garrigues de romaní (*Rosmarinus officinalis*), ciprell (*Erica multiflora*), gatova (*Genista lucida*), estepes blanca (*Cistus albidus*) i llimonca (*Cistus monspeliensis*).

El carritxar (*Ampelodesmos mauritanica*) és la darrera etapa de la degradació dels alzinars i sovint és el resultat dels incendis forestals.

Cal mencionar que al terme trobem abundants penya-segats als quals s'hi desenvolupen diverses **comunitats de plantes rupícoles**, bona part d'elles endèmiques de Mallorca. Els penya-segats situats a baixa altitud i orientats al sud, càlids i assolellats són el lloc on es desenvolupa l'associació *Phagnaleto-asplenium glandulosi*. Els penya-segats orientats cap el nord són l'hàbitat típic de

l'agrupació *Hippocrepidetum-balearicae*. Espècies característiques són la violeta de penyal (*Hippocrepis balearicae*), el genistell (*Genista majorica*), *Scabiosa cretica*, *Globularia cambessedessii*, etc.

Les **vores i llits dels torrents** poden presentar alguns elements boscos rupícola, de fulla caduca, com ara polls (*Populus nigra*), oms (*Ulmus minor*) o fleixos (*Fraxinus angustifolia*) entre els esbarzers (*Rubus ulmifolius*).

Vegetació **relacionada amb els murs de pedra** en sec. Els murs de les marjades constitueixen un biòtop particular, amb unes condicions que són assimilables fins cert punt amb les dels penyals, tot i que hi ha elements diferenciadors, com la presència de nombroses esclotxes entre les pedres que constitueixen el marge i les condicions de particular humitat que confereix la possible percolació de l'aigua recollida al replà de la marjada. En condicions favorables es veuen colonitzades per espècies de falagueres, entre les que es compta amb taxons endèmics com l'*Asplenium majoricum*, a partir de la hibridació dels quals han aparegut subespècies amb una àrea de distribució estrictament restringida als marges.

Vegetació de **litoral rocós**. Precisa una adaptació a la presència de sal, tant per rouassos i aerosols com, fins i tot, per eventuais inundacions temporals d'aigua marina. Solen disposar-se en bandes paral·leles al litoral i organitzar-se de major a menor resistència a les condicions adverses de salinitat. Les comunitats vegetals de primera línia als litorals de substrat rocós queden englobats en l'aliança *Crithmo limonium*, que pren el nom del *Crithium maritimum* (fonoll marí) i del *Limonium ssp* (saladina).

FAUNA

Esbossarem la fauna a partir de la vegetació més important existent.

Alzinar: la fauna dels alzinars és pobra en espècies. En són característics el pinsà (*Fringilla coelebs*), el reietó (*Regulus ignicapillus*), el tudó (*Columba palumbus*) i el ferrerico blau (*Parus caeruleus*) entre les aus; el mart (*Martes martes*) entre els mamífers; el banyarriquer (*Cerambyx cerdo*), el corc dels aglans (*Balaninus elephants*) i la papallona (*Lymantria dispar*) entre els invertebrats.

Pinar: una au característica és el trencapinyons (*Loxia curvirostra*). Entre els invertebrats es poden citar el gran escarabat (*Polyphylla fullo*), la processonària (*Thaumetopoea pityocampa*) o el perforador (*Dendroides pini*).

Garrigues: en aquestes zones podem trobar mamífers com el conill (*Oryctolagus cuniculus*), l'eriçó (*Erinaceus algirus*) i la geneta (*Genetta genetta*). Entre els aucells es pot citar la perdiu (*Alectoris rufa*), la tórtora (*Streptopelia turtur*), el busqueret (*Sylvia sp.*) i diverses espècies de fringílids. També cal citar les aus migrants que viuen dels fruits tardorals de la garriga (llentiscle, olivó, etc.) principalment el tord (*Turdus sp.*) i l'estornell (*Sturnus vulgaris*). Entre els reptils citem la serp de garriga (*Macroprotodon cucullatus*), entre els amfibis podem trobar el calàpet (*Bufo viridis*) i entre els invertebrats la cigala (*Tettigia orni*) i la cantàrida (*Chalcophora mariana*).

Bosc de ribera: l'element faunístic més característic d'aquest biòtop és el rossinyol (*Luscinia megarhynchos*).

A les **coves** hi habita una fauna generalment escassa, però especialment adaptada i rica en endemismes a causa del seu aïllament. Les coves també serveixen de refugi a distintes espècies de rata-pinyades (*Quiròpters*).

La zona sud del municipi, sa Mola de Planícia, i la Serra des Sec, juntament en la zones de praderies de posidònia són els indrets de més interès per la flora i fauna del municipi. Per el contrari, els nuclis de població són on tots els índex avanç esmentats són més negatius. Cal destacar que els diferents índex d'interès posen de manifest el importància de tot el territori del terme municipal. Es a dir, el interès i bon estat de la malla de territori que envolta els punts de màxim interès.

EL PAISATGE I LA SEVA GESTIÓ

Seguint la divisió emprada per la vegetació el paisatge de Banyalbufar es pot separar en tres zones ben diferenciades: litoral, vall i muntanya amb les seves diferències a cada un dels estatges altitudinals i en funció de la incidència antròpica.

En la vall el paisatge esta conformat per la agricultura que amb les marjades anava guanyant terreny a la muntanya. Oliverar, es el paisatge dominant, combinant en les zones planes llaurades on es conrea. Es aquí on trobem el paisatge urbà de Banyalbufar, carrers i carrerons estrets forats de pedra, pujades i baixades pronunciades, i mil recons que conviden a perdre's tranquil·lament.

Les muntanyes envolten el nucli de Banyalbufar per tots els costats, combinant la majestuositat dels penya-segats amb boscos de pins i alzines. La serralada del Teix la cara més alta, abrupta i misteriosa, des de on es poden observar la resta de grans alçades de la Serra de Tramuntana.

De la plana de la vall, de cop un gran desnivell, uns penya-segats emprats com a balcons per observar la immensitat de la mediterrània. El litoral es rocós, abrupte, amb penya-segats i pinars que arriben a la mar, i allà l'home s'ha fet els seus refugis, amagats darrera la roca per protegir-se de la mar al Port de Canonge o Es Racó de s'Algar.

Tècniques econòmiques intenten avaluar el valor del paisatge, del medi. Un no pot donar una xifra, però està clar que el paisatge de Banyalbufar és un dels principals atractius turístics del municipi, i per tant un dels principals motors econòmics.

RISCS AMBIENTALS

A Mallorca els principals riscos que s'han patit durant el pas del temps es troben relacionats amb la climatologia (aiguats, calabruix, fiblons, gelades, inundacions, llamps, nevades, onades de fred, sequeres, ventades, etc.) n'hi ha d'altres que influïts per la climatologia en deriven com a riscos geològics; parlem doncs, de riscos d'esllavissament i d'erosió.

La definició més clàssica de **risc**, és tot esdeveniment provinent de la natura o de la tecnologia que poden suposar amenaces i perill per els éssers humans i per tot allò que aquests valoren. El risc, es pot estimar de forma simplificada com la probabilitat que es doni un esdeveniment.

Ulrich Beck, 1986, va definir la societat moderna com la societat del risc. La societat del risc es aquell estadi en el qual la producció de riscos ecològics, polítics, individuals, etc. cada cop escapen més al control de les institucions encarregades de garantir la seguretat. Paradoxalment, quan la societat té una esperança de vida més gran que mai en la història, la percepció i la por davant els riscos és major.

RISC D'ESLLAVISSAMENTS

Les esllavissades són moviments de capes superficials del terreny que, relacionats amb factors geomorfològics, deriven en riscos. Aquests moviments de terres es deuen a la força de la gravetat i a la inestabilitat de vessants.

Banyalbufar, com bona part de la Serra de Tramuntana, és una zona molt susceptible de sofrir aquest tipus de fenòmens degut a la seva litologia, la fort pendent del terreny i l'elevada pluviometria, especialment en les zones més elevades i els penya-segats de la costa.

Molt Baix	Baix	Moderat	Alt	Total
2,60%	4%	3,46%	6,68%	16,74%

Taula 4. Percentatge de risc d'esllavissaments a Banyalbufar. Avantprojecte del Porn de la Serra de Tramuntana.

RISC D'EROSIÓ

L'erosió conforma un risc geològic important com a modelador de paisatge i que té el seu origen en determinats factors ambientals: Aigua, vent, gravetat, etc. i la seva intensitat depèn de factors com la topografia, cobertura vegetal i les tècniques agrícoles.

L'erosió és un dels factors de risc més estesos a la Serra de Tramuntana. Més del 50% del municipi, amb diferents intensitats, està subjecte al risc de erosió.

Gran part de les escarpades terres de Banyalbufar han pogut ésser cultivades gràcies a la utilització de marjades que consisteixen en un sistema de terrasses construïdes mitjançant un sistema de murs de pedra en sec. Les marjades constitueixen un dels elements paisatgístics més destacats de la Serra de Tramuntana, ocupant una superfície considerable aproximadament de 193 km², lo que suposa uns 19.000 km lineals de murs. (Font: Projecte TERRISC, recuperació de paisatges de terrasses i prevenció de riscos naturals).

La necessitat de guanyar espai per la agricultura davant una topografia tan poc favorable no explica per ella mateixa la proliferació d'aquestes construccions. Un dels objectius principals de les marjades era també el de protegir les falces de les muntanyes front a l'erosió. Per a la seva construcció es va tenir també en compte factors naturals com la pendent, la litologia i la xarxa de drenatge del territori per intentar evitar la pèrdua de territori.

En els darrers anys els marges del municipi de Banyalbufar han sofert un procés de deterioració continu i important, degut a la pèrdua de la seva principal finalitat com a conseqüència de l'abandonament de les activitats agrícoles, d'aquí a que la seva conservació resulti imprescindible per mantenir la estabilitat de les vessants.

Molt Baix	Baix	Moderat	Alt	Molt Alt	Total
1,70%	2,83%	2,27%	3,26%	4,31%	14,37%

Taula 5. Percentatge de risc d'erosió a Banyalbufar. Avantprojecte del Porn de la Serra de Tramuntana.

RISC D'INCENDI FORESTAL

Segons el Decret 41/2005, de 22 d'abril, pel que s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'incendis forestals, aquest és un dels riscos específics que es poden produir en el territori de les Illes Balears.

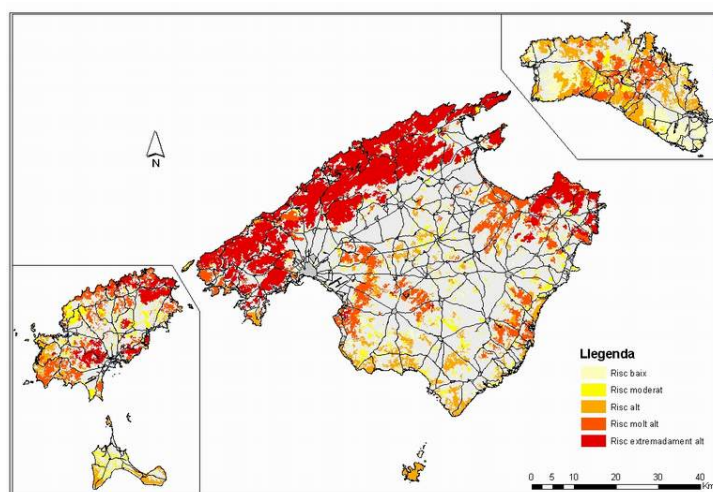

Els incendis forestals, suposen un desequilibri mediambiental, potenciant els possibles efectes negatius del riscs erosió, esllavissament, etc. A més de les nefastes conseqüències ambientals el risc d'incendis forestals amenaça un dels principals recursos de Banyalbufar, el paisatge.

El factor humà és un altre dels aspectes interessants a analitzar, establint-se una estreta relació entre els incendis i les activitats humanes, ja sigui en la utilització negligent o intencionada del foc en activitats ramaderes i agrícoles en zones rurals, o per altres aspectes, com la presència de carreteres en zones forestals.

La combustibilitat de la vegetació entesa com la capacitat del sistema forestal per a mantindre i estendre el foc, és un factor interessant a l'hora de valorar les àrees de risc. A cada tipus de vegetació li correspon una inflamabilitat i una combustibilitat determinada, que varien en funció del tipus i la quantitat de biomassa i la seva distribució espacial o estratificació.

Des dels anys setanta fins el 2006, Banyalbufar ha patit 27 incendis forestals al que han cremat 187,94 Ha.

Mapa 2. Mapa del riscs d'incendis per superfície. Font: Conselleria Medi Ambient

Pràcticament tots els municipis de la Serra de Tramuntana presenten a la major part del seu territori un risc catalogat com a "Extremadament Alt".

Baix	Moderat	Alt	Molt Alt	Extremadament Alt
13,70%	0,76%	0,33%	3,20%	82,00%

Taula 6. Percentatge de riscs d'incendi a la Serra de Tramuntana. Avantprojecte del Porn de la Serra de Tramuntana.

Baix	Moderat	Alt	Molt Alt	Extremadament Alt
17,22%	0,00%	9,54%	9,82%	63,41%

Taula 7. Percentatge de riscs d'incendi a Banyalbufar. Avantprojecte del Porn de la Serra de Tramuntana.

El 63,41% del territori de Banyalbufar està catalogat com a zona de risc "Extremadament Alt".

RISC D'INUNDACIONS

Segons el Decret 40/2005, de 22 d'abril, pel qual s'aprova el Pla especial per fer front al risc d'inundacions, aquest és el risc natural que més s'ha produït en les Illes Balears i també el que més danys a vides humanes i béns ha originat.

Gran part de la xarxa de drenatge de la Serra de Tramuntana, especialment aquells torrents més pròxims a les àrees poblades, ha estat modificada substancialment per l'acció antròpica amb la finalitat d'aprofitar la zona de dipòsits al·luvials per l'agricultura. Això suposa un risc d'inundació, compensat antigament per la qualitat de les terres que s'aprofitaven. Els torrents de Son Coll, que desemboca al Port des Canonge, o els torrents de Son Roig i Can Fura que deixen enmig el nucli urbà de Banyalbufar, són clars exemples de assentaments pròxims als torrents.

Segons el Pla Especial de Riscs d'Inundacions (INUNBAL), aprovat en 2005, no se considera necessària la realització de plans locals d'actuació sobre inundacions, degut a que no existeixen zones inundables com a conseqüència del gran encaixament dels torrents.

No obstant, si que existeix risc de fortes precipitacions. Banyalbufar se situa en una zona de precipitacions màximes per a tota la illa.

RISC SÍSMIC

La sismicitat a les Illes Balears està considerada com baixa o moderada, i en el cas de Mallorca se atribueix a les falles neògenes amb orientació NE-SW. El desplaçament mitjà calculat per aquestes estructures és de 0,1mm a l'any, per tant es pot parlar d'una zona amb baixa activitat sísmica.

El Pla Especial d'Emergències Sísmiques de les Illes Balears (GEOBAL), publicat l'any 2005, defineix 11 zones sismotectòniques a les illes i el seu entorn pròxim. La zona que ocupa el municipi de Banyalbufar correspon a la Serra de Tramuntana i la seva plataforma marina, on s'han registrat seismes de petita magnitud al llarg de la història.

Es considera que el municipi de Banyalbufar té una elevada possibilitat d'igualar o superar la intensitat VI de l'escala MSK (danys a les construccions), per un període de retorn de 500 anys. Per aquest motiu, es recomana tenir un Pla d'Emergències Sísmiques.

VULNERABILITAT D'AQUÍFERS

S'entén per vulnerabilitat d'un aquífer, a l'avaluació del risc de contaminació, que un determinat aquífer sigui contaminat per una certa activitat humana o dipòsit de residus sòlids o líquids en superfície. Aquesta vulnerabilitat depèn en gran mesura de la permeabilitat i la profunditat del substrat, és a dir, quant més permeable i més superficial sigui el sòl major serà la seva vulnerabilitat.

La Serra de Tramuntana és una zona on la naturalesa calcària de les roques i les formacions càrstiques fan que la vulnerabilitat dels aquífers sigui molt alta. En línies general, la major part dels sòls del municipi de Banyalbufar presenten una gran vulnerabilitat, donada la naturalesa calcària del substrat geològic, en el que predominen les calcàries, dolomies i bretxes carbonatades.

PUNTS FORT I FEBLES -BLOC I: ENTORN FÍSIC I NATURAL

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> - Varietat de la Flora i Fauna del municipi. - Reserves hídriques del municipi - No hi ha cap aqüífer en risc de sobreexplotació. - Inexistència de zones d'elevat risc d'inundació. - La baixa superfície cremada i el nombre d'incendis registrats tot i l'alt risc d'incendi. ❖ Qualitat, diversitat i singularitat dels paisatges. 	<ul style="list-style-type: none"> - El 63,41% del municipi està en risc extremadament alt d'incendi. - El nombre d'incendis lligats a l'acció del home. - Inexistència d'un pla de prevenció d'incendis,emergències... - Les potencials conseqüències del risc d'esllavissaments al municipi. ❖ Manca de difusió dels incentius per la rehabilitació de marjades.

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

BLOC II: ENTORN SOCIOECONÒMIC

CAPÍTOL 3: CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DEL MUNICIPI

En aquest capítol s'analitzen les principals característiques demogràfiques del municipi de Sóller, així com la seva evolució i estructura actual. En concret s'analitzaran l'estructura i evolució de la població, el seu origen i els moviments migratoris, i la localització actual de la població en el territori.

Les dades aquí presentades s'han obtingut de la Base de dades municipal editada per l'Institut Balear d'Estadística (IBAE), l'Institut Nacional d'Estadística (INE), l'Ajuntament de Banyalbufar i la Fitxa municipal de Caja Espanya.

ESTRUCTURA I EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ

EVOLUCIÓ HISTÒRICA I ACTUAL DE LA POBLACIÓ

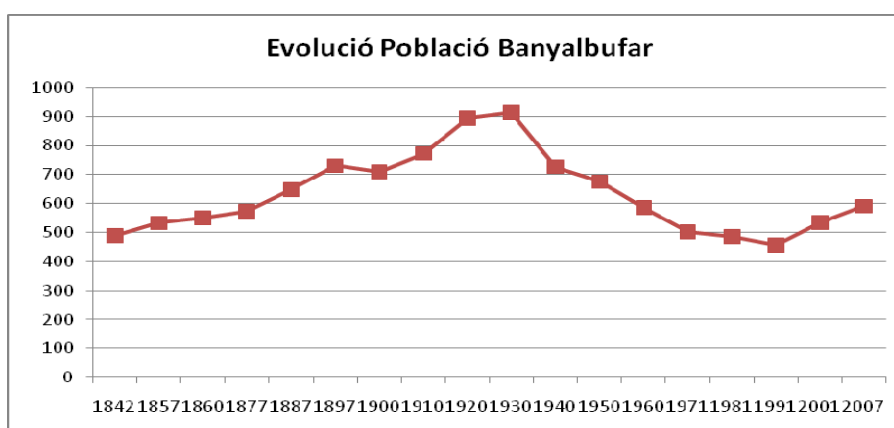
A grans trets l'evolució demogràfica de Banyalbufar en el segle passat la podem dividir en dues meitats;

- Del 1842 fins a 1930: En aquest període Banyalbufar vivia un lent però continu procés d'augment de població, arribant al seu màxim en la dècada dels 30 on arriba quasi als 1.000 habitants.

- Del 1930 fins la actualitat: Va esser després de la dècada dels anys 30 quant Banyalbufar va iniciar un procés de descens de la població fins gairebé a l'actualitat. Aquesta disminució de la població coincideix amb l'inici de la vinguda de turistes a les principals zones costeres de l'illa i l'abandó de les zones més muntanyoses com la Serra de Tramuntana.

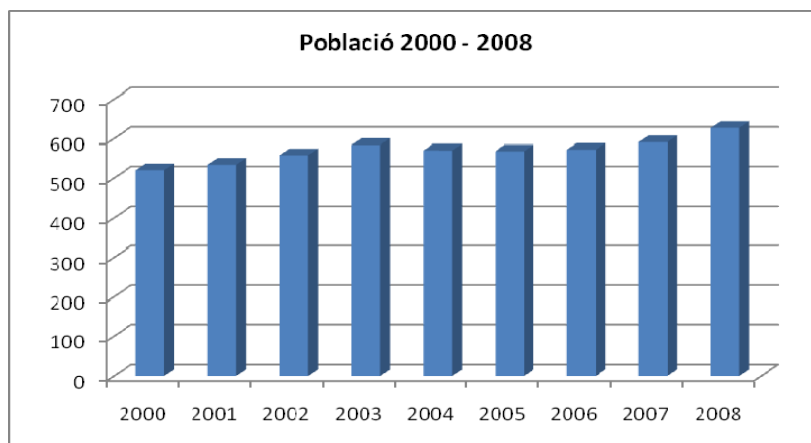
Any	1842	1857	1860	1877	1887	1897	1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1971	1981	1991	2001	2007
Població	488	533	550	573	647	730	709	772	894	913	726	675	586	502	486	456	534	591

Taula 8: Evolució de la població de Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

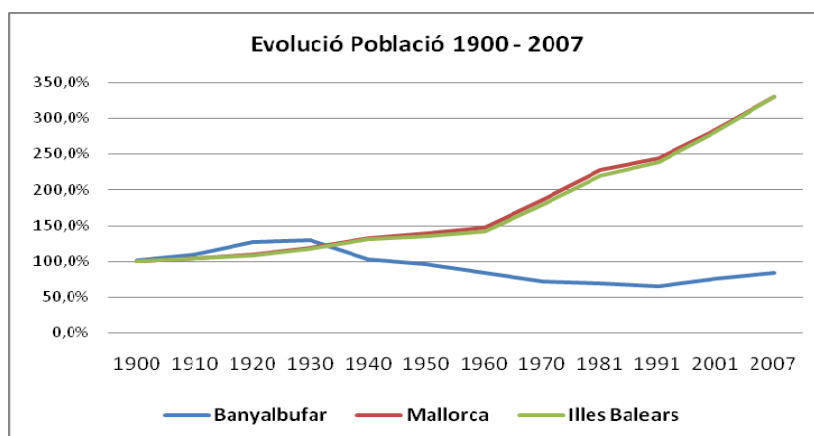
Gràfic 1: Evolució de la població de Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Si ens centrem en els darrers anys, des de 2000 fins a l'actualitat, la població de Banyalbufar s'ha mantingut bastant constant, amb petits increments i disminucions de població però sense grans fluctuacions.

Gràfic 2: Població de Banyalbufar 2000 - 2008. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Si ens fixem amb l'evolució de la població de Banyalbufar en el darrer segle i la comparem amb les dades de Mallorca i Balears es pot observar com aquesta ha estat totalment diferent. Mentre l'evolució de la població de Mallorca i del conjunt de les Illes Balears ha seguit un creixement continu i, des dels anys 60 molt més accentuat, l'evolució de la població de Banyalbufar va créixer reduïdament fins al 1930 i després ha tingut una davallada continua amb qualcuna petita pujada en els darrers anys.

Gràfic 3: Comparació de l'evolució de la població 1900 - 2007. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Actualment, Banyalbufar és el tercer municipi de les Illes Balears amb menor nombre de població, només seguit per Estellencs i Escorca.

Municipi	Població 2008
Escorca	276
Estellencs	388
Banyalbufar	627
Fornalutx	732
Deià	754

Taula 9: Municipis amb menor població a Balears. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

DINÀMICA DE LA POBLACIÓ

El creixement vegetatiu anual de la població de Banyalbufar (balanç entre naixements i defuncions) ha estat negatiu en els darrers set anys, a excepció de l'any 2003 on el nombre de

naixements va esser mínimament superior al nombre de defuncions durant el mateix any. Per tant el balanç total d'aquest període ha estat negatiu de X persones. Això vol dir que l'estructura demogràfica de Banyalbufar és molt envellida i el lleu creixement de població que s'ha pogut observar en aquests darrers anys ha estat degut per una notable immigració.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Naixements	4	7	5	0	1	3	2
Defuncions	9	6	6	4	5	4	3
Balanç	-5	1	-1	-4	-4	-1	-1

Taula 10: Creixement vegetatiu Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ

A l'any 2008 a Banyalbufar i residien 348 homes (55%) i 279 dones (45%). Des de l'any 2000 fins a l'actualitat el nombre d'homes ha estat sempre superior al nombre de dones, donant-se la màxima diferència en el 2006 amb un percentatge d'homes del 57%, i la mínima diferència en el 2002 amb un percentatge d'homes del 52,5%.

A la taula següent es pot observar la població de Banyalbufar des de l'any 2000 fins el 2008 dividida per sexe.

Any	Total	Homes	Dones
2000	520	282	238
2001	534	284	250
2002	558	293	265
2003	584	317	267
2004	570	314	256
2005	568	321	247
2006	572	325	247
2007	591	328	263
2008	627	348	279

Taula 11: Població de Banyalbufar 2000 – 2008 per sexe. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

L'estructura de la població ha sofert pots canvis en els darrers anys en termes de població en funció dels grups d'edat. Si observem la següent taula comparativa entre l'any 2004 i l'any 2007 es pot veure com els percentatges dels diferents grups d'edat són molt similars.

	2004	2007
< 16 anys	8%	10%
16 - 64 anys	72%	71%
> 64 anys	20%	19%

Taula 12: Comparació estructura de la població de Banyalbufar per grups d'edat. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

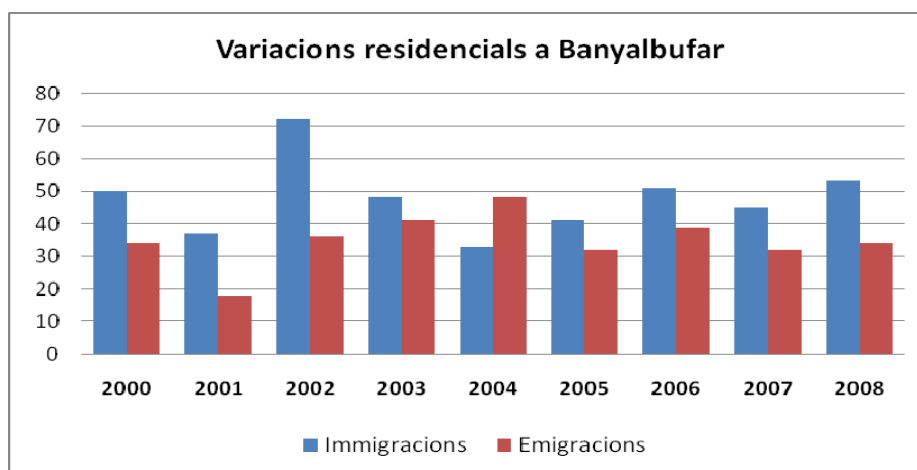
ORIGEN DE LA POBLACIÓ I MOVIMENT MIGRATORI

Com es pot observar a la taula i gràfica següents, el balanç migratori en els darrers anys a Banyalbufar ha estat positiu, a excepció de l'any 2004 on el nombre de població que va emigrar de Banyalbufar va ésser superior a la que va immigrar cap al municipi.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Immigracions	50	37	72	48	33	41	51	45	53
Emigracions	34	18	36	41	48	32	39	32	34

Taula 13: Dades d'immigració i emigració a Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Ha estat gràcies a aquest població immigrant que la població del municipi de Banyalbufar ha augmentat lleument en els darrers anys, al contrari del que ha succeït a altres municipis de muntanya com Escorca o Estellencs.

Gràfic 5: Variacions residencials a Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

La major part de la població resident a Banyalbufar prové d'altres punts de les Balears, incloent els nascuts al propi municipi. A la taula següent es pot observar que l'origen de la població de Banyalbufar no ha sofert grans canvis en els darrers anys, augmentant en el 2008 el nombre de persones provinents d'altres Comunitats Autònomes i de l'estranger.

Lloc naixement	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
A Balears	422	420	542	440	437	431	450	477
Altra CA	71	79	71	76	78	79	79	84
A l'estranger	41	59	61	54	53	62	62	66

Taula 14: Població segons lloc de naixement a Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

Si observem la procedència de la població estrangera resident a Banyalbufar aquesta procedeix majoritàriament de dues zones: països de la UE-15 i d'Amèrica del Sud.

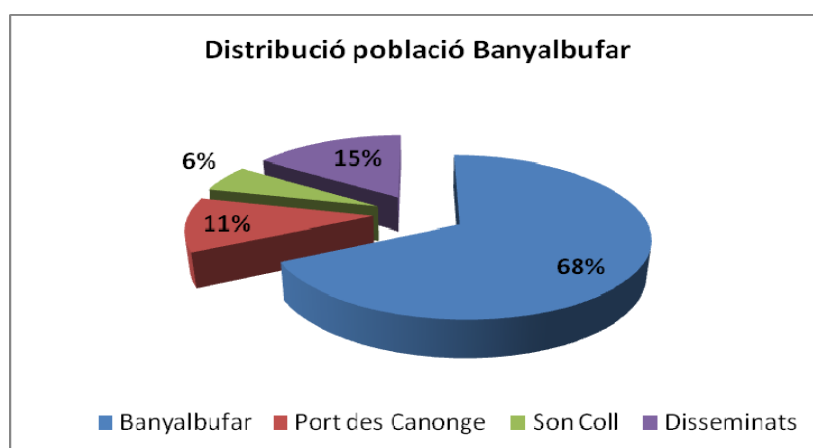
Procedència	2005	2006	2007
Països UE-15	18	22	26
Països UE-25	0	2	2
Resta Països UE-27	0	0	3
Resta Europa	0	1	0
Àfrica	0	0	0
Amèrica del Nord	0	6	2
Amèrica Central	1	1	1
Amèrica del Sud	25	19	13
Àsia	1	0	2
Oceania i Apàtrides	0	0	0

Taula 15: Procedència població estrangera a Banyalbufar. Font: Institut Nacional d'Estadística (INE)

POBLACIÓ EN EL TERRITORI

La població i el tipus de construcció ha fet que Banyalbufar presenti una densitat de 32,73 hab/Km² en el 2007, molt inferior a la densitat estimada per Mallorca, 213,67 Hab/km². És el tercer municipi de les Illes Balears amb menor densitat de població per km², seguit d'Estellencs (28,42 hab/km²) i Escorca (2,08 hab/km²).

La població de Banyalbufar es concentra en el nucli urbà i els seu entorn en un 67,8%. La resta de població es distribueix en la resta de nuclis de poblacions o urbanitzacions com són Es Port des Canonge (11% de la població empadronada) i Son Coll (5,6% de la població empadronada). Hi ha un 15,6% de població de Banyalbufar que es troba disseminada en la resta del territori.

Gràfic 6: Distribució de la població de Banyalbufar 2008. Font: Fixa Municipal Caja Espanya.

Nucli de Població	Població 2008
Banyalbufar	425
Port des Canonge	69
Son Coll	35
Disseminats	98
Total	627

Taula 16: Distribució de la població de Banyalbufar 2008. Font: Fixa Municipal Caja Espanya.

El coneixement de la distribució de la població es clau alhora de gestionar i planificar serveis com l'aigua, recollida de residus, etc.

Davant aquestes dades d'empadronament es fa palès que el Port és emprat casi exclusivament com a segona residència.

PUNTS FORTS I FEBLES - CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES DEL MUNICIPI

Punts forts	Punts febles
<ul style="list-style-type: none"> • Concentració de la població en el nucli de Banyalbufar en un 68% • Lleu creixement de la població en els darrers anys • Lleu augment de la població jove (<16 anys) 	<ul style="list-style-type: none"> • Percentatge elevat de població envellida (>64 anys) • Elevat índex de dependència • Necessitat creixent de serveis especialitzats dirigits a la població major ❖ No és fa cap tipus de política per atreure residents ❖ Necessitat de major atenció a la població de gent gran

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

CAPÍTOL 4: ESTRUCTURA ECONÒMICA

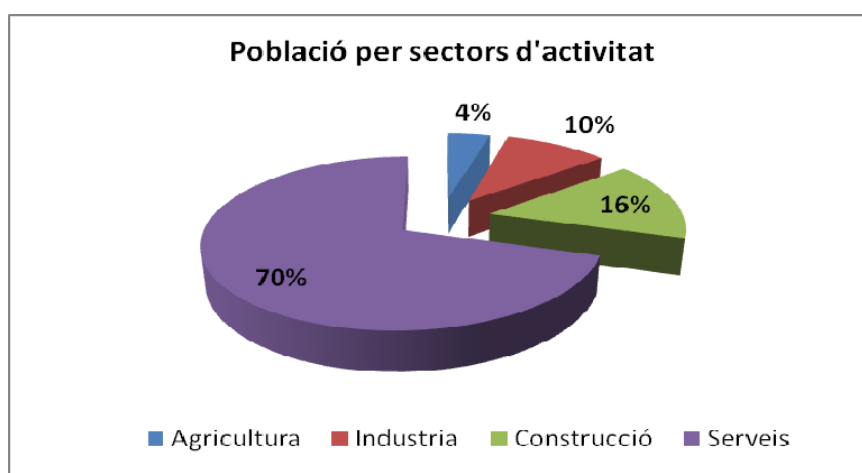
SECTORS ECONÒMICS

El model econòmic de producció tradicional basat en l'agricultura va finalitzar amb l'arribada del turisme de masses a la dècada del 60. El turisme ha portat a les Illes Balears cap a la terciarització de la economia i a una gran dependència del sector dels serveis. Banyalbufar com a municipi costaner no ha quedat alier a aquest procés, encara que, degut a la seva peculiar localització geogràfica i a les característiques del seu terreny, el turisme de masses no ha assumit les cotes que a altres municipis de Mallorca.

La població ocupada per sectors d'activitat pot servir com indicador del pes de cada sector en l'economia del municipi.

	Treballadors Banyalbufar	% Banyalbufar	% Mallorca
Agricultura	5	4,2	2
Indústria	12	10,2	7,1
Construcció	18	15,3	13,7
Serveis	83	70,3	77,1

Taula 17: Població ocupada per sectors d'activitat a Banyalbufar i Mallorca 2007. Font: SOIB, 2008

Gràfic 7: % de població ocupada per sectors d'activitat a Banyalbufar. Font: SOIB, 2008

El sector serveis (comerç i turisme) és el sector econòmic més important del municipi amb un 70% de treballadors residents en el municipi en aquest sector. Si comparem el percentatge del nombre de treballadors per cada sector econòmic entre Banyalbufar i Mallorca, cal destacar el fet que la

dependència del sectors serveis es menor a Banyalbufar que a Mallorca, mentre que la resta de sectors tenen major pes a Banyalbufar.

SECTOR PRIMARI

AGRICULTURA

Les marjades són el testimoni de la importància de l'agricultura en temps passats. Banyalbufar, com molts dels municipis de la Serra ha vist com l'abandó del camp ha estat progressiu, que aquelles marjades cada cop hi havia mes garriga, pinar...L'agricultura ha passat de ser la base de l'economia a ser un sector marginal, alguns cops reduïda a l'autoconsum.

Les possessions, han passat de ser l'element integrador tant pel paisatge com pel treball a espais polifuncionals, a un espai on coexisteix una agricultura a la baixa i noves manifestacions no agràries (urbanitzacions, vedats de caça, instal·lacions turístiques...).

Banyalbufar te 1793,7 hectàrees de superfície, d'aquestes 279,7 hectàrees es poden considerar Superfície Agrària Útil (SAU), que són el conjunt de terres que estan cultivades o en condicions de ser-ho únicament mitjançant labors agrònòmiques. Així, un 15,59% de la superfície de Banyalbufar es considerada superfície agrària útil.

En el Cens agrari de 1999 consten al municipi 15 explotacions agrícoles. Quasi la totalitat de les explotacions agràries del municipi es realitzen amb regim de propietat de les terres.

Règim de tinença	Explotacions	% Explotacions	Ha	% SAU
En propietat	12	80	207	78,1
En arrendament	1	6,7	13	4,9
En parceria	2	13,3	45	17
Altres règims de tinença	0	0	0	0

Taula 18: Règim de tinença de la explotacions agràries de Banyalbufar. Font: Cens agrari de 1999.IBAE

Només dues explotacions mantenen el sistema de tinença en parceria, on el senyor, propietari de les terres, i l'amo, el que treballa el camp, es reparteixen la collita o els beneficis.

Del total de les explotacions agràries del municipi de Banyalbufar, 12 d'elles estan baix la figura jurídica d'una persona física. La resta, 3 explotacions, estan baix la forma jurídica d'una societat mercantil.

Les explotacions agrícoles de Banyalbufar no segueixen un patró similar de grandària, si no que varia molt la superfície total de les explotacions. Podem trobar des de 3 explotacions amb una grandària de les terres inferior a 1ha, fins a 3 explotacions també superiors a 200 ha.

Superfície	Explotacions
0.1 a < 1	3
1 a < 5	3
5 a < 10	2
10 a < 20	2
20 a < 70	1
70 a < 100	-
100 a < 200	1
200	3

Taula 19: Nombre d'explotacions amb terres segons superfície total (ha) Font: Cens agrari de 1999.IBAE

A la següent taula es pot observar la classificació dels aprofitaments de les terres de Banyalbufar segons el cens agrari de 1999 i les dades del 2007 publicades a les fitxes municipals de Caja Espanya.

(dades en Hectàrees)	Any 1999	Any 2007
Total sup. Agrària	1.350	1.793,70
Total terres llaurades	265	279,7
Herbació	27	85,7
Fruiters	34	27,3
Oliverar	174	165,6
Vinya	4	-
Altres	25	1,1
Total terres No llaurades	1.085	1.514
Praderies	-	2,7
Prat amb arbres	-	191,6
Prat arbusti	-	420,4
Espècies arbòries forestals	805	829,6
D'altres superfícies	280	69,8

Taula 20: Aprofitaments agrícoles de Banyalbufar 1999 i 2007. Font: Cens Agrari de 1999 i Fitxes municipals Caja Espanya 2008.

En aquests anys la superfície agrària de Banyalbufar ha augmentat en 443,7 hectàrees. Aquest augment es deu sobretot a un increment dels prats i praderies.

L'oliverar és el cultiu més important, en diferència, pel que fa a l'extensió, dels que es donen en el municipi. Entre 1999 i 2007 ha experimentat una petita reducció, igual que altres conreus com la vinya que ha desaparegut, front a l'elevat augment dels herbacis.

Banyalbufar, com Valldemossa, Sóller, Fornalutx,... amb la gran quantitat de hectàrees d'oliverar que ha mantingut ha contribuït a preservar el medi, evitant la desertització i l'erosió del terreny, i a la vegada ha determinat la configuració d'un dels paisatges més emblemàtics de l'illa de Mallorca.

Les varietats «empeltre», «arbequina» i «picual», representen el 99,5% de les explotacions d'oliveres a Mallorca. Aquestes tres varietats, han estat incloses dintre de la Denominació d'Origen «Oli de Mallorca».

RAMADERIA

El sector ramader de Banyalbufar es centra bàsicament en el sector oví i de l'aviram. La presència de bestiar porcí és simbòlica, quedant més com un fet tradicional. En canvi, el nombre d'equins està relacionat més amb activitats de lleure, externes al sector ramader.

Tipus d'animal	Nombre	Tipus d'animal	Nombre
Bovins	0	Equins	8
Oví	534	Aviram	551
Porcí	5	Conilles mares	0
Cabrum	27	Ruscs	0

Taula 21: Cap de bestia de Banyalbufar . Cens Agrari de 1999.

El bestiar aviar és l'únic que es troba en el municipi en una densitat superior a l'existent al conjunt de les Illes Balears, però no a Mallorca.

	Densitat (nombre de caps/ha)						
	Explotacions	Boví	Oví	Cabrum	Porcí	Equí	Aviar
Banyalbufar	15	-	0,395	0,020	0,001	0,001	0,408
Mallorca	7.663	0,061	0,832	0,039	0,054	0,009	3,658
I.Balears	19.788	0,094	0,671	0,039	0,196	0,009	0,017

Taula 22: Densitat de caps de bestiar. Font : Cens Agrari de 1999.

Una de les característiques del sector primari de Banyalbufar i de la Serra de tramuntana en general, és l'envelliment de la població ocupada (més del 50% es major de 50 anys), degut a l'atracció de la població jove cap el sector de serveis.

A Banyalbufar en el 2006 no existia cap productor certificat com ecològic. L'agricultura ecològica és un sistema de producció i elaboració de productes agroalimentaris d'elevada qualitat que s'obtenen sense utilitzar cap producte químic no permès segons el reglament 2092/91 i respectant el medi ambient. Segons les dades del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica (organisme

encarregat de controlar i certificar la producció agrària ecològica a les Illes Balears), l'any 2005, el nombre total d'operadors a Mallorca era de 309, dels quals 233 eren Productors i 76 Elaboradors/Empreses comercialitzadores, assolint 13.171,8 hectàrees, de les quals, un 73% tenien la qualificació "Agricultura Ecològica", d'aquestes un 20% es troben en situació de "Primer Any en Pràctiques" i un 7% es troben "En Reconversió".

La majoria de dades d'aquest apart s'han extret del cens agrari de 1999, i només les dades relatives a l'aprofitament de la terra s'han pogut obtenir dades referents a 2007, estretes de la Fitxa Municipal de Caja Espanya (Fons Espanyol de Garantia Agrària 2008), i per tant, la situació del sector agrari pot haver variat.

SECTOR SECUNDARI

El sector secundari té un pes bastant relatiu en l'economia de Banyalbufar. La indústria representa un 10,2% dels treballadors totals del municipi i la construcció un 15,3%. En el 2007, existien dos centres de treball relacionat amb la indústria manufacturera amb 12 afiliats a la seguretat social i 7 centres de treball relacionats amb la construcció, on treballaven 18 persones.

No hi ha dubte que els anys de bonança que ha tingut la construcció a Mallorca també s'ha notat en el municipi de Banyalbufar. Encara que no hi ha dades dels darrers mesos de 2008 on ha hagut una caiguda general de la construcció, es preveu que aquesta també hagi afectat als treballadors de Banyalbufar.

Desembre 2007	Treballadors	Empreses
Ind. Extractiva	0	0
Ind. Manufacturera	12	2
Producció i distribució energia elèctrica, gas i aigua	0	0
Construcció	18	7

Taula 23: Indústria i Construcció a Banyalbufar. Font : Fitxa Municipal Caja Espanya 2008

SECTOR TERCIARI

COMERÇ

Banyalbufar comptava en 2007 amb 9 establiments comercials, 8 de comerç al detall i 1 a l'engròs. A la següent taula s'especifica els diferents tipus d'establiments comercials que es troben a Banyalbufar.

	2005	2006	2007
Comerç al por major e intermediaris	0	0	1
Comerç al por menor d'alimentació, begudes i tabac	2	3	3
Pa, pastisseria, confiteria i productes làctics	1	2	2
Productes alimentaris i begudes en general	1	1	1
Comerç al por menor de productes no alimentaris	5	4	4
Textil, confecció, sabates i articles de cuir	1	1	1

Productes farmacèutics, drogueria, perfumeria i cosmètica	1	1	1
Equipament de la llar, manualitats, construcció i sanejament	3	2	2
Comerç al por menor mixta i altres	1	1	1
Restes	1	1	1
TOTAL	8	8	9

Taula 24: Comerç a Banyalbufar. Font : Fitxa Municipal Caja Espanya 2008

El nombre de comerços s'ha mantingut constant en els darrers anys. La majoria d'aquests establiments estan destinats a la proporció de necessitats bàsiques als residents de Banyalbufar. Només qualcun d'ells, com per exemple els souvenirs del carrer principal del nucli de Banyalbufar, estan més enfocats al turisme.

TURISME I OFERTA TURÍSTICA

L'oferta turística de Banyalbufar és ampla i variada i, a diferència d'altres municipis costaners, el turisme de sol i platja no predomina en aquest indret. El patrimoni paisatgístic és un dels principals centres d'atracció dels turistes al municipi.

El municipi ofereix al turista una combinació de muntanya, mar i tranquil·litat fora dels grans nuclis turístics. Ja sigui a peu o en bicicleta, a la travessa o la ruta de pedra en sec GR 221, o en vehicle, Banyalbufar és visitat anualment per nombrosos grups d'excursionistes que fan ruta per la Serra de Tramuntana.

Com a punts clau d'interès turístic al municipi destaquen pel que respecte al medi natural Es Racó de s'Algar, Sa Torre des Verger, es Port de Canonge o Sa Mola de Planícia. Aquests punts clau són complementats pel conjunt del poble en si mateix, pels seus carrers, carrerons, cases, etc.

En el municipi de Banyalbufar hi havia en el 2008 un total de 6 establiments turístics d'allotjament. Aquests es classifiquen en:

Tipus	Establiments	Places
Turisme Interior	2	35
Hostal 2*	2	75
Hotel 3*	2	121
Totals	6	231

Taula 25: Allotjament turístic de Banyalbufar. Font : INESTUR 2008

L'oferta d'allotjament de Banyalbufar és de 231 places, nombre molt similar a la majoria de nuclis veïns com Estellens (137), Valldemossa (251), Esporles (112) o Puigpunyent (141).

Aquesta oferta es complementada amb una reduïda oferta de restaurants, cafeteries i bars.

Restaurants	Cafeteries	Bars	Total
6	1	1	8

Taula 26: Oferta complementaria. Font : Fitxa Municipal Caja Espanya 2008

No es disposen de dades concretes de l'ocupació dels allotjaments de Banyalbufar, però si del sector Tramuntana, que inclou a més de Banyalbufar, Valldemossa, Estellens, Fornalutx, Deià i Sóller. El sector Serra presenta unes taxes d'ocupació de la planta oberta d'un 81,1% , major que al conjunt de Mallorca amb un 77,4%.

	Taxa de ocupació de la planta oberta Sector Tramuntana	Taxa d'ocupació de la planta oberta de Mallorca
	%	%
Gener	14	48,2
Febrer	50,9	54,7
Març	56,6	63,8
Abril	72,8	62,7
Maig	85,5	69,1
Juny	93,8	82,2
Juliol	94,6	91,4
Agost	98,2	93,9

Setembre	93,4	84,8
Octubre	74,1	66,3
Novembre	95,6	56,7
Desembre	9,9	47,9
Mitjana 2008	81,1	77,4

Taula 27: Taxa d'ocupació de l'allotjament turístic de Banyalbufar. Font : INESTUR 2008

Entre els mesos d'abril i novembre de 2008 el percentatge d'ocupació de la planta hotelera oberta de Banyalbufar era superior al 70%. Les taxes d'ocupació més baixes es donaren durant els mesos de gener i desembre, durant la temporada baixa.

Els britànics (23,7%) i els alemanys (47,8%) són per nacionalitats el que més s'allotgen al sector Tramuntana. Sorpren el baix percentatge d'espanyols que pernocten al sector Tramuntana en comparació al percentatge que suposen per al conjunt de Mallorca.

Distribució ocupació per nacionalitats		
Nacionalitat	% Sector Tramuntana	% Mallorca
Espanyola	2	14
Alemanya	47,8	40,1
Britànica	23,7	25,2
Suïssa	0,4	2,3
Francesa	3,8	3
Italiana	1,2	2
Benelux	7,6	2,7

Irlandesa	0,3	1,9
Austríaca	1	0,9
Nòrdic	11	3,2
Europa de l'est	0,6	1,5
Portuguesa	0	0,8
Americans	0,2	0,4
Altres	0,4	1,9

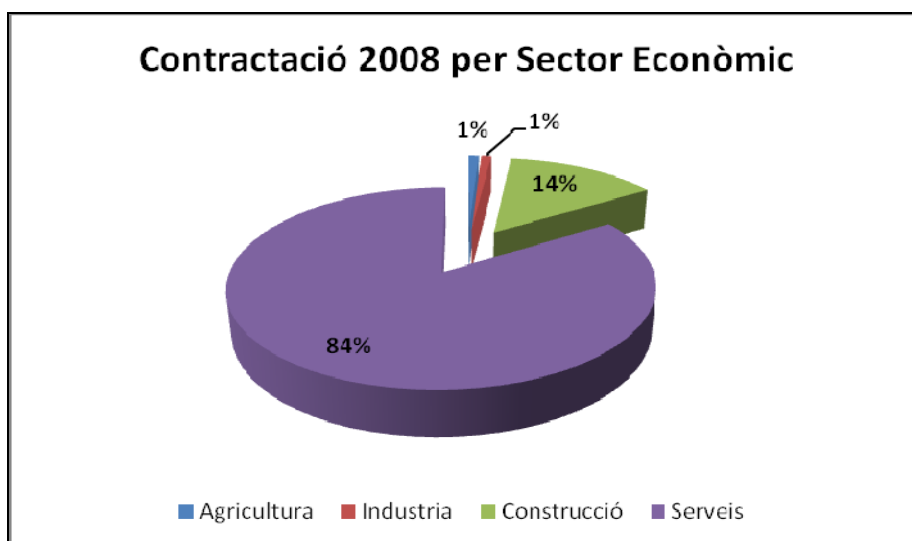
Taula 28: Distribució de l'ocupació per nacionalitats a Banyalbufar. Font : INESTUR 2008

Internet es un nou instrument per a la promoció turística del municipi. Realitzant una cerca de "Banyalbufar" al popular cercador Google, apareixen 376.000 entrades. Es pot consultar a través d'aquest servei els hotels del municipi, principals zones d'interès i es poden observar imatges i fotografies de diferents zones del municipi de Banyalbufar.

MERCAT LABORAL

OCUPACIÓ

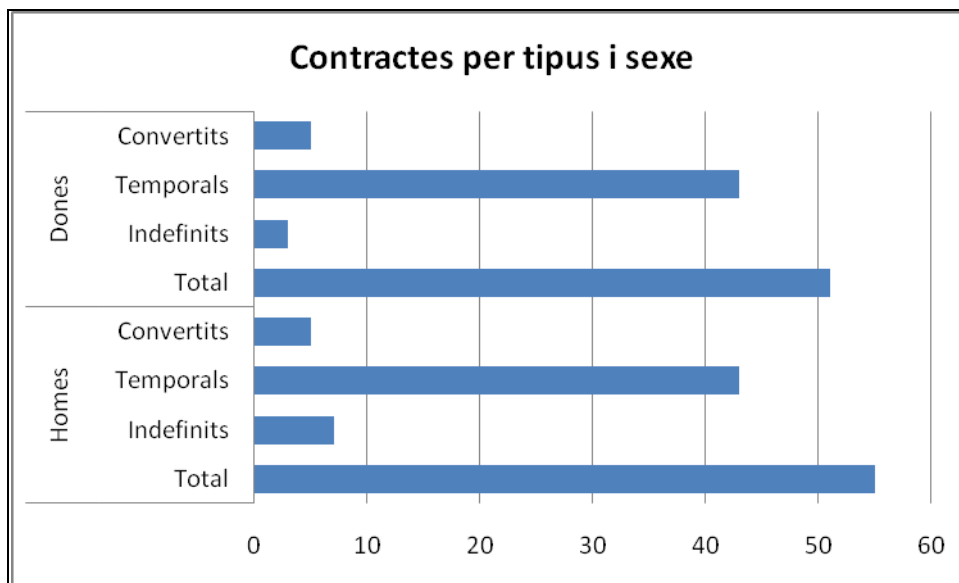
Al 2008, en base a les dades del SOIB, a Banyalbufar hi havia una mitja de 131 persones afiliades a la seguretat social, es a dir el 29,4% de la població en edat de treballar. El mercat laboral de Banyalbufar està centrat en el sector serveis, i concretament al 2008 el 84% del contractes del municipi foren en el sector serveis.

Gràfic 8: Contractes per sector econòmic 2008. Font SOIB.

Com a conseqüència d'una economia basada en el sector serveis, i de l'estacionalitat, la majoria de contractes són de tipus temporal. També es pot observar com el nombre de contractes que es varen realitzar durant el 2008 va ésser lleugerament major en el grup d'homes.

Gràfic 9: Tipologia de contractes per tipus i sexe (2008). Font SOIB.

A la següent taula es pot observar la població afiliada a la Seguretat Social per mesos al llarg del 2008, i separat per règims:

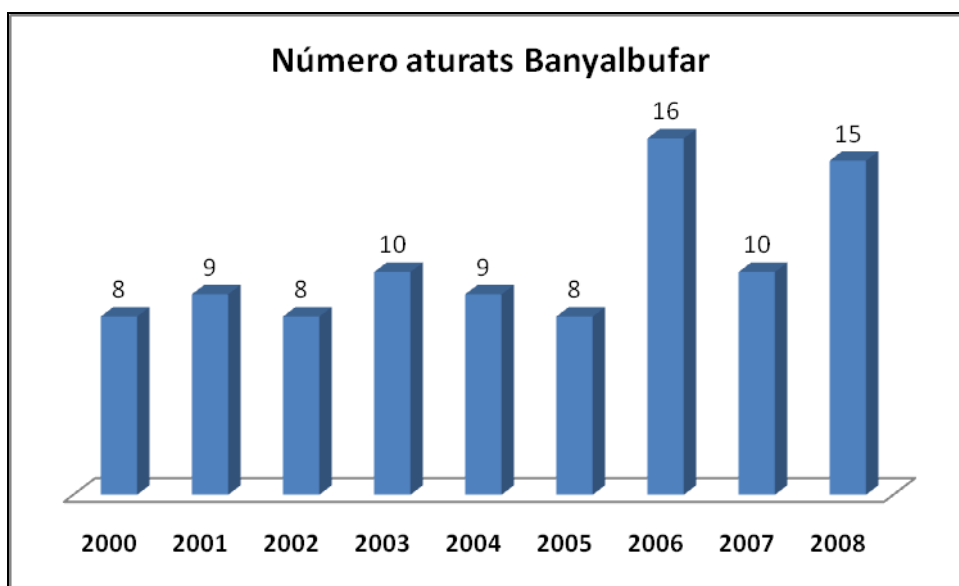
Règims	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.	Nov.	Des.
General	56	56	69	82	83	80	83	83	80	63	55	49
Autònom	58	58	57	57	59	59	60	60	60	61	56	56
De la Llar	0	0	1	2	2	2	3	3	3	3	3	4
Agrari	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Del Mar	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Total	115	115	128	142	145	142	147	147	144	128	115	110

Taula 29: Persones afiliades a la seguretat social al llarg 2009. Font: SOIB 2009.

Es pot observar com al contrari del que passa amb l'afiliació dels autònoms que es manté bastant constant al llarg de l'any, l'afiliació al règim general, marcada per la forta estacionalització del sector serveis fa que hi hagi un augment del nombre d'afiliats entre els mesos d'abril i setembre.

ATUR

És difícil comparar dades de diferents anys de la població en atur en economies amb marcada estacionalitat. Per aquest motiu, per comparar en termes absoluts l'atur es fa per un mateix dia, 31 de Març, diferents anys, previ a l'inici de la temporada turística.

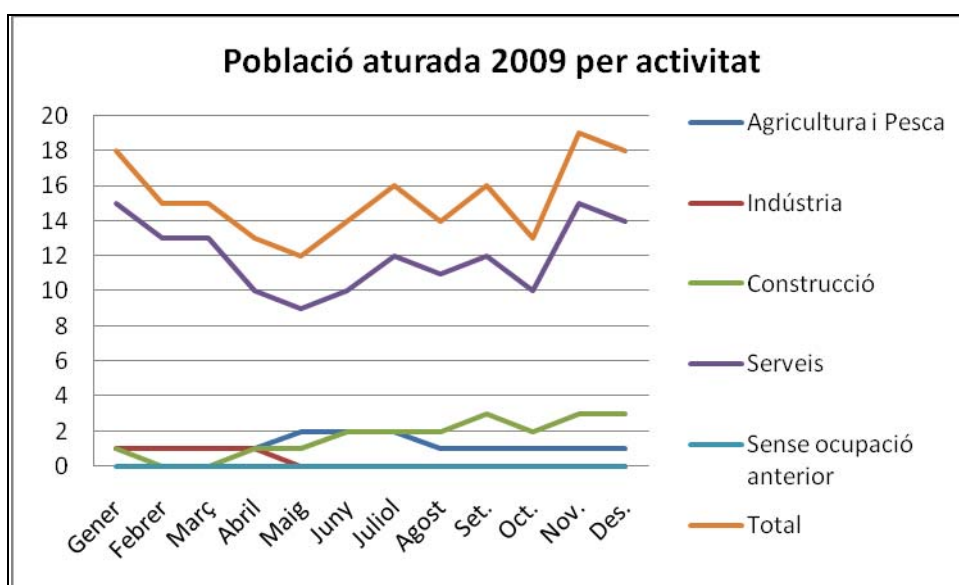

Gràfic 10: Atur a 31 de Març anys 2000-2008 Font: SOIB

La darrera data que es te del SOIB és de febrer de 2009 on hi havia registrats a Banyalbufar 18 persones en situació d'atur.

Fins a l'any 2006 el nombre de persones en situació d'atur a Banyalbufar es mantenia constant, excepte a l'any 2006 on va haver un augment del nombre d'aturats a la majoria de municipis de Mallorca degut sobre tot a una mala temporada turística. A l'any 2007 es va tornar a les xifres anteriors i en el 2008 el nombre d'aturats a Banyalbufar ha tornat a augmentar degut sobre tot a la situació actual de crisi que està afectant a Espanya, i també a Mallorca.

Si desglossem l'atur per sectors econòmics, veiem l'evolució de l'atur lligada directament al sector turístic en romandre els altres sectors quasi constants.

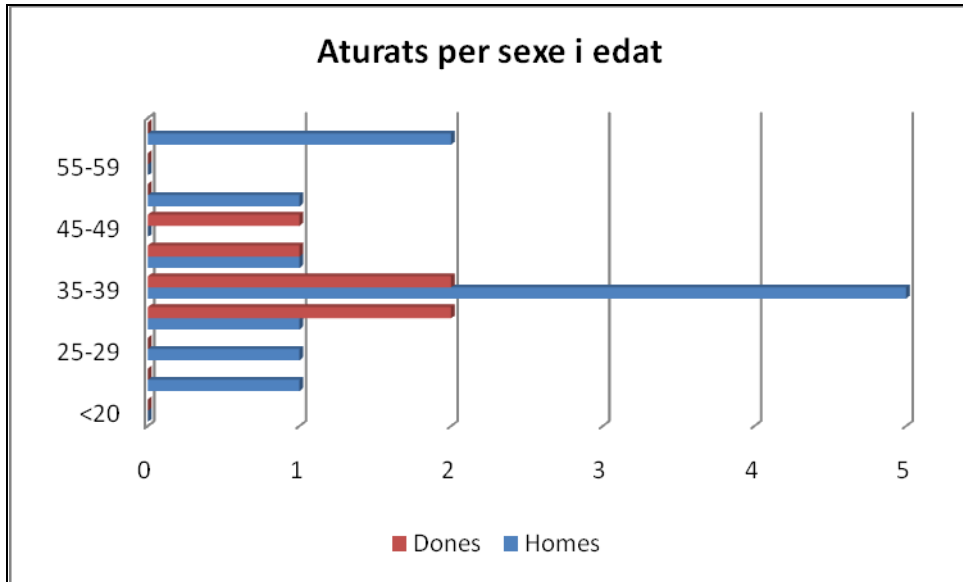
Gràfic 11: Atur per activitat econòmica 2008. Font SOIB 2009

El mercat laboral de Banyalbufar ve marcat per la temporalitat derivada del sector serveis. Al gràfic anterior es pot observar com des de mitjans de l'any 2008 es produïa un augment en el nombre

d'aturats en el sector de la construcció tot lligat al descens massiu de la construcció a tota l'illa de Mallorca i a Espanya en general.

El sector de població que ha registrat un major nivell d'atur a Banyalbufar han estat els homes entre 35 i 39 anys, segurament afectats per la caiguda del sector de la construcció.

Gràfic 121: Atur per sexes i edat a desembre 2008. Font SOIB 2009

PUNTS FORTS I FEBLES – ESTRUCTURA ECONÒMICA

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> • Existència de segells de qualitat per l'agricultura • Oportunitats de l'agricultura ecològica • Consum local de proximitat i per el sector turístic local • Possibilitat de definir un model de desenvolupament sostenible i endogen donant valor als productes locals • 80% de les explotacions agràries en règim de propietat • Major oferta d'allotjament turístic que als municipis veïns (Estellencs, Puigpunyent i Esporles) • % elevats d'ocupació turística entre maig i novembre ❖ Existència d'una associació d'empresaris de Banyalbufar 	<ul style="list-style-type: none"> • Pressió de la construcció i parcel·lació • Falta de mà d'obra en el sector agrícola • Envel·liment dels treballadors del sector primari • Manca d'estabilitat de l'agricultura de muntanya • Temporalitat dels contractes laborals. • Fluctuacions del mercat laboral lligades al sector serveis. • Gran dependència del turisme i del sector serveis • 84% contractació en el Sector Serveis • Augment del nombre d'aturats en els darrers anys ❖ Falta de senyalització turística dels comerços, camins, llocs d'interès, etc. ❖ Preus turístics elevats en els comerços locals ❖ En temporada baixa la majoria d'establiments estan tancats

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

CAPÍTOL 5: QUALITAT DE VIDA

SERVEIS , EQUIPAMENTS I INFRAESTRUCTURES

EQUIPAMENTS EN GENERAL

Segons el Pla territorial de Mallorca i les dades de l'Ajuntament de Banyalbufar, el municipi disposa dels següents equipaments:

Tipologia	Nom
Locals Culturals	Locals varis
Local Social	Ses Escoles
Equipaments Culturals	Biblioteca
Parcs i Jardins	Parc infantil
Cementiris	Cementiri municipal
Equipaments Esportius	Pista poliesportiva
Equipaments Sanitaris	Consultori
Consistorial	Ajuntament
Aparcaments	5 aparcaments
Infraestructures	EDAR, dipòsits,...

Taula 30: Equipaments de Banyalbufar . Font: Ajuntament

Ses Escoles és l'equipament cultural municipal més dinàmic per la gran varietat d'activitats que en ell es desenvolupen, tals com: Taller de memòria i gimnàstica per a la gent gran. També es cedeix als residents la sala i la cuina del Local Social per celebrar festes de batejos, comunions, reunions socials, etc.

SERVEI SOCIAL I SANITARI

A Banyalbufar hi ha una Unitat Bàsica de Salut que depèn del Centre de Salut Primària "Tramuntana" d'Esporles. Aquesta unitat Bàsica de Salut ofereix un servei de metge itinerant:

- Dilluns a dijous: 9,00 h. a 11h.

- Divendres 12,00 a 13,00 hores

Així, tot i el poc temps de visita cada dia, hi ha atenció metge al municipi.

També compta amb una infermera itinerant:

- Dilluns i dimarts: 12,00 h. a 13,30h.

- Dimecres i dijous: 9,00 a 10,30 hores

- Extracció de sang: dijous 8h (amb cita prèvia)

El Centre de Salut "Tramuntana" a Esporles disposa de:

- 4 metges de família

- 1 pediatra

- 4 infermeres

- 1 comare

- 1 auxiliar administratiu.

L'horari d'atenció al públic és_

- Dilluns a dijous de 8h a 21h

- Divendres de 8h a 19h

L'hospital de Son Dureta a Palma és el de referència per al municipi, es a dir, l'hospital on són derivats tots els pacients que no poden ser tractats al les Unitats bàsiques o PAC.

Els serveis socials de l'Ajuntament disposen d'un treballador social els dijous de 11h a 13,30h al Centre de Salut.

Fins a finals de 2008 hi havia també disposició d'una treballadora familiar. Aquest servei s'ha vist obligat a suspendre's degut a la falta de subvencions i la reducció de pressuposts.

ESTABLIMENTS DE SALUT

En el municipi existeix una farmàcia situada al carretera de Banyalbufar.

SERVEI EDUCATIU

Actualment el municipi de Banyalbufar no disposa de cap centre educatiu ni d'infantil ni de primària. Els nins i nines del municipi s'han de desplaçar en autocar al centre educatiu d'Esporles on poden cursar estudis fins a secundària obligatòria.

Per estudiar el Batxillerat els joves de Banyalbufar s'han de desplaçar fins a Palma.

MEDI SOCIAL

SOCIETAT

Banyalbufar ofereix una gran qualitat de vida a les persones que hi resideixen. Aquesta qualitat de vida es reflexa en part amb els resultats extrets del Cens i habitatge 2001 de l'IBAE on s'analitzen els habitatges familiars principals per problemes i queixes.

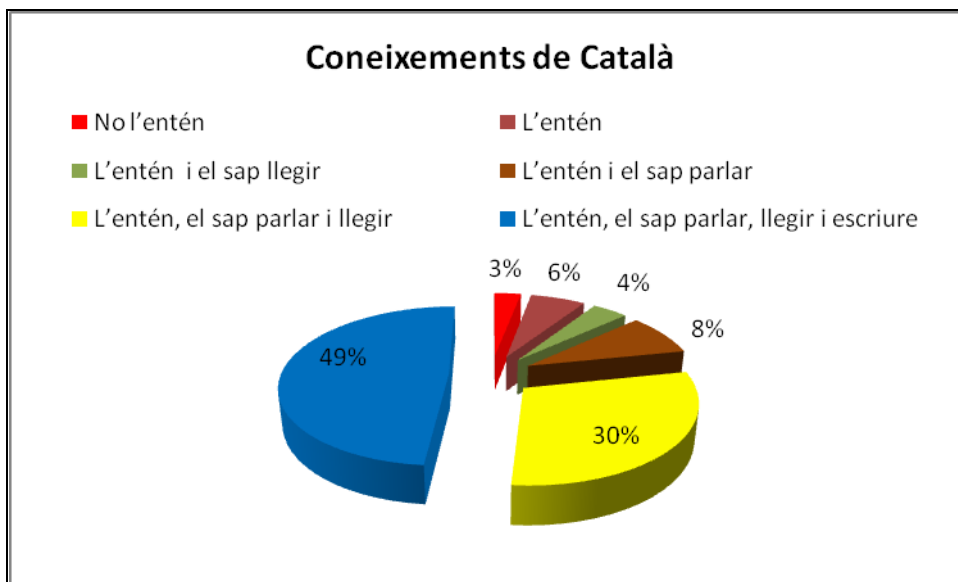
	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total	246.617	100,00	316	100,00
Renou de l'exterior	83.335	33,79	49	15,5
Contaminació	46.146	18,71	21	6,6
Carrers poc nets	96.773	39,24	86	27,2
Mal comunicat	41.573	16,86	61	19,3
Poques zones verdes	111.878	45,37	87	27,5
Delinqüència	57.281	23,23	5	1,5
Manca de serveis	3.293	1,34	7	2,2

Taula 31: Habitatges familiars principals per problemes i queixes de l'entorn. Font: Elaboració pròpia en base a les dades del IBAE.

El percentatge d'habitatges familiars que es queixen de delinqüència, soroll, contaminació, etc. són molt inferiors als percentatges registrats a Mallorca.

A l'any 2008 el 24% dels residents de Banyalbufar havien nascut a una altra comunitat autònoma o a l'estranger, per tant és pot afirmar que a Banyalbufar podem trobar una important diversitat cultural. El coneixement de la llengua catalana és un instrument clau per a la integració dels nous veïns de Banyalbufar. Segons les dades del cens de 2001 només un 3% de la població no entén el català, i un 49% l'entén, el sap parlar, llegir i escriure.

Gràfic 12: Coneixement de Català

A la taula següent es segueix aprofundint en el grau de coneixement que tenen els residents de Banyalbufar en funció del seu lloc de naixement.

Cens 2001	No l'entén	L'entén	L'entén i el sap llegir	L'entén i el sap parlar	L'entén, el sap parlar i llegir	L'entén, el sap parlar, llegir i escriure
Població nascuda al estranger	12	7	0	0	3	3
Població nascuda a altres CCAA	2	9	10	3	21	30
Nascuts a les Illes balears	1	15	10	39	123	208
Total	15	31	20	42	147	241

Taula 32: Coneixement de català en funció del lloc de naixement 2001. Font IBAE.

Els noms més comuns del municipi són Antoni i Antònia, encara que és d'esperar que amb els anys apareguin noms no tradicionals a les llistes del mes habituals.

Homes		Dones	
Nom	% respecta població total	Nom	% respecta població total
Antoni	6,1	Antònia	6,84
Jaume	5,18	Margarita	6,08
Juan	4,57	Maria	5,7

Taula 33: Noms més comuns a Banyalbufar Font: IBAE

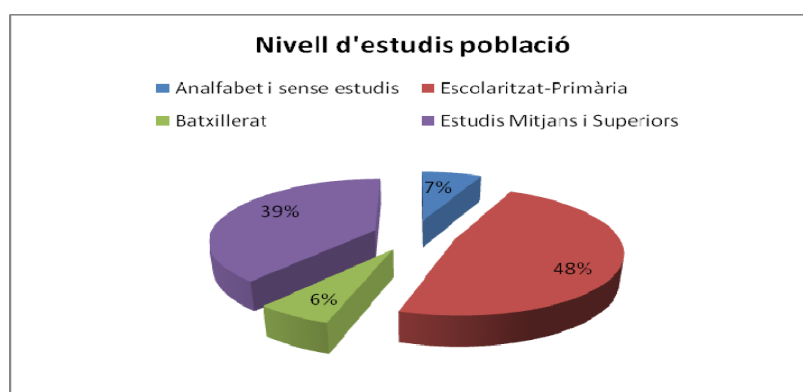
NIVELL EDUCATIU

En la societat actual l'accés a l'educació és un dret reconegut. En la transformació de les Illes Balears, en tres generacions s'ha passat d'una educació per a les elits econòmiques a una educació a l'abast de tota la societat.

En el municipi de Banyalbufar un 93% de la població té algun tipus d'estudis primaris, secundaris o superiors. El 7% restant no disposa d'estudis, incloent alguns casos d'analfabetisme.

Analfabet i sense estudis	45
Escolaritzat - Primària	308
Batxillerat	40
Estudis Mitjans i Superiors	249

Taula 34: Nivell educatiu de Banyalbufar Font: Ajuntament

Gràfic 13: Nivell educatiu de la població. Font : Elaboració pròpia amb dades del padró municipal.

No es disposa de les dades desglossades de persones amb nivell de formació universitària. A títol orientatiu poden servir les dades de matriculació a la UIB de persones censades a Banyalbufar en els darrers anys.

Universitaris de Banyalbufar que cursen estudis a la UIB:

Educació	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Universitària							
Alumnes UIB	13	9	10	9	8	8	8

Taula 35: Matriculats a UIB. Font :IBAE

El percentatge de les Illes Balears d'Universitaris és inferior al d'altres comunitats . Aquest fet es atribuïble a la facilitat per trobar feina en el sector serveis i de la construcció per part dels joves.

ASSOCIACIONISME

Al municipi de Banyalbufar hi ha registrades 13 associacions, de les quals 3 són de la 3era Edat. Les associacions de Banyalbufar, a més de ser molt variades, realitzen una elevada activitat associativa realitzant moltes activitats al llarg de l'any.

A continuació es poden observar les dades d'aquestes associacions que seran de gran ajuda alhora de contactar amb el major nombre possible de residents per a la Participació Ciutadana de l'Agenda Local 21 de Banyalbufar:

ASSOCIACIÓ 3ª EDAD DE BANYALBUFAR

President : Miguel Thomas Álvarez

C/ Font s/n (Edifici Escoles)

07191 Banyalbufar

Telf: 971 61 80 24

ASSOCIACIÓ D'ESPLAI GENT GRAN DE BANYALBUFAR

President : Miguel Thomas Álvarez

C/ Plaça de la Vila , 2 – Bj.

07191 Banyalbufar

Telf: 971 61 80 24

ASSOCIACIÓ DE REGANTS DE LA FONT DE LA VILA DE BANYALBUFAR

President : Margarita Cabot Tomás

C/ Miramar , 16

07191 Banyalbufar

Telf: 971 61 80 38

ASSOCIACIÓ DE JOVES SERRA NORD DE BANYALBUFAR

President : Juan A. Vives Vallés

C/ Jeroni Alberti , 6

07191 Banyalbufar

Telf: 675 07 71 56

ASSOCIACIÓ CULTURAL BANY-AL-BAHAR

President : Francesc Alberti Picornell

C/ Sa Canal s/n

07191 Banyalbufar

Telf: 971 20 68 62

ASSOCIACIÓ SOCIO- CULTURAL DE LA GENT GRAN DE BANYALBUFAR

President : Joan Alorda Alberti

C/ Amargura , 1

07191 Banyalbufar

Telf: 971 46 08 44

ASSOCIACIÓ GUITARRES I PUES DE BANYALBUFAR

President : Toni Mercant

C/ Major , 11

07191 Banyalbufar

Telf: 616 09 97 51

ASSOCIACIÓ PESCADORS ESPORTIUS PORT D'ES CANONGE

President : Joan Sabater Arbona

C/ Punta Rotge , 4 A – Port des Canonge -
07191 Banyalbufar
Telf: 971- 61 10 91

ASSOCIACIÓ DE PROPIETARIS I RESIDENTS D'ES PORT D'ES CANONGE

President : Xisco Lladó Alemany
C/ Sa Punta Rotge , 20 – Port des Canonge -
07191 Banyalbufar
Telf: 971- 61 00 50 / 971 – 75 42 29

ASSOCIACIÓ D'EMPRESARIS DE BANYALBUFAR

President : Javier Belenguer
C/ Comte Sallent , 7 Baixos
07191 Banyalbufar
Telf – Fax : 971 61 80 31
Email : empresaris@banyalbufar.info

ASSOCIACIÓ TRAMUNTANA VIVA

President : Gabriel Canaves Picornell
Cami de C'an Picó , s/n
07191 Banyalbufar
Telf : 971 61 81 89

ASSOCIACIÓ DE CAÇADORS DE BANYALBUFAR

President : Juan A. Vives Vallés
C/ Jeroni Alberti , 6
07191 Banyalbufar
Telf: 675 07 71 56

ASSOCIACIÓ AMICS DE BANYALBUFAR

President : Francesc X. Vives Vich
C/ Constitució , 16
07191 Banyalbufar
Telf: 971 46 85 27

PUNTS FORTS I FEBLES – QUALITAT DE VIDA

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> • Baix % de problemes i queixes dels residents • Elevat % de coneixements del català • El 93% de la població té qualche tipus d'estudis • Elevat nombre d'associacions • Servei de farmàcia • Bon servei d'assistència metge • Existència d'un treballador social ❖ Associacions molt dinàmiques i participatives 	<ul style="list-style-type: none"> • Manca de tot tipus d'equipaments fora del nucli de Banyalbufar • No existeix cap centre educatiu al municipi • Actualment no hi ha treballador familiar • Pocs espais esportius i mal mantinguts ❖ Falta una escoleta de 0-3 anys o guarderia pública. ❖ Un local per a joves, social i cultural al Port de Canonge ❖ Major conservació i manteniment de la infraestructura existent ❖ Realització de més activitats de tot tipus per part de l'Ajuntament ❖ Un espai de jocs i oci per a nins i joves al Port de Canonge

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

BLOC III: TERRITORI I MOBILITAT

CAPÍTOL 6: ORDENACIÓ DEL TERRITORI

PLANEJAMENT SUPRAMUNICIPAL

La planificació municipal ha estat fins la dècada dels 90 el principal instrument de gestió del territori. L'any 1983 amb l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, el Govern de les Illes Balears té competència exclusiva en Ordenació del Territori, litoral inclòs, urbanisme i habitatge (art. 10.3).

Les DOT són el primer instrument jeràrquic en l'ordenació territorial i urbanística a les Illes Balears, que defineix objectius per assolir el desenvolupament sostenible de les Illes, l'equilibri territorial i la preservació del medi ambient. Aprovades al Parlament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears mitjançant la Llei 6/99 de 3 d'abril de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries (DOT) i modificada per la Llei 9/1999 de 6 d'octubre, de mesures cautelars i d'emergència relatives a l'ordenació del territori i l'urbanisme a les Illes Balears. Les DOT també queden recollides a la Llei 14/2000 de 21 de desembre, d'Ordenació del Territori (L2bOT) on es contempla la seva revisió o modificació, sobre tot pels plans territorials insulars, que són la peça clau de la política territorial de les Illes Balears. Les DOT produeixen, a més, efectes directes sobre el sistema de planificació estrictament urbanístic, ja que vinculen el planejament municipal, amb la conseqüència de la seva necessitat d'adaptació.

Les DOT tenen com a funció definir el model territorial per a les Illes Balears, per la qual cosa promouen:

- Un desenvolupament equilibrat entre els diferents àmbits territorials i sectorials de les Illes Balears i una millora de la qualitat de vida dels seus habitants.
- Una utilització sostenible en termes ambientals del sòl i dels recursos.
- Una protecció de la qualitat ambiental, el paisatge, la biodiversitat i el patrimoni històric.

Els plans territorials insulars (PTI), en desenvolupament de les directrius d'ordenació territorial, són els instruments generals d'ordenació del territori de les illes de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera. Correspon al consell insular respectiu l'elaboració, l'aprovació, la revisió i la modificació d'aquests instruments. El pla territorial de Mallorca es va aprovar el 31 desembre del 2004.

PLANEJAMENT MUNICIPAL

El 18 de juliol de 1986, la Comissió Insular de Urbanisme de Mallorca aprovà definitivament les NNSS de Banyalbufar.

Les NNSS tenen un apartat de Normes d'estètica i altres, dedicats merament a les normes d'edificació que han de complir les noves infraestructures i vivendes. També s'estableix la delimitació

entre sol urbanitzable, sol no urbanitzable, zona agrícola ramadera, zona forestal i estableix les normes de protecció del territori.

El pas del temps i les adaptacions obligatòries al Pla Territorial de Mallorca, aconsellen realitzar unes noves NNSS al municipi. Actualment s'estan redactant unes NNSS noves que a data d'entregar el present diagnòstic encara no estaven acabades.

USOS DEL SÒL

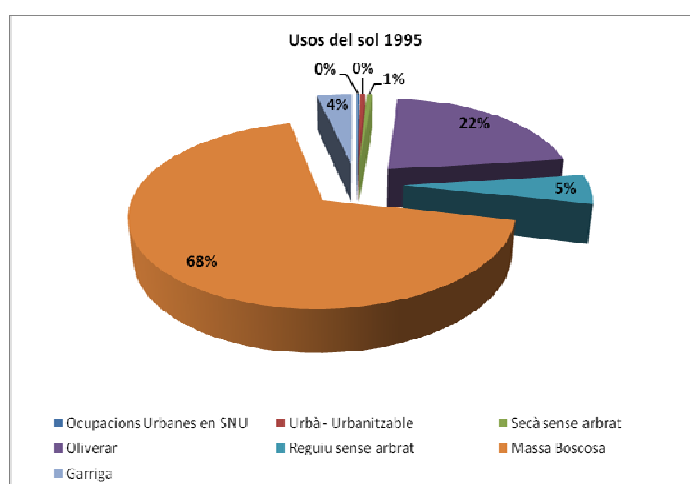
GENERALITATS

En el terme municipal de Banyalbufar conviuen usos diferents del sòl; des del sòl totalment antropitzat a sòl mereixedor de tot tipus de mesures legals de protecció. Masses boscoses, oliverar i reguiu sense arbrat són per ordre d'extensió, segons el Pla territorial de Mallorca, els usos de la terra més comuns al municipi

	%	Ha
Ocupacions Urbanes en SNU	0,3	5,5
Urbà - Urbanitzable	0,5	9
Secà sense arbrat	0,6	11,4
Oliverar	21,6	389,9
Reguiu sense arbrat	5,3	96,1
Massa Boscosa	68	1226,2
Garriga	3,6	65,7

Taula 36: Usos del sòl 1995. Font: Pla Territorial de Mallorca

Les masses boscoses amb un 68% d'ocupació de la superfície i l'oliverar amb un 21,6% són els dos usos majoritaris que configuren el paisatge de Banyalbufar.

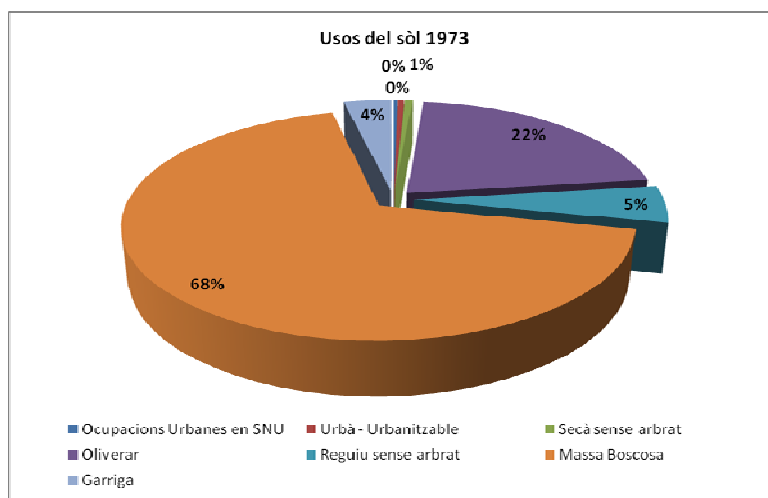
Gràfic 14: Usos del sòl de 1995. Font: Pla Territorial de Mallorca

Amb el temps els usos que es donen al sòl varien. Les dades del PTM ens permeten comparar l'evolució dels usos del sòl entre 1973 i 1995:

	%	Ha
Ocupacions Urbanes en SNU	0,3	5,5
Urbà - Urbanitzable	0,5	9
Secà sense arbrat	0,6	11,4
Oliverar	21,6	389,9
Reguiu sense arbrat	5,3	96,1
Massa Boscosa	68	1226,2
Garriga	3,6	65,7

Taula 374: Usos del sòl de 1973. Font : Pla Territorial de Mallorca

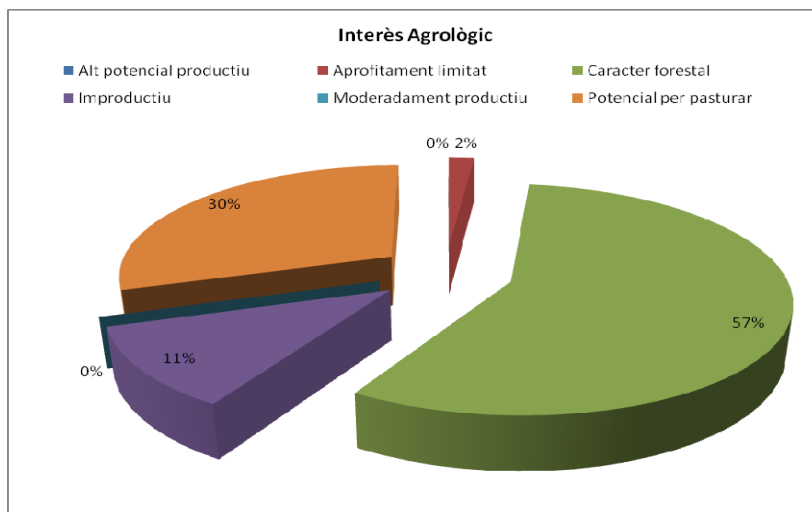
Gràfic 15: Usos del sòl de 1973. Font Pla territorial de Mallorca.

Segons les dades del Pla Territorial de Mallorca els usos del sòl de Banyalbufar no han sofert variació alguna entre 1973 i 1995.

Per altra banda, si classifiquem el sòl de Banyalbufar pel seu interès aerològic, segons PTM, el 11,4% de la superfície és improductiva i no hi ha terres que siguin ni moderadament ni altament productives.

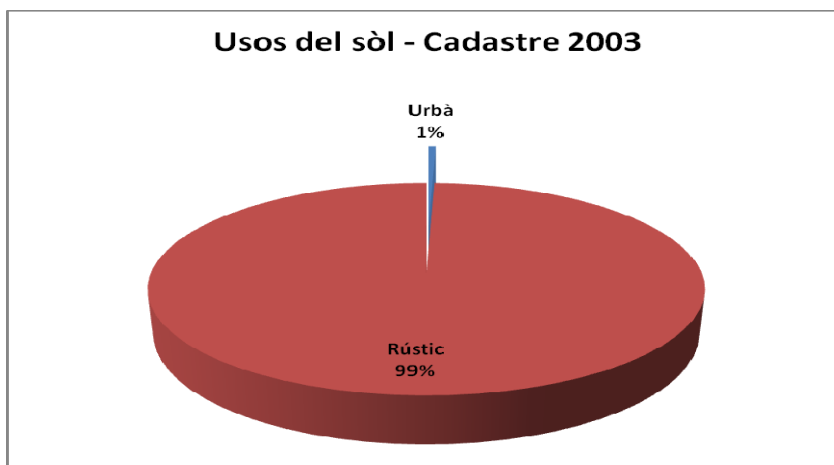
	%	Ha
Alt potencial productiu	0	0.0
Aprofitament limitat	1,8	32.5
Caràcter forestal	56,9	1026.8
Improductiu	11,4	205.2
Moderadament productiu	0	0.0
Potencial per pasturar	29,9	539.7

Taula 38: Interès agrològic de Banyalbufar

Gràfic 16: Interès Agrològic . Font : Pla Territorial de Mallorca

Potser la classificació del sòl que més marca la diferencia és la que distingeix entre sòl rústic i sòl urbà. Aquesta classificació marca el potencial ús urbà. En el cadastre de 2003, el 99% del municipi era considerat rústic (1.794 Ha); i només l'1% urbà (10 Ha).

Gràfic 17: Sòl urbà i sòl rústic segons el cadastre de 2003. Font: Cadastre 2003.

Cadastre 2003	Ha
Urbà	10
Rústic	1.794

Taula 39: Sòl rústic i sòl urbà. Cadastre 2003

SÒL RÚSTIC

El sòl rústic es regula, amb caràcter general, per la Llei 6/1997 del Sòl Rústic de les Illes Balears, i per la Llei 6/99, de les Directrius d'Ordenació Territorial. El sòl rústic es qualifica en rústic protegit i rústic comú.

Un 84,26% del sòl de Banyalbufar és sòl rústic protegit. Bàsicament està constituït per les Àrees Naturals d'Especial Interès (ANEI), delimitades per la Llei d'Espais Naturals 1/1991 (LEN), i les Àrees d'alt nivell de protecció (AANP), incloent els alzinars delimitats pel Decret 130/2001, de 23 de novembre. Dins d'aquesta qualificació s'inclouen també, per imperatiu legal, les àrees de protecció territorial (APT), definides a l'article 19 de les DOT, i que es regulen per les seves respectives legislacions sectorials específiques, i les ZPR, definides i delimitades d'acord amb els criteris de la Comissió Balear de Medi Ambient i PTI, encara que la seva delimitació es superposa amb les altres qualificacions.

Categoria de Sòl	%	Ha
AANP	62,2	1.122,60
AAPI a rústic	0.0	0.0
AIA	0.0	0.0
AIA oliveres	0.0	0.0
AIA vinya	0.0	0.0
ANEI	26,3	474,4
ARIP	8,8	158,1
ARIP Boscos	2,3	42
AT creixement	0.0	0.0
Àrees de desenvolupament. AAPI Urbà - Urbanitzable	0,4	7,1
Àrees de desenvolupament. S.Urbà - Urbanitzable	0.0	0.0
At d'harmonització	0.0	0.0
SRG Forestal	0.0	0.0
Sist. General Sòl Rústic	0.0	0.0
Sòl rústic comú	0.0	0.3
Total	100.0	1511.8

Taula 40: Ordenació del sòl rústic. Font: Pla Territorial de Mallorca, Consell de Mallorca.

Davant la confusió de sigles i lleis, un instrument clarificador es la matriu d'usos de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears, on s'estableixen els usos prohibits (3), condicionats (2) o admesos (1) en les distintes categories de sòl rústic.

	Sector primari			Sector secundari		Equipaments		Altres			
	Activitats extensives	Activitats intenses	Activitats Complementàries	Indústria Transf.Agrària	Indústria General	Sense construcció	Resta Equipaments	Activitats extractives	Infraestructures	Habitatge unifamiliar aïllat	Protecció i educ.ambiental
AANP	1	2	2-3	2-3	3	2-3	3	3	2-3	3	2
ANEI	1	2	2	2-3	3	2	3	2-3	2	2-3	1
ARIP	1	2	2	2	3	2	2	2-3	2	2	1
APR	1	2	2	2	3	2	2	2-3	2	2	2
APT	1	2	2	2	3	2	3	2-3	2	3	1
AIA	1	1	2	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1
AT	1	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1
SRG	1	1	2	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1

MATRIU D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC DE LES DOT (de conformitat a la DA 15ª de la Llei 10/2003, de 22 de desembre de mesures tributàries i administratives, anteriors modificacions)

Figura 6: Matriu d'ordenació del sòl rústic de les DOT.

Segons el cadastre de 2003 el sòl rústic de Banyalbufar està dividit en 545 parcel·les reals i 1.286 subparcel·les.

Cadastre 2003 de Banyalbufar	
Nombre de titulars cadastrals	333
Superfície total hectàrees	1.794
Valor cadastral en milers d'euros	271
Nombre de parcel·les reals	545
Nombre de subparcel·les	1.286

Taula 41: Parcel·les a sòl rústic del cadastre de 2003

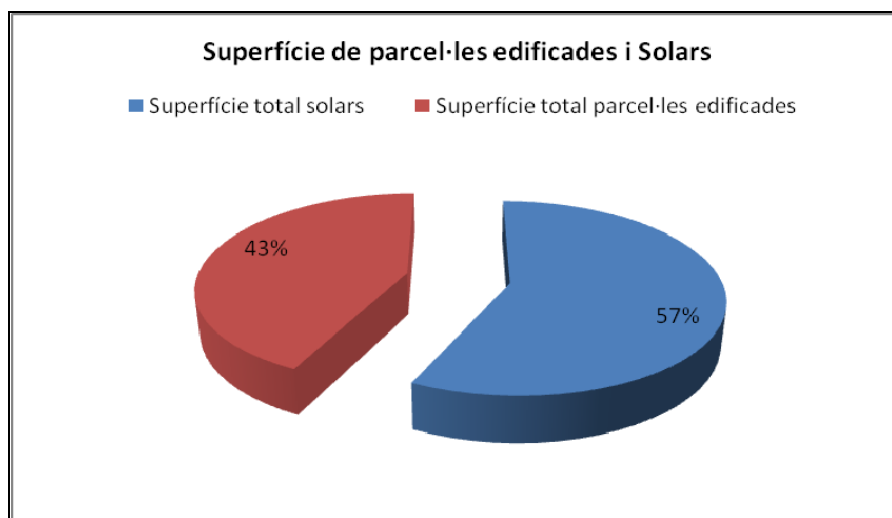

SÒL URBÀ

Segons el cadastre de 2003 el sòl urbà de Banyalbufar està edificat en un 42,8 % , per tant, només resta un 57,1% del sòl urbà sense edificar. Aquest fet dóna un marge de creixement molt gran al municipi.

	Solars	Parcel·les Edificades
de 0 a 100 metres quadrats	4	289
de 100 a 500 metres quadrats	26	227
de 500 a 1.000 metres quadrats	60	47
de 1.000 a 10.000 metres quadrats	76	22
de més de 10.000 metres quadrats	0	0
Total	166	585
Superfície m2	183.479	137.709

Taula 42: Parcel·les edificades i solars en funció de la grandària. Cadastre 2003

Gràfic 18: Superfície de parcel·les edificades i solars.

HABITATGE

El municipi de Banyalbufar en el 2001 constava de 446 habitatges, dels quals un 48% eren habitatges principals i un 33% segones residències. Així, el percentatge d'habitatges de segona residència es molt superior al registrat a Mallorca, però semblant al de municipis com Fornalutx i Deià. Mentre que el percentatge de vivendes desocupades a Banyalbufar és igual al registrat a Mallorca, un 17% del total d'habitatges del municipi.

Habitatge	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total	394.686	100	446	100
Principal	246.575	62	215	48
Secundari	71.765	18	148	33
Desocupats	65.554	17	73	17
Altre	10.792	3	10	2

Taula 43: Ús dels habitatges a Banyalbufar. Cens i habitatge 2001, IBAE

Com és d'esperar per la tipologia del poble, els habitatges de Banyalbufar són relativament joves ja que el 61,51% d'aquests varen esser construïts després de 1950.

	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total	176.712	100,00	374	100,00
Abans de 1.900	19.817	11,21	51	13,63
De 1.900 a 1.950	39.021	22,08	93	24,86
De 1.951 a 1.960	21.703	12,28	45	12,03
De 1.961 a 1.970	21.180	11,99	61	16,31
De 1.971 a 1.980	29.377	16,62	36	9,62

De 1.981 a 1.990	24.614	13,93	37	9,89
De 1.991 a 2.001	21.000	11,88	51	13,63

Taula 44: Antiguitat dels habitatges de Mallorca i Banyalbufar. Font: Elaboració pròpia en base a les dades del Cens i habitatge 2001, IBAE.

Paradògicament, si comparem els percentatges de construcció dels habitatges entre Banyalbufar i Mallorca les dades són molt similars fins a la dècada dels 60 on la construcció va esser major a Banyalbufar que a Mallorca.

Tot i la poca antiguitat de gran part dels habitatges segons el cens d'habitatge de 2001, el 77,27% dels habitatges estaven en bon estat, un 17,64% tenien un estat deficient, un 3,47% un estat ruïnós i fins i tot hi ha un 1,60% dels habitatges estan en estat ruïnós.

Estat	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total	176.712	100,00	374	100,00
Ruïnós	1.739	0,98	6	1,60
Dolent	2.772	1,57	13	3,47
Deficient	12.368	7,00	66	17,64
Bo	159.833	90,45	289	77,27

Taula 45: Estat dels habitatges. Font: Cens i Habitatges 2001 IBAE

Un 17,21% dels habitatges principals de Banyalbufar són de més de 180 m², un percentatge 3 cops superior al percentatge registrat a Mallorca, així doncs, Banyalbufar es caracteritza per tenir habitatges grans. Aquest fet va lligat a l'elevat nombre d'habitatges disseminats en el territori. Hi ha que tenir en conte però, que la major part dels habitatges de Banyalbufar estan compresos entre els 76 i 150 m², unes mesures raonables per les característiques del nucli principal.

	Mallorca		Banyalbufar	
TOTAL	246.617	100,00	215	100,00
Fins a 30 m ² .	2.096	0,85	3	1,39
De 31 a 45 m ² .	4.859	1,97	3	1,39

De 46 a 60 m ² .	13.032	5,28	11	5,11
De 61 a 75 m ² .	22.812	9,25	13	6,04
De 76 a 90 m ² .	61.138	24,79	35	16,27
De 91 a 105 m ² .	54.495	22,10	36	16,74
De 106 a 120 m ² .	36.931	14,98	36	16,74
De 121 a 150 m ² .	27.174	11,02	28	13,02
De 151 a 180 m ² .	10.225	4,15	13	6,04
Més de 180 m ² .	13.855	5,62	37	17,21

Taula 46: Superfície dels habitatges a Mallorca i Banyalbufar. Font: Cens i Habitatges 2001 IBAE

Igual que a la resta de l'illa, la població resident de Banyalbufar aposta clarament pel règim de tinença en propietat, encara que els percentatges són més baixos que al conjunt de l'illa. Així, els habitatges en lloguer sols representen un 15,35% dels habitatges principals.

	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total	246.617	100,00	215	100,00
Propietat per compra totalment pagada	106.168	43,05	53	24,65
Propietat per compra pendent de pagament	50.063	20,30	20	9,30
Propietat per herència o donació	29.528	11,97	32	14,88
Lloguer	47.185	19,13	33	15,35
Cedida de franc o a baix preu	6.158	2,50	18	8,37
Altra forma	7.515	3,05	9	4,18

Taula 47: Habitatges familiars principals classificats per règim de tinença

ESPAIS NATURALS

El municipi de Banyalbufar té gran part del seu territori protegit per diferents figures legals, tant autonòmiques com europees, que es superposen en el territori per els seus valors naturals, paisatgístics i culturals.

NIVELL INTERNACIONAL: XARXA NATURA 2000

Xarxa Natura 2000 es un intent sistemàtic i planificat de constituir a nivell europeu una xarxa de llocs on l'objectiu principal és la conservació. La Directiva 92/43/CEE, més coneguda com la Directiva hàbitats i la 79/409/CEE, més coneguda com de protecció de les aus, componen els dos tipus d'espais Natura 2000:

- Llocs d'importància comunitària (LIC).
- Zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA).

Cada govern realitza una proposta dels espais que han de ser inclosos a Natura 2000. A la Serra de Tramuntana, s'han designat 23 LIC, 9 ZEPA i 6 LIC i ZEPA. Posteriorment la Unió europea aprova aquesta proposta i els estats declaren els espais protegits.

Banyalbufar participarà a la Xarxa Natura 2000 amb els següents indrets que es troben total o parcialment en el seu terme municipal:

LIC ES5310081 Port des Canonge:

Superfície: 615,93 Ha   Latitud: 39 41 52 N   Longitud: 2 32 24 E

Data designació LIC: juliol 2006   Data proposta: abril 2004

La Qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC ES5310008 Es Galatzó – s'Esclop:

Superfície: 1.423,26 Ha   Latitud: 39 38 34 N   Longitud: 2 28 38 E

Data designació LIC: juliol 2006   Data proposta: juliol 2000

Característiques: àrea muntanyenca que inclou les zones de major altura del terç sud de la serra de tramuntana de Mallorca, el Galatzó, s'Esclop i la Mola de Planícia, formats per diversos encavalcaments de materials calcaris i dolomítics del secundari. És, per tant una zona molt abrupta que presenta penya-segats importants.

Qualitat: la zona inclou una gran extensió dominada per *Ampelodesma mauritanica*, hàbitat prioritari de l'annex I de la directiva 92/43/CEE. En els penya-segats hi nidifiquen el Falcó pelegrí i l'Àguila calçada.

Vulnerabilitat: com amenaces principals cal citar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica excessiva i els incendis forestals.

LIC ES5310078 De Cala Ses Ortigues a Cala Estellencs:

Superfície: 876,06 Ha   Latitud: 39 38 32 N   Longitud: 2 26 53 E

Data designació LIC: juliol 2006   Data proposta: abril 2004

La Qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'hàbitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE.

Vulnerabilitat: com amenaces principals cal citar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica excessiva i els incendis forestals.

NIVELL AUTONÒMIC

A nivell autonòmic cal destacar els efectes de protecció sobre el patrimoni natural de Banyalbufar de dues lleis:

- L' anteriorment citada, Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

- La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)

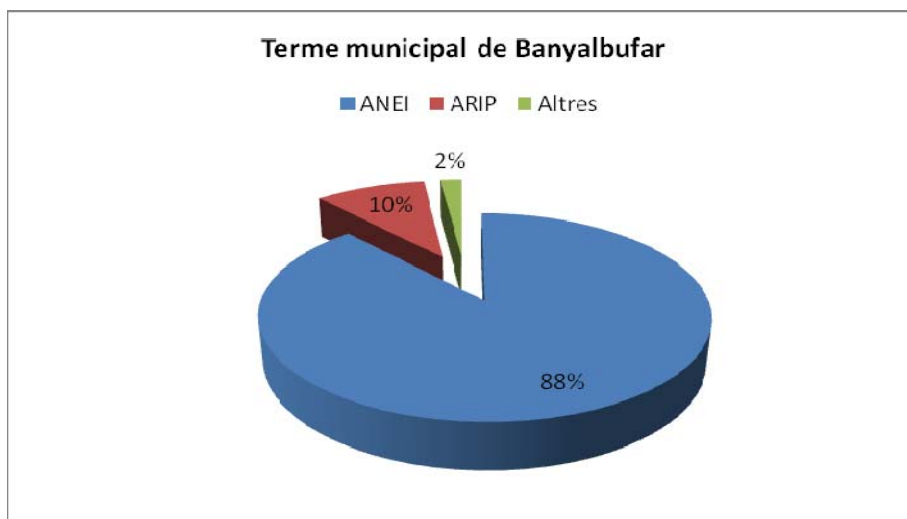
LA LLEI 1/1991 (LEN), DE 30 DE GENER, D'ESP AIS NATURALS I RÈGIM URBANÍSTIC DE LES ÀREES D'ESPECIAL PROTECCIÓ DE LES ILLES BALEARS

La Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, té per objecte establir el règim urbanístic de les àrees, que pels seus valors naturals i paisatgístics d'interès per a la Comunitat Autònoma ha de ser objecte de protecció especial. Aquesta llei introdueix la figura de l'Àrea d'Espacial Protecció d'Interès per a la comunitat autònoma, aplicable a tots aquells espais inclosos dintre d'alguna de les tres categories que integren aquella figura:

- àrea natural d'especial interès (ANEI), aquells espais que pels seus singulars valors naturals, es declaren com a tals en aquesta llei . A Banyalbufar, baix la figura de màxima protecció ANEI hi ha 1.593 Ha del terme municipal, el que representa un 88,3% del mateix.

- àrea rural d'interès paisatgístic (ARIP), espais transformats majoritàriament per activitats tradicionals i que, pels seus especials valors paisatgístics, es declaren com a tals en aquesta llei . Amb la figura d'ARIP estan protegides 177 Ha del municipi de Banyalbufar, un 9,8% del municipi, .

- àrea d'assentament dins paisatge d'interès: Les àrees d'assentament són aquelles superfícies construïdes a l'interior d'àrees protegides baix alguna de les figures anterior. Aquesta figura es crea especialment per el cas de la Serra de Tramuntana i els Amunts d'Eivissa degut a les construccions prèvies existents i la tipologia tradicional de les seves parcel·lacions..

Gràfic 19: Espais LEN a Banyalbufar

BANYALBUFAR DINS EL PARATGE NATURAL DE LA SERRA DE TRAMUNTANA

L'entorn natural de Banyalbufar, ha estat objecte de protecció per diverses figures al llarg de la història. Com antecedent a la iniciativa actual, el Pla Provincial d'Ordenació de Balears (BOE 08/05/73) preveia normativa per a la conservació dels valors naturals de la Serra de Tramuntana al 1973.

La Disposició addicional tercera de la Llei 1/1991 (LEN), de 30 de gener, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les illes balears especifica que el Govern promourà la declaració d'Espais Naturals Protegits d'acord amb allò que preveu la "Llei 4/1989, de Conservació dels Espais Naturals i de la Flora i Fauna silvestres" a diverses àrees, entre les quals es troben les àrees representatives de la Serra de Tramuntana. S'ha donat compliment aquest mandat declarant la Serra de Tramuntana Paratge Natural el 16 de Març de 2007.

La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) en l'article 13, defineix els paratges naturals com :

" espais naturals relativament extensos en què coexisteixen activitats agrícoles, ramaderes o pesqueres, de transformació agrària i activitats d'altres sectors econòmics que fan compatible la conservació amb el seu desenvolupament sostenible, configurant un paratge de gran interès ecocultural que fa necessària la seva conservació. La declaració d'un paratge natural té per objecte la conservació de tot el conjunt i, alhora, fer possible el desenvolupament harmònic de les poblacions afectades i la millora de les seves condicions de vida, no essent compatibles els altres usos que siguin aliens a aquestes finalitats."

Banyalbufar, amb 1.792,63 Ha, un 99,33% del terme municipal, és el tercer municipi amb major percentatge de superfície inclosa dins el PORN, només superat per Escorca i Estellencs..

La taula següent extreta del PORN, reflexa la proporció del territori municipal i el pes que té cada municipi, dins de l'àmbit del PORN:

MUNICIPI	Superfície (Ha)	Superfície PORN (Ha)	% Terme municipal	% PORN
Alaró	4568,51	2947,37	64,51%	4,74%
Andratx	8143,96	1345,33	16,52%	2,16%
Banyalbufar	1804,64	1792,63	99,33%	2,88%
Bunyola	8463,34	5610,17	66,29%	9,02%
Calvià	14497,52	2205,48	15,21%	3,55%
Campanet	3462,51	1252,36	36,17%	2,01%
Deià	1512,19	1412,85	93,43%	2,27%
Escorca	13933,42	13870,67	99,55%	22,31%
Esporles	3526,72	2824,88	80,10%	4,54%
Estellencs	1339,54	1339	99,96%	2,15%
Fornalutx	1948,53	1909,77	98,01%	3,07%
Lloseta	1208,72	359,44	29,74%	0,58%
Mancor de la Vall	1987,45	1711,64	86,12%	2,75%
Palma	20866,78	839,83	4,02%	1,35%
Pollença	15144,29	9469,37	62,53%	15,23%
Puigpunyent	4228,17	2998,71	70,92%	4,82%
Santa Maria del Camí	3759,13	1062,91	28,28%	1,71%
Selva	4870,86	2081,6	42,74%	3,35%

Sóller	4274,91	3524,5	82,45%	5,67%
Valldemosa	4283,84	3613,24	84,35%	5,81%

Taula 48 Població i superfície inclosa al PORN. PORN de la serra de Tramuntana , Conselleria de Medi Ambient, 2006.

El PORN realitza una zonificació del territori on es determina els tipus d'usos que es poden desenvolupar:

- Zones d'exclusió: Inclouen tota una sèrie d'hàbitats on es desenvolupen espècies de flora i fauna i on no són compatibles els usos ni l'ocupació humana aliena a finalitats científiques, educatives o de conservació.
- Zones d'ús limitat: Integren aquelles àrees amb una alta qualitat biològica o elements fràgils o representatius en les quals els objectius de conservació admeten un ús públic reduït amb mitjans tradicionals, sense instal·lacions permanents.
- Zones d'ús compatible: Són les zones en què les característiques del medi natural permetin la compatibilització de la conservació amb els usos agraris, forestals, ramaders, cinegètics i pesquers tradicionals, així com usos educatius, recreatius i altres complementaris compatibles amb els objectius de conservació.
- Zones d'ús general. Són aquelles superfícies que, en raó de la menor qualitat relativa dins l'espai natural protegit, o per la seva capacitat d'admetre un major nombre de visitants, puguin servir per a la ubicació d'instal·lacions, activitats i serveis que redundin en benefici de les comunitats locals integrades o pròximes a l'espai natural.

Tot i que el PORN exclou del seu àmbit els nuclis urbans, en el cas de Banyalbufar, s'estima que viuen dins l'àmbit del Paratge Natural 71 persones, un 12,5 % de la població. Sols, Estellencs, Escorca, Deià i Fornalutx tenen un percentatge superior de població que viu en zones delimitades pel PORN.

MUNICIPI	Població Municipal	Població dins PORN	%
Alaró	4.707	288	6,1
Andratx	9.906	108	1,1
Banyalbufar	568	71	12,5
Bunyola	5.475	466	8,5
Calvià	43.499	150	0,3

Campanet	2.515	146	5,8
Deià	708	184	26
Escorca	293	134	45,7
Esporles	4.457	273	6,1
Estellencs	386	156	40,4
Fornalutx	698	231	33,1
Lloseta	5.295	47	0,9
Mancor	980	43	4,4
Palma	375.773	80	0,02
Pollença	15.987	186	1,2
Puigpunyent	1.513	31	2
Santa Maria	5.175	103	2
Selva	3.205	52	1,6
Sóller	12.521	207	1,7
Valldemosa	1.910	251	6,1

Taula 49: Població inclosa dins l'àmbit del PORN. PORN de la serra de Tramuntana. Font: Conselleria de Medi Ambient, 2006.

FINCA PÚBLICA DE PLANÍCIA

El passat 17 de febrer de 2009 la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear va comprar la finca de Planícia per un preu d'11.182.000 euros més despeses. La gestió de la finca correspondrà a la Conselleria de Medi Ambient.

L'adquisició es va realitzar exercint el dret de retracte que estableixen la Llei estatal de Monts i la Llei autonòmica de Conservació d'Espais de Rellevància Ambiental, a les quals està sotmès el Paratge Natural de la Serra de Tramuntana. Ambdues lleis atorguen a l'Administració autonòmica la possibilitat de fer seu un patrimoni al mateix preu fixat per una operació de compra - venda entre particulars.

Planícia compta amb un total de 445 hectàrees (aproximadament una quarta part del municipi de Banyalbufar). El Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí serà el titular de 427 hectàrees de Planícia (un 96 per cent), mentre que la Conselleria ho serà de les 18 restants, que inclouen les cases de la possessió, de 1.400 metres quadrats, i gestionarà la finca. La compra de Planícia suposarà la incorporació al patrimoni públic d'una de les finques més valuoses, des del punt de vista ambiental, de la Serra de Tramuntana de Mallorca.

Planícia és una de les possessions més conegudes de la Serra de Tramuntana, sobretot a la contrada d'Esporles, Banyalbufar i Estellencs. Està situada al vessant de la Mola de Planícia, entre les finques de Son Balaguer, Son Serralta, es Rafal de Planícia i s'Arboçar. Destaca tant pels seus valors naturals, especialment pels seus magnífics boscos d'alzinar, com pels elements patrimonials que allà s'hi troben, precisament relacionats amb l'aprofitament del bosc i l'antiga activitat dels carboners.

A més, la finca de Planícia guaita sobre la mar, amb unes espectaculars panoràmiques des d'una costa retallada de penya-segats. Als voltants hi ha conegudes fonts, com la de sa Menta i la des Garbell. En conjunt, i des del punt de vista paisatgístic, és una de les finques més belles de la Serra de Tramuntana.

A més, Planícia es molt coneguda per excursionistes i senderistes. La Mola de Planícia és un referent per als afeccionats al muntanyisme de Mallorca, pel que fa a rutes de la Tramuntana Sud.

Des dels passat 4 d'abril i tots els caps de setmanes i festius d'abril i maig s'ha habilitat un autobús gratuït que sortirà cada 20 minuts de Banyalbufar i Estellencs per que els ciutadans interessats puguin visitar la finca gràcies a una col·laboració entre la Conselleria de Medi Ambient i l'Obra Social de La Caixa.

LITORAL

El litoral de Banyalbufar està format bàsicament per zones de penya-segats i platges de còdols de difícil accés per terra, que generalment presenten un bon estat de conservació.

PLATGES

Platja de Cala Banyalbufar:

Platja de còdols de 100 metres de longitud aproximadament i 15 metres d'amplada. Cala Banyalbufar està a 17 quilòmetres de Valldemossa, situada entre Punta sa Galera i sa Pedra de s'Ase. Està molt a prop del nucli residencial de Banyalbufar.

Aquest entrant de mar bellíssim de Serra de Tramuntana, en forma de ve, finalitza en una cala tranquil·la, de la que cal destacar la seva longitud en proporció amb la seva estretor. Macs i graves formen el talús que acollirà els visitants. La lluminositat que desprenen les porcions dels seus penya-

segats verticals sense cobrir per pins amollits, doblegats per l'acció eòlica, augmenta per la claror de la seva aigua transparent, que convida al busseig.

L'accés per carretera és senzill seguint la senyalització viària i l'existència d'un aparcament públic gratuït. Les característiques descrites hi expliquen una afluència mitjana de banyistes locals i turistes.

Platja de Son Bunyola:

Platja de grava de 90 metres de longitud i 20 metres d'amplada mitjana. Està a 12 quilòmetres d'Esporles, situat entre sa Cova i Port des Canonge. Rep el seu nom del torrent homònim que desemboca en aquest tram costaner salvatge.

Les diferents tonalitats de còdols i grava contrasten amb l'argila vermellosa, amb empremtes de dinosaures, dels penya-segats en què està encaixada aquesta cala, gairebé verge, de Serra de Tramuntana, només conquerida pels escars dels pescadors. Una pineda frondosa, que punteja el litoral, corona aquestes roques de altura mitjana. Les dimensions reduïdes d'aquesta platja bonica varien segons la força del cabal de Torrent de Son Bunyola i, en menor mesura, de l'ímpetu dels corrents marins.

L'accés per carretera és senzill seguint la senyalització viària fins a Port des Canonge. Aquí s'haurà d'aparcar el vehicle particular i es caminarà tres hectòmetres fins arribar a aquest lloc pintoresc, usat antany per al contraban. També existeix un sender en direcció a Banyalbufar. Les característiques descrites hi expliquen una afluència baixa de banyistes, només locals.

Port de sa Pedra de s'Ase:

Platja d'arena de 10 metres de longitud i uns 40 metres d'amplada. Es Port de sa Pedra de s'Ase està a tres quilòmetres de Banyalbufar, localitzat entre s'Escull d'en Romaní i Cova des Carbó, així com sota la mirada de Talaia des Verger o Torre de ses Ànimes. El port i l'atalaia estan units per un camí, usat actualment pels excursionistes.

Aquest accident geogràfic és un sortint arrodonit amb un penyal davant denominat sa Pedra de s'Ase. Aquest escull rep aquest nom perquè vist des del mar té dues protuberàncies simètriques que s'assemblen a les orelles d'un ase.

Continuant amb l'explicació dels topònims, la inclusió de la paraula "ànimes" en la denominació de Torre de ses Ànimes fa referència a la construcció d'es Rafal de Planícia, als voltants, on, segons les llegendes i alguna notícia històrica, es produïen aparicions espectrals. Aquests llocs encantats eren batejats tradicionalment com ses Ànimes. Des de aquest bastió de senyals, que es va edificar l'any 1545, i probablement, sigui la construcció d'aquest tipus més antiga de Mallorca, es comunicava amb les seves torres homòlogues alçades entre Sóller i Illa de sa Dragonera.

L'antiguitat dels terrenys de Banyalbufar se situen en els 300 milions d'anys. Una prova d'aquesta longevitat són les restes fòssils de l'era Secundària (Triàsic) trobades per les rodalies de sa Pedra de s'Ase, fauna d'artròpodes, himenòpters i peixos. També s'hi van trobar empremtes d'uns rèptils més arcaics que els dinosaures, espècie coneguda com Chiroterium.

Port des Canonge:

Platja de grava d'uns 70 metres de longitud i 20 metres d'amplada mitjana. Es Port des Canonge està a 12 quilòmetres d'Esporles. La bellesa del port de Banyalbufar continua intacta, encara que per les rodalies hi hagi la urbanització des Port des Canonge i Son Coll.

Aquest litoral idíl·lic de Serra de Tramuntana sense cap abríc és una cala de còdols i grava gruixuda recoberta d'alga posidònia. Les barquetes dels pescadors ocupen la part posterior d'aquesta platja estreta, deixant poc espai per ajeure-s'hi.

L'accés per carretera és senzill seguint la senyalització viària. Els sis quilòmetres finals discorreran per una carretera sinuosa (corbes de 180 graus). Als seus voltants es podrà estacionar el vehicle particular gratuïtament. També es pot accedir a peu a través del camí la Volta des General, que uneix Banyalbufar amb Port des Canonge. Existeix un altre recorregut cap a Port de Valldemossa. Les característiques descrites hi expliquen una afluència mitjana de banyistes locals i turistes.

Punta de sa Galera o Sa Galera:

Platja de grava de 50 metres de longitud i una amplada mitjana de 15 metres. Sa Punta de sa Galera o sa Galera està a un quilòmetre de Banyalbufar, situat entre ses Escaletes i Punta Grossa, així com sota la mirada de Coll de sa Bastida i Puig de ses Planes (339 metres d'altitud). Aquest conjunt forma part d'Àrea Natural d'Especial Interès de Serra de Tramuntana.

El tram de litoral comprès entre la punta d'es Cavall Bernat i el Port de Banyalbufar es caracteritza per uns penya-segats que superen els tres hectòmetres d'altura i per un litoral abrupte, prominent, amb nombrosos esculls, talús de còdols.

Els terrenys costaners de Banyalbufar tenen escrit en els seus sediments els esdeveniments de les eres Primària (identificable per les làmines grisenques, semblants a la pissarra, corresponents a l'etapa del Paleozoic) i Secundària (identificable pels estrats vermellosos pertanyents al període Triàsic). Aquest fet explica que aquesta part de la superfície de Mallorca sigui de les més antigues d'Illles Balears, uns 300 milions d'anys. Algunes de les seves deformacions es van produir a finals del Paleozoic, moment en què es va constituir el bloc unitari de la Pangea. D'aquesta massa de terra varen sorgir els continents actuals un cop que es va trencar.

Les condicions marines i subaquàtiques de Punta de sa Galera són aptes per a l'ancoratge d'una embarcació, ja que protegeix de l'embat dels vents de la zona. Els navegants d'aquesta regió cerquen preferentment sa Galera, ja que és el lloc on es pot calar amb major facilitat. La instal·lació portuària més propera és Port de Sóller.

QUALITAT DE LES AIGÜES DE BANY

El Servei de la Protecció de la Salut, de la Conselleria de Sanitat realitza un seguiment de la qualitat de les aigües de bany del litoral Balear. Amb diverses analítiques defineixen si la qualitat del aigua es excel·lent, bona o dolenta al llarg del temps.

PUNTS FORTS I FEBLES

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> • 57% de sòl urbà sense edificar • 61,51% d'habitatges construïts després de 1950 • 77,27% dels habitatges en bon estat • Platges poc o gens massificades • Diverses àrees amb protecció LIC al municipi • 99,33% del territori amb qualche figura de protecció • Recent adquisició de Planícia com a finca pública 	<ul style="list-style-type: none"> • Normes Subsidiàries antigues (a punt d'aprovar-se la modificació) • Inexistència de terres considerades d'alt o moderat potencial productiu agrològic. • Només un 1% del territori té la categoria d'urbà • El 33% dels habitatges són segones residències ❖ Necessitat de fer una revisió parcial de la urbanització de Son Coll ❖ Baixa neteja de platges i costes ❖ Necessitat d'un accés públic per embarcacions

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

CAPÍTOL 7: MOBILITAT I TRANSPORTS

El model de mobilitat i el transport del municipi de Banyalbufar amb la resta de l'illa ve condicionat pel planejament supramunicipal, bàsicament:

- Pla Territorial de Mallorca.(PTM)
- Pla Director Sectorial de Carreteres (PDSC)
- EL Pla Director Sectorial de Transport de la Comunitat autònoma de les Illes Balears, aprovat el 28 d'abril de 2005 (PDSTIB).

En les diagnosis d'aquests documents claus es reconeix la supremacia del transport privat sobre el públic, l'individua'l sobre el col·lectiu, i l'ús preferent del cotxe en una de les comunitats amb més vehicles per càpita.

XARXA VIÀRIA

Les carreteres són la principal infraestructura de transport, per una banda de viatgers (majoritàriament en vehicle privat) i de la totalitat de les mercaderies. Així, les comunicacions han determinat el model de desenvolupament i creixement del municipi.

La xarxa viària principal de Mallorca ha estat un sistema radial que comunica Palma amb la Part Forana, afavorint la dependència d'aquests respecta a la ciutat. Banyalbufar no està dins la xarxa principal de Mallorca, sinó connectat per Esporles o Valldemossa. Les carreteres que transcorren pel municipi i el comuniquen amb altres són:

Codi	Descripció	Tipus de carretera	Aforament	Tonatge límit
Ma-10	Esporles – Banyalbufar	Tram carretera secundaria	<ul style="list-style-type: none"> • Estació: PM-48 • Tipus: Cobertura • IMD: 4249 	Sense límit
	Estellencs - Banyalbufar	Tram carretera secundaria	<ul style="list-style-type: none"> • Estació: PM- 47 • Tipus: Cobertura • IMD: 5983 	Sense límit
----- ⁴	Banyalbufar – Port des Canonge	-----	-----	-----

Taula 50: Caracterització de les carreteres de Banyalbufar Font: Elaboració pròpia en base els mapes del Consell de Mallorca, 2009

La carretera que passa per dins el poble de Banyalbufar comunica el municipi directament amb Estellencs i Esporles, i és, a la vegada el carrer principal del municipi.

El nucli de Banyalbufar compta amb 5 àrees d'aparcament amb un total de 315 places que serveixen a la vegada d'aparcament dissuasori per evitar la circulació de vehicles dins el nucli.

⁴ Camí que uneix no surt als mapes del Consell de Mallorca, per tant no hi ha dades

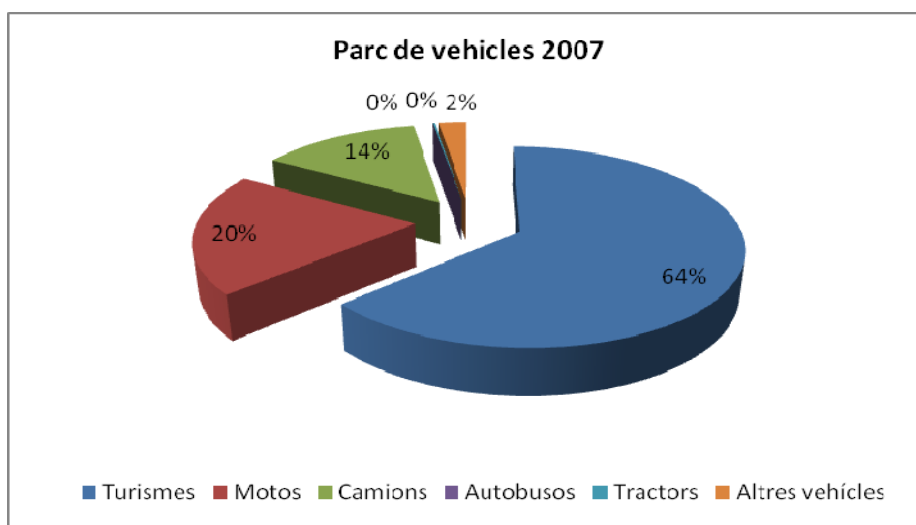
PARC DE VEHICLES

La següent taula mostra l'evolució del nombre de vehicles existents a Banyalbufar que comptava en el 2007 amb 544 vehicles, amb un rati de 92 vehicles per cada 100 habitants al municipi.

Parc de vehicles	2004	2005	2006	2007
Turismes	322	337	341	345
Motos	77	86	96	109
Camions	61	65	70	76
Autobusos	1	1	0	0
Tractors	1	1	1	1
Altres vehicles	0	5	8	13
Total	462	495	516	544

Taula 51: Parc de vehicles a Banyalbufar. Font: IBAE i Fitxa Municipal Caja Espanya

A l'any 2007 un 64% del parc de vehicles són turismes, seguit per motos amb un 20% i camions amb un 14%.

Gràfic 20: tipologia del parc de vehicles. Font: Fitxa Municipal Caja Espanya

El 86% dels habitatges familiars principals tenen, com a mínim, un vehicle o més. Si comparem Mallorca i Banyalbufar, és de destacar que el percentatge d'habitatges sense vehicle és inferior a Banyalbufar, fet que el podem atribuir a la mobilitat forçada en vehicle privat que hi ha al municipi.

TOTAL	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Total habitatges	246.617	100,00	215	100,00

Amb vehicle	190.360	77,19	186	86
Un	115.341	46,77	110	51,16
Dos	59.848	24,27	56	26,04
Tres o més	15.171	6,15	20	9,3
Sense	56.257	22,81	29	14

Taula 52: Vehicles per habitatge principal. Font: Cens i Habitatge 2001 IBAE

En la gestió del trànsit de Banyalbufar s'han de considerar aquest parc de vehicles propis i la quantitat d'autobusos i turismes dels visitants, incrementat així la densitat de vehicles en el nucli.

MOBILITAT INTERNA

La tipologia del municipi afavoreix els desplaçaments interns de forma no motoritzada en el nucli i una mobilitat forçada en vehicle a la resta de nuclis i vivendes aïllades del municipi.

L'aparcament a la carretera i la tipologia dels carrers dissuadeixen als visitants a transitar amb vehicle per l'interior del poble.

El transport públic només té aturada en el nucli urbà de Banyalbufar, per tant els residents des Port des Canonge o Son Coll s'han de desplaçar en vehicle privat fins a l'aturada d'autobús fet que fa que els desplaçaments dels residents d'aquests nuclis amb altres municipis es faci quasi exclusivament en transport privat.

Banyalbufar no està inclòs dins cap de les rutes cicloturístiques que promou el Govern de les Illes Balears, tot i això molts turistes arriben al municipi amb aquest mitjà de transport.

TRANSPORT PÚBLIC

La línia regular de transport de viatgers per terra comunica el nucli de Banyalbufar amb els municipis de Palma, Esporles i Estellencs, fent aturada a la UIB amb la Línia 200 del TIB. Actualment Transunion Mallorca SL, és l'empresa concrecionària de la línia.

A la figura que es mostra a continuació es pot observar l'horari d'aquesta línia d'autobús que cobreix la ruta del municipi de Banyalbufar. En total, de dilluns a divendres, hi ha 8 freqüències que surten de Banyalbufar i 7 freqüències que hi arriben. Els caps de setmana i festius hi ha un total de 6 freqüències que surten i arriben de Banyalbufar.

BUS		L200							
Estellencs – Palma									
TRANUNION MALLORCA S.L. – 971 900 209 Validesa: 09/02/2009 a 31/12/2009									
Estellencs	Banyalbufar	Esportes	UIB	Palma	Palma	UIB	Esportes	Banyalbufar	Estellencs
>	>	>	>	>	>	>	>	>	>
Dilluns a divendres					Dilluns a divendres				
6:35	6:50	>>7:10>>	7:25	7:45	6:30	6:45	>>7:10>>	7:30	7:45
-	-	7:40	7:55	8:20	7:00	7:15	7:35	-	-
-	-	8:10	8:25	8:50	7:30	7:45	8:05	-	-
8:05	8:20	>>8:40>>	8:55	9:15	8:00	8:15	>>8:40>>	9:00	9:15
-	-	9:40	9:55	10:15	8:00	9:15	9:35	-	-
10:00	10:15	10:30	10:45	11:05	10:30	10:45	11:05	-	-
-	-	12:00	12:15	12:35	11:45	12:00	12:20	12:35	12:50
12:55	13:10	>>13:30>>	13:45	14:05	13:00	13:15	>>13:30>>	13:50	14:05
-	-	15:00	15:15	15:35	14:15	14:30	14:50	-	-
15:10	15:25	>>15:45>>	16:00	16:20	15:00	15:15	>>15:45>>	16:05	16:20
-	-	16:30	16:45	17:05	15:45	16:00	16:20	-	-
16:45	17:00	>>17:20>>	17:35	17:55	16:45	17:00	>>17:20>>	17:40	17:55
-	-	18:20	18:35	18:55	17:45	18:00	18:20	-	-
18:45	19:00	>>19:20>>	19:35	19:55	18:45	19:00	19:20	-	-
-	-	20:10	20:25	20:45	19:30	19:45	>>20:00>>	20:20	20:35
20:35	20:50	>>21:10>>	21:25	21:45	20:30	20:45	21:05	-	-
Dissabtes, Diumenges i festius					Dissabtes, Diumenges i festius				
9:15	9:30	9:50	10:05	10:25	8:00	8:15	8:30	8:50	9:05
10:45	11:00	11:20	11:35	11:55	9:30	9:45	10:00	10:20	10:35
12:15	12:30	12:50	13:05	13:25	11:00	11:15	11:30	11:50	12:05
17:15	17:30	17:50	18:05	18:25	16:00	16:15	16:30	16:50	17:05
18:45	19:00	19:20	19:35	19:55	17:30	17:45	18:00	18:20	18:35
20:15	20:30	20:50	21:05	21:25	19:00	19:15	19:30	19:50	20:05

>>...>> Canvi d'autobús a Esportes.
 NOTA: Amb aquesta línia no es pot viatjar entre la UIB i Palma, i viceversa.

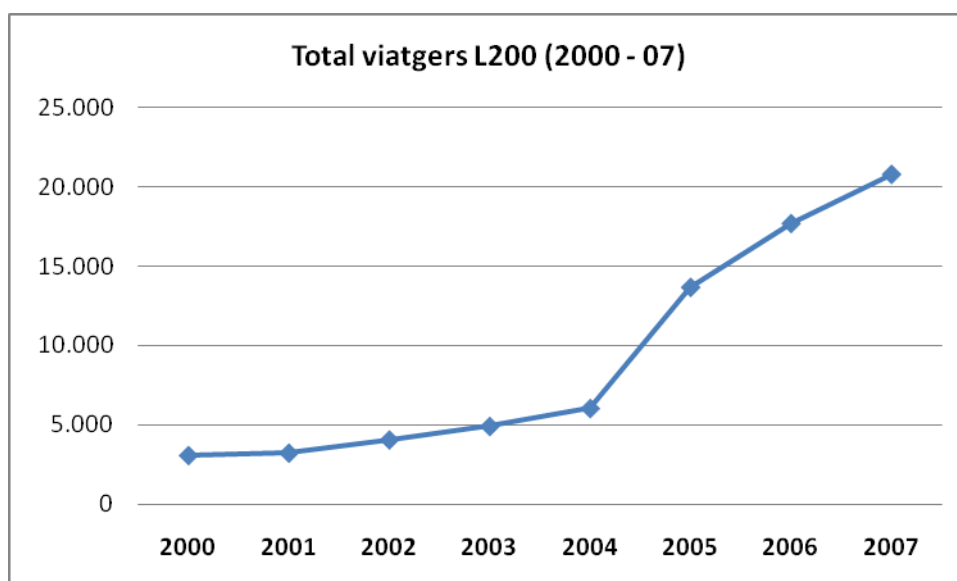
Figura 7 : Horari autobús Banyalbufar. Font: TIB – CAIB 2009

En el període 2000-2007, el servei públic de transport de la Línia 200 que fa la ruta de Banyalbufar ha estat emprat per un total de 73.326 viatgers. La taula següent mostra l'augment del nombre de passatgers que aquesta línia ha tingut en els darrers anys.

Any	Total de viatgers
2000	3.069
2001	3.219
2002	4.048
2003	4.897
2004	6.023
2005	13.648
2006	17.666
2007	20.756

Taula 53: Total viatgers en transport públic 2000-2007. Font: Direcció General d'obres Públiques i Transports (2008)

Gràfic 21: Viatgers totals en transport públic 2000-2007 Font: Direcció General d'Obres Públiques i Transports (2008)

El nombre de viatgers que empraven aquesta línia entre l'any 2000 i 2004 era molt baix i incloïa quatre freqüències més que arribaven o sortien de Banyalbufar: Peguera, Valldemossa, Camp de Mar i Andratx. Aquestes quatre línies es varen eliminar per falta de passatgers a octubre de 2006.

A gener de 2006 es va incloure en el trajecte d'aquesta línia una aturada a la UIB que encara es manté actualment.

A febrer de 2009 s'han reduït dues freqüències de sortida i quatre d'arribada d'aquesta línia entre setmana, i s'han augmentat dues freqüències d'arribada i sortida els caps de setmana i festius.

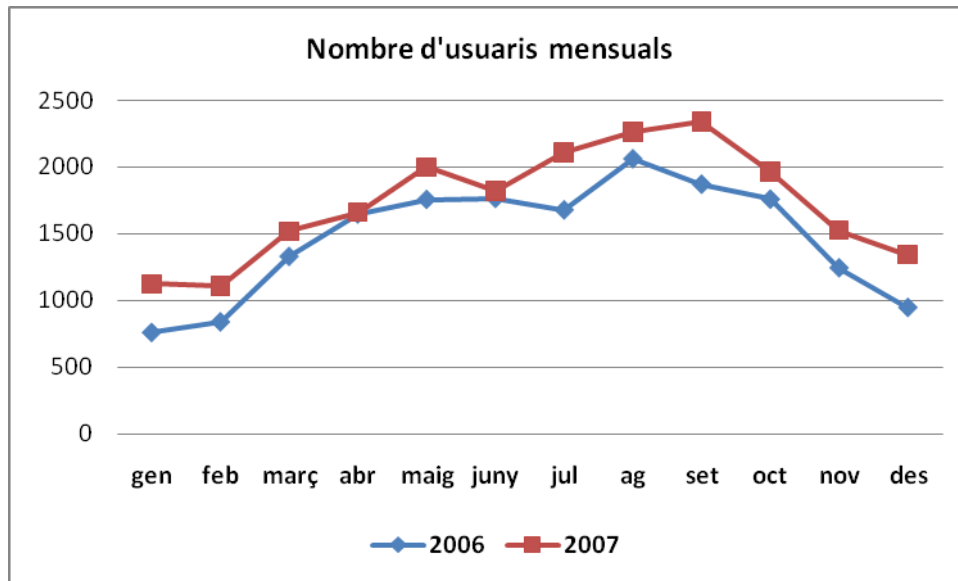
Un 74% dels viatgers realitzarien els seus viatges entre Palma i Banyalbufar i el 18% entre Esporles i Banyalbufar. En el 2007 només un 0,45% dels viatgers s'aturaven a la UIB.

Trajecte	Viatgers
Palma – Banyalbufar	15.314
Esporles – Banyalbufar	3.835
Banyalbufar - Estellencs	1.512
Universitat a Banyalbufar	95
Total	20.756

Taula 53: Viatgers per trajectes 2007 Font: Direcció General d'Obres Públiques i Transports.

En analitzar el nombre d'usuaris del transport públic per mesos es detecta un augment dels usuaris durant la temporada estival.

Gràfic 22: Viatgers per mesos anys 2006 i 2007 . Font: Direcció General d'Obres Públiques i Transports.

PUNTS FORTS I FEBLES

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> • Creixement dels usuaris del transport públic • Connexió amb la UIB. • Ampliació i millora de la Ctra. Esporles – Banyalbufar • Augment de les freqüències de transport públic els caps de setmana 	<ul style="list-style-type: none"> • Disminució de les freqüències de transport públic entre setmana. • Mal estat d'alguns trams de la Ctra. al Port des Canonge. • La Ctra. Esporles – Banyalbufar – Estellencs és a la vegada el carrer principal del nucli de Banyalbufar amb el perill degut a la velocitat i trànsit que això suposa per la ciutadania. • Rati elevat de vehicles . • Elevada dependència del transport privat. ❖ Manca de senyals viàries de limitació de velocitat. ❖ Falta d'informació sobre la preferència a la Ctra. des Port des Canonge. ❖ Arreglar la Ctra. des Port des Canonge però sense fer ampliació. ❖ Posar un horari que limiti la circulació de camions per la Ctra. des Port des Canonge. ❖ Col·locar badens més elevats per limitar la velocitat als carrers principals ❖ Mal estat dels carrers secundaris.
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana 	

BLOC IV: VECTORS AMBIENTALS

CAPÍTOL 8: VECTORS AMBIENTALS

GESTIÓ DE L'AIGUA

L'aigua, és un dels recursos naturals més importants i preuats per l'home i alhora un bé escàs. L'escassetat es veu agreujada pel fet de suportar grans densitats de població a l'estiu, mentre el clima mediterrani es caracteritza per una baixa pluviometria.

La principal característica diferenciadora de la hidrologia balear respecte a les conques peninsulars és que, a les Illes, l'aigua subterrània és quasi l'únic recurs hídric natural disponible. Avui dia les dificultats per assegurar un aprofitament sostenible d'aquest recurs són motiu de discussió, donades les característiques limitants del territori i la seva densitat de població. Els problemes de contaminació, sobreexplotació, intrusió marina, etc. són realitats que demanen que la població es sensibilitzi en quant a l'estalvi i el bon ús de l'aigua, i que l'administració reguli el seu bon ús.

MARC DE REFERÈNCIA

La irregularitat temporal i espacial de les precipitacions i el desajustament entre demanda - recurs i espai -temps, fa necessària la redacció de normes que garanteixin una explotació adequada del recurs i la implantació d'infraestructures capaces de regular el seu ús per tal de fer un repartiment just.

La llei 29/85 de 2 d'agost, d'aigües inicià una nova i definitiva etapa de Planificació Hidrològica en la qual s'emmarca l'elaboració del Pla Hidrològic de les Illes Balears. Aquesta llei pretén aconseguir la millor satisfacció de les demandes d'aigua i equilibrar i harmonitzar el desenvolupament regional i sectorial, incrementant les disponibilitats del recurs, protegint la seva qualitat, economitzant el seu ús i racionalitzant els seus usos en harmonia amb el medi ambient i els demés recursos naturals.

L'òrgan bàsic de gestió a les Illes Balears és la Junta d'Aigües, creada per la llei 11/1989 de 22 de desembre.

En el decret 106/1990 de 13 de desembre i a l'ordre de 12 de març de 1993 s'establiren les competències, organització i règim jurídic de la Junta d'aigües així com la creació de dues empreses públiques adscrites a la Junta: l'Institut Balear de Sanejament (IBASAN) (decret 27/1989) i l'Institut Balear de l'Aigua (IBAGUA) (decret 9/1994). El passat 1 de gener de 2006 entrà en vigor el Decret de creació de l'Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAQUA), aquesta entitat de dret públic assumeix les funcions i actuacions que fins ara desenvolupaven l'IBASAN (Institut Balear de Sanejament) i l'IBAL (Institut Balear de l'Aigua i del Litoral), de tal forma que ambdues empreses públiques desapareixen i la nova assumeix les seves funcions.

El Reial Decret 115/95 de 27 de gener traspasà les funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la CAIB en matèria de recursos, aprofitaments i obres hidràuliques.

El traspàs de competències a la Junta d'Aigües es materialitzà en l'aprovació del Decret 29/1995 de 23 de març.

El Reial decret 378/2001 aprovà el Pla Hidrològic de les Illes Balears, amb l'objectiu de descentralitzar la gestió en matèria d'aigües que és competència exclusiva del Govern de les Illes Balears.

El Pla Hidrològic és un instrument per a l'ordenació dels usos de l'aigua. Es basa en l'adopció d'un conjunt d'objectius sobre la satisfacció de les demandes de l'aigua i sobre la preservació del medi hídic i es concreten en directrius i normes reguladores de l'actuació administrativa. El pla clarifica les possibilitats d'accés al recurs i les obligacions respecte a la seva preservació, orientant les iniciatives dels municipis i dels diversos sectors interessats.

El pla consta de tres documents: Memòria, Normativa i Programes i infraestructures. La part normativa assigna els recursos disponibles amb la demanda, prioritza els criteris d'ús, normes d'atorgament de concessions, objectius de qualitat, etc. La Memòria és una descripció de la situació hídrlica i la part de Programes i infraestructures és una previsió d'actuacions i programes a realitzar. L'escenari temporal és des del 1996 fins a 2016.

Per altre banda, a nivell Europeu és de referència la Directiva 2000/60/CE, coneguda com la Directiva marc del aigua. En aquest moments està obert un procés de participació a les Illes Balears per concretar els seus efectes.

UNITAT HIDROLÒGICA DE BANYALBUFAR

Les peces fonamentals del Pla Hidrològic de les Illes Balears, donada la poca importància dels recursos hídrics superficials, són les unitats hidrogeològiques: un o varis aqüífers agrupats a efectes d'aconseguir una racional i eficaç administració de l'aigua en les que hi ha un balanç coherent i un equilibri entre els consums i les disponibilitats. El Pla Hidrològic de les Illes Balears contempla 14 unitats hidrogeològiques a la zona d'anàlisi.

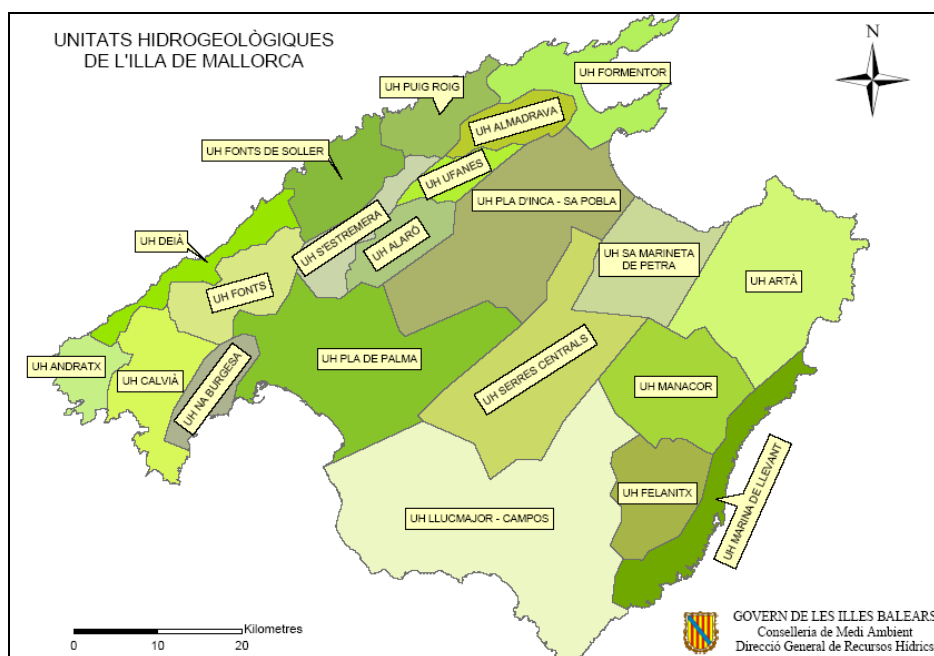

Figura 8: Unitats hidrogeològiques de l'illa de Mallorca. Font: CAIB

El municipi de Banyalbufar està dins la Unitat Hidrològica de Deià (18.02), de 72,6 km² de superfície, que inclou els nuclis de població d'Estellencs, Banyalbufar, Puigpunyent i Deià, i dins la

Unitat Hidrològica de Fonts (18.07), de 119 km² de superfície, però que no abasteix la població de Banyalbufar.

El Pla Hidrològic considera que el cabal mínim d'aigua que hauria de sortir de la unitat per raons ambientals (evitar intrusió marina, manteniment ecosistemes,...) en 0,3 Hm³/any dels 4 Hm³/any que es calcula que entren a la unitat hidrogràfica.

PROVEÏMENT I CONSUM D'AIGUA

Banyalbufar s'abasteix d'aigua a través de la Font de la Vila. L'aigua provinent del depòsit de Ses Mosqueres rep un tractament de cloració en es depòsit de Ses Roquetes abans de passar a la xarxa de distribució d'aigua potable del nucli de Banyalbufar.

Anualment l'ajuntament de Banyalbufar realitza anualment analítiques de l'aigua en diferents punts de la xarxa en base a la qualificació del Reial Decret 140/2003 i criteris d'aptitud de l'Autoritat Sanitària. Les analítiques realitzades en el 2007 i 2008 complien els requisits d'aptitud requerits.

Segons les dades del Cens i Habitatge de 2001 els edificis connectats a la xarxa de distribució són:

Edificis	Mallorca	Banyalbufar
Total	176.712	374
Proveïment públic d'aigua corrent	156.349	263
Proveïment d'aigua corrent privat	17.287	111
Sense aigua corrent	3.076	0

Taula 54: Edificis amb aigua corrent. Font: Cens i Habitatge 2001, IBAE.

Mentre que al nucli de Banyalbufar actualment tots els habitatges estan connectats a la xarxa d'aigua potable, els camions cisterna són alternativa per l'abastiment d'aigua a algunes zones des Port de Canonge que no tenen connexió d'aigua corrent, i per les cases disseminades.

SANEJAMENT I TRACTAMENT D'AIGUA

En el 2006, segons l'Agència Balear de l'Aigua, l'Estació depuradora de Banyalbufar va tractar 31.493 m³ d'aigües residuals. La estació depuradora de Banyalbufar està situada en es Camí des Moll i fou construïda en 1994. Està preparada per cobrir les necessitats de 1000 habitants i un cabdal mensual de 6.000 m³. Les aigües que tracta reben un tractament secundari.

En el municipi de Banyalbufar en el 2001 el 38,5% dels edificis existents no estaven connectats a la xarxa de clavegueram del municipi.

Edificis	Mallorca	%	Banyalbufar	%
Amb clavegueram	147203	83	230	61,5
Altres sistemes d'evacuació d'aigües residual	24299	14	0	0
Sense evacuació d'aigües residual	5300	3	144	38,5

Taula 55: Edificis connectats al clavegueram. Font: Cens i habitatge 2001, IBAE.

Cal suposar que l'alternativa emprada a la connexió al clavegueram han estat les fosses sèptiques. Encara que actualment es sap que una part dels habitatges del nucli des Port des Canonge i la urbanització Son Coll no estan connectats a la xarxa de clavegueram i que les aigües residuals s'aboquen al mar.

GESTIÓ DELS RESIDUS

MARC DE REFERÈNCIA

La planificació sectorial de residus a les Illes Balears es va posar en marxa amb l'inici, l'any 1998, del Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears (PDSGRIB), abans d'aprovar les Directrius d'Ordenació Territorial, basant-se en la disposició transitòria única de la Llei 8/1987. Aquest pla director va tenir en compte els criteris generals que va acordar el Parlament de les Illes Balears el 20 de maig de 1997. Aquest acord preveia l'elaboració d'un pla integral per a totes les Balears, amb la possibilitat de l'elaboració de programes per a residus específics que s'incorporarien al mateix pla. La planificació del PDSGRIB, en relació amb Mallorca, és la següent:

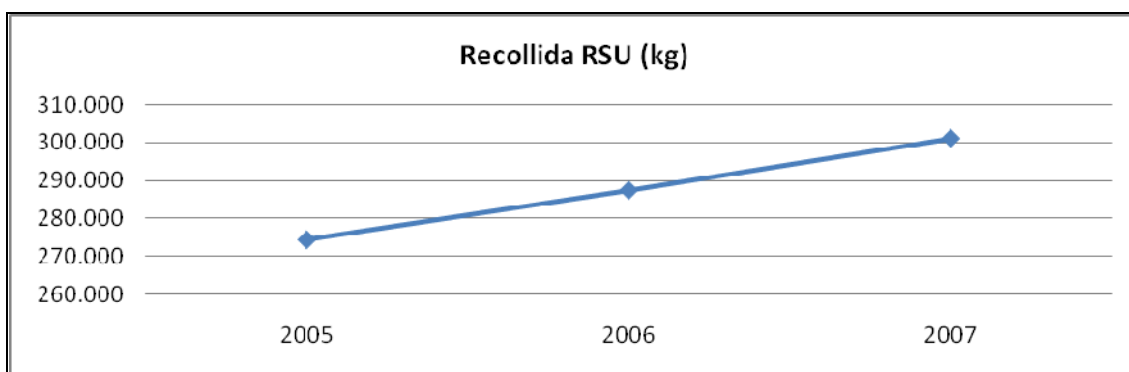
-La gestió dels residus urbans a Mallorca la determina el PDSGRUM vigent (aprovat pel Govern mitjançant el Decret 21/2000). Revisió 16.11.2006

-El Pla Director Sectorial per a la gestió dels residus de construcció i demolició, voluminosos i pneumàtics fora d'ús de Mallorca, aprovat pel Ple del Consell de Mallorca el 8 d'abril de 2002 (BOIB núm. 59, de 16/05/02).

Les competències actuals en matèria de residus sòlids no perillosos es troben transferides al Consell de Mallorca. És, per tant, competència del Consell la planificació i la gestió d'aquests residus.

GENERACIÓ I RECOLLIDA DE RESIDUS A BANYALBUFAR

El municipi de Banyalbufar segueix una lleu tendència a l'increment de la generació de residus, donat que en els darreres tres anys s'ha incrementat la recollida de residus sòlids urbans en el municipi en unes 26,4 tn.

Gràfic 23: Residus Sòlids urbans recollits a Banyalbufar 2006-2008. Font: Ajuntament

L'Ajuntament te contractada la recollida no selectiva de residus amb l'empresa GESBA, del grup ACCIONA, mitjançant una concessió que es va iniciar l'any 2004. Els residus tenen com a destí la planta de tractament de Son Reus, on són incinerats per a la seva posterior valorització energètica. La recollida es fa a través de contenidors de recollida situats a tres punts del nucli urbà de Banyalbufar i del nucli des Port des Canonge.

Foto XX: Localització de contenidors a diferents punts del municipi. Font: elaboració pròpia

Considerant les dades del padró municipal, no sols s'ha incrementat el total de RSU recollits, si no també la generació per cada habitant.

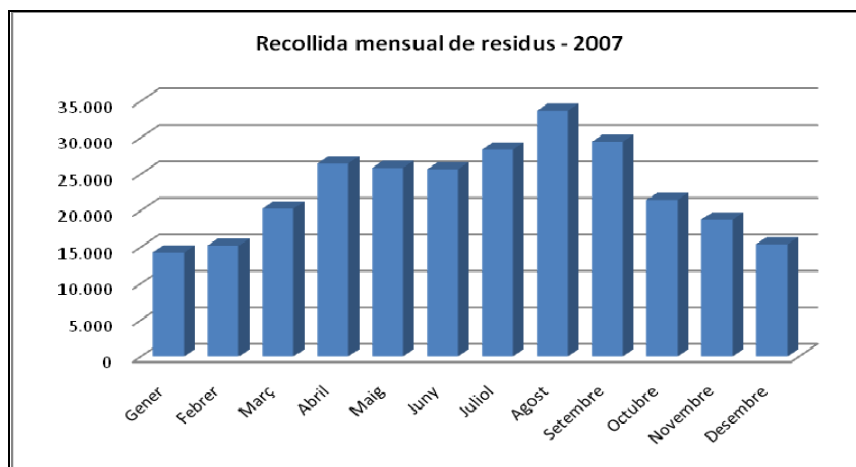
	Totals	Habitants	Kg/hab./dia
2005	274.617	572	1,32
2006	287.524	591	1,33
2007	301.038	627	1,32

Taula 56: Generació de residus per habitant. Elaboració pròpia en base dades del padró municipal i recollida de RSU de l'Ajuntament.

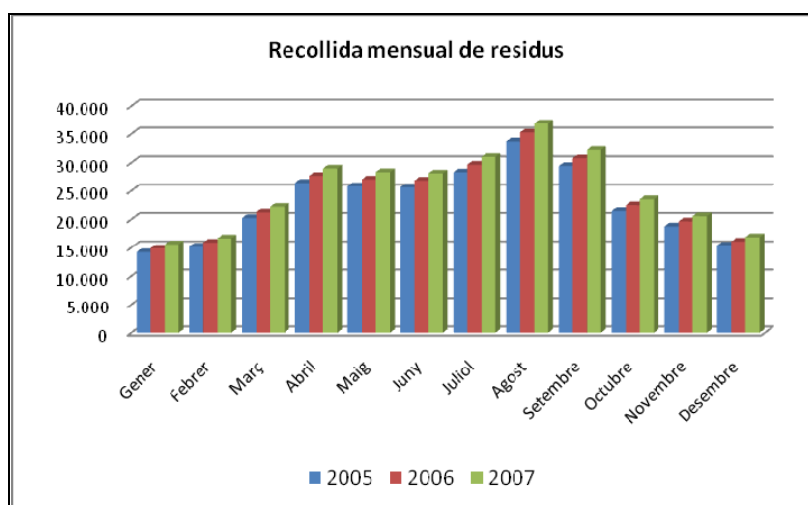

Si desglossem les dades de 2007 de recollida de RSU en mesos es pot observar els efectes del turisme en la gestió dels residus:

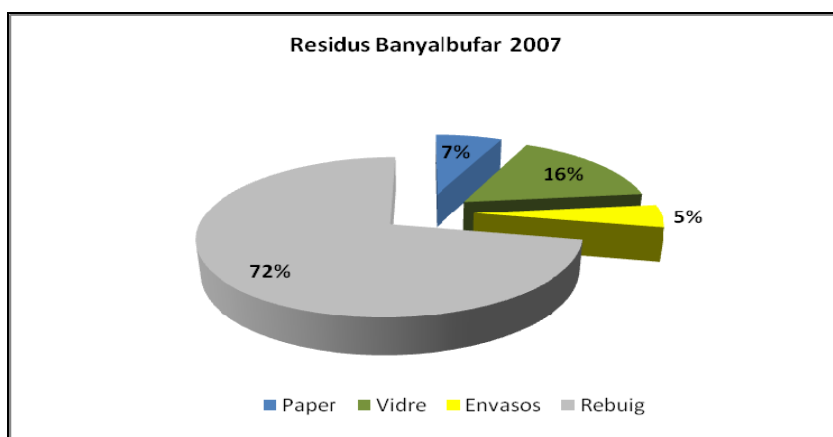
Gràfic 24: Residus sòlids urbans recollits per mes el 2007. Font : Ajuntament

En el mes d'Agost es produeix la punta de recollida amb 36.924 Kg, el doble que al mes de Gener. Si estíem la mitjana de recollida de RSU en 25.086 Kg /mes, podem definir de Maig-Octubre el període d'alta recollida de residus i de novembre a Abril de baixa. Coincidents aquests períodes amb la temporada alta del turisme. En el 2005 i 2006 es pot observar la mateixa tendència.

Gràfic 25: Residus sòlids urbans mensuals (2005-07). Font: Ajuntament

A pesar que la producció de residus total ha augmentat en els darrers anys, s'han mantingut estables les dades de generació de residus per habitant, entorn als 1,3 kg/hab/dia.

Gràfic 26 : Percentatge del pes dels residus de cada fracció. Font: Elaboració pròpia en base dades del consell de Mallorca i l'Ajuntament.

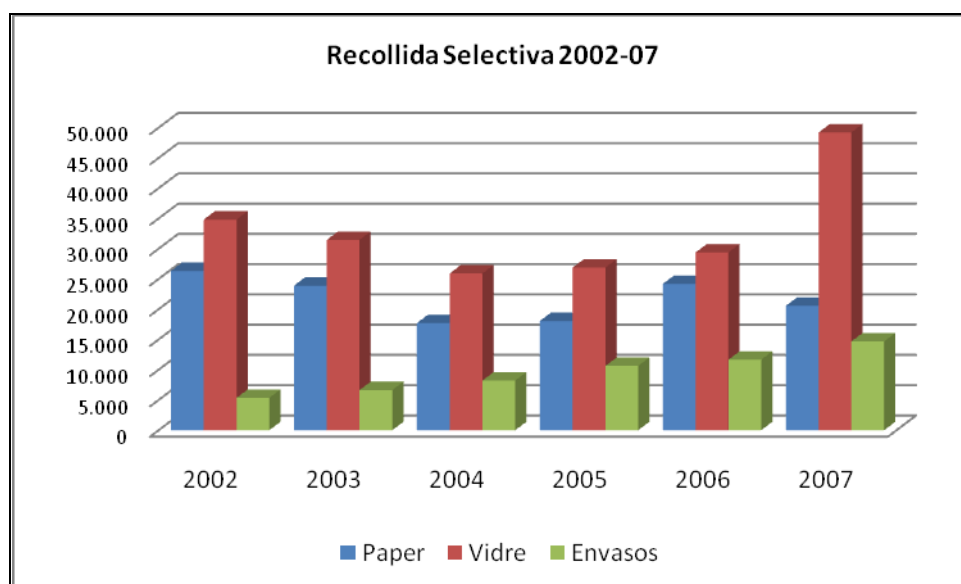
En el municipi es realitza la recollida selectiva de paper, vidre i envasos. Els contenidors de recollida selectiva es troben situats al Punt Verd, l'inici de la Ctra. al Port des Canonge, l'entrada al nucli de Banyalbufar per Esporles i a l'entrada al nucli de Banyalbufar per Estellencs.

El personal de l'Ajuntament s'encarrega de la recollida als comerços del municipi que du fins al Punt Verd.

A diferència de l'increment any rere any de la recollida de RSU, la recollida selectiva ha sofert al llarg dels darrers anys diferents tendències. La recollida selectiva de vidre va disminuir fins l'any 2004 per tornar augmentar i pegar un bot molt important al 2007 situant-se en el 2° municipi de Mallorca en recollida selectiva de vidre. La recollida selectiva d'envasos a sofert un augment lent però constant des del 2002, i la recollida selectiva de paper ha anat també augmentant i disminuint al llarg dels darrers anys.

	Paper (kg)	Vidre (Kg)	Envasos (Kg)
2002	26.321	34.805	5.343
2003	23.881	31.442	6.634
2004	17.706	25.905	8.214
2005	18.050	26.870	10.603
2006	24.180	29.380	11.649
2007	20.550	49.203	14.672

Taula 57: Recollida selectiva 2002 - 2007. Font: Consell de Mallorca.

Gràfic 27: Recollida selectiva 2002-07. Font: Ajuntament

L'augment tan espectacular de la recollida de vidre en el 2007 es deu sobre tot a la recollida d'aquesta fracció als establiments turístics del municipi per part del personal de l'Ajuntament.

Per comparar la recollida selectiva de diferents municipi, amb tamanys diversos de població, podem utilitzar Kg/habitant de fet, així Banyalbufar recollí de forma selectiva per habitant de fet:

Kg/hab de fet	2006	2007
Paper	38,01	32,06
Vidre	46,19	76,76
Envasos	18,31	22,89

Taula 58: Kg per habitant de fet de recollida selectiva. Font: Ajuntament.

El municipi es situava el 2006 entre els municipis capdavanters en la recollida selectiva de paper, vidre i envasos per habitant de fet.

PAPER		VIDRE		ENVASOS	
Escorca	105,78	Escorca	133,09	Puigpunyent	47,69
Estellencs	39,93	Estellencs	57,47	Escorca	32,15
Banyalbufar	38,01	Puigpunyent	46,30	Bunyola	20,64

Calvià	37,75	Banyalbufar	46,19	Banyalbufar	18,31
Bunyola	36,81	Calvià	43,51	Binissalem	18,20
Porreres	35,60	Costitx	36,71	Estellencs	17,96
Puigpunyent	35,58	Fornalutx	33,97	Porreres	15,35
Sant Llorenç	34,75	Capdepera	33,84	Lloseta	12,50
Palma	33,01	Bunyola	31,50	Calvià	11,84
Pollença	31,80	Andratx	30,33	Esporles	10,40

Taula 59: Top ten de la recollida selectiva Kg/habitant de fet. Font: Consell de Mallorca

La implantació de la recollida de la fracció orgànica i augmentar les dades de recollida són els reptes pel futur. Caldrà doncs millorar els punts de recollida en el Port des Canonge i zones d'habitatges disseminats i desenvolupar tasques de sensibilització.

ESTRUCTURA ENERGÈTICA

MARC DE REFERÈNCIA

L'abril de 2001 s'aprovà el Pla director sectorial energètic de les Illes Balears, per tal de determinar les necessitats energètiques de les Illes per als quinze anys següents.

El Pla fixa les infraestructures necessàries per a abastar la demanda energètica dels propers quinze anys i estableix els elements necessaris per garantir el subministrament, tant d'electricitat com d'altres formes o vectors energètics.

La revisió del Pla (agost 2005) introdueix uns canvis significatius en relació al contingut del Pla.

- D'una banda, es planteja la interconnexió elèctrica de totes les illes, i la de Mallorca amb la Península. La unificació de totes les illes en un sol sistema, i la interconnexió del sistema elèctric balear amb el peninsular, a més d'introduir un factor de seguretat en el subministrament d'energia elèctrica, permet la integració del sistema en el mercat liberalitzat de l'energia elèctrica, amb els avantatges que té per als consumidors.

- De l'altra, s'aborda la solució al problema, obviat en el Pla que ara es revisa, del transport i la distribució de l'energia elèctrica, que els darrers anys s'ha revelat com un dels punts més febles del nostre sistema energètic.

Els objectius del pla energètic es poden resumir en:

- La implantació de mesures conduents a la millora de l'eficiència energètica.

- La potenciació de recursos energètics autòctons, de les energies renovables i de l'estalvi energètic.
- La diversificació de les fonts de subministrament energètic.
- La compatibilització del desenvolupament econòmic i social amb la preservació del medi ambient.
- La planificació de les interconnexions energètiques amb les xarxes peninsulars, i de les interconnexions interinsulars.
- La planificació de les xarxes insulars de transport d'energia.
- La planificació de les instal·lacions de recepció de combustibles líquids.

El model energètic de les Illes Balears està basat en energies no renovables, en combustibles fòssils, creant una gran dependència energètica de l'exterior, al no disposar d'aquestes matèries primes en el nostre territori.

Segons el pla energètic, en el 2003, sols un 4,3% de l'energia consumida fou procedent de energies renovables. La capacitat de producció d' energia renovables en el 2003 fou la següent:

Tipus d'energia	Capacitat de producció (tep)	Objectius de la capacitat de producció (tep) 2015
Solar tèrmica	4192	26023
Solar fotovoltaica	241	815
Eòlica	102	14218
Aprofitament de la biomassa	27282	35.900 tep/any
Valorització de residus	54.1233	64800 tep/any
Total	85950	141756

Taula 60: Capacitat de generació de energies renovables Illes Balears 2003. Font: Pla director sectorial energètic de les Illes Balears

Les Illes Balears estan lluny d'assolir els objectius marcats pel 2015 pel Pla energètic. El nou codi d'edificació contribuirà a millorar aquestes xifres. Les energies renovables són els únics recursos energètics autòctons de les Illes Balears, i per tant els únics per poder reduir la dependència energètica.

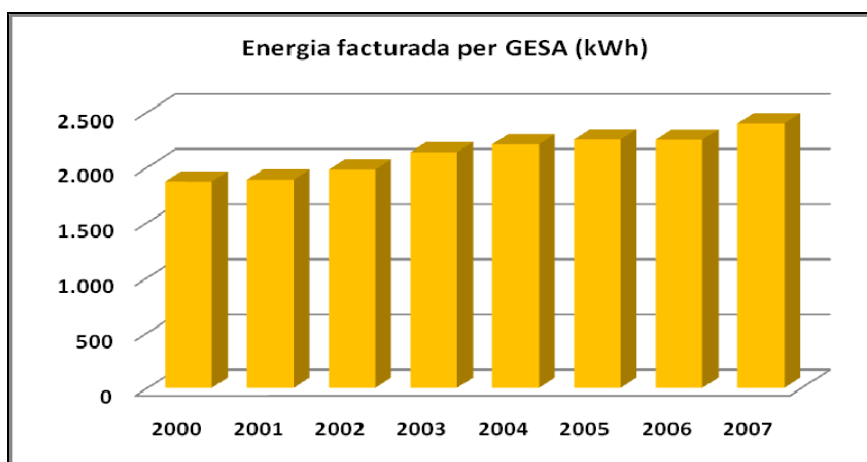

CONSUM D'ENERGIA ELÈCTRICA

La tendència actual és d'incrementar any a any el consum d'energia elèctrica. Prova d'aquests fets són els rècords històrics de màxim consum que es varen produir els estius de 2006 i 2008 a Mallorca. Banyalbufar segueix la tendència generalitzada.

Any	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Consum energia facturada (MWh)	1.868,87	1.886,04	1.976,91	2.135,86	2.207,76	2.252,42	2.249,86	2.395,16

Taula 61: Energia facturada 2000-2007. Font: GESA

Gràfic 28: Energia facturada 2000-2007 Font: Gesa 2008

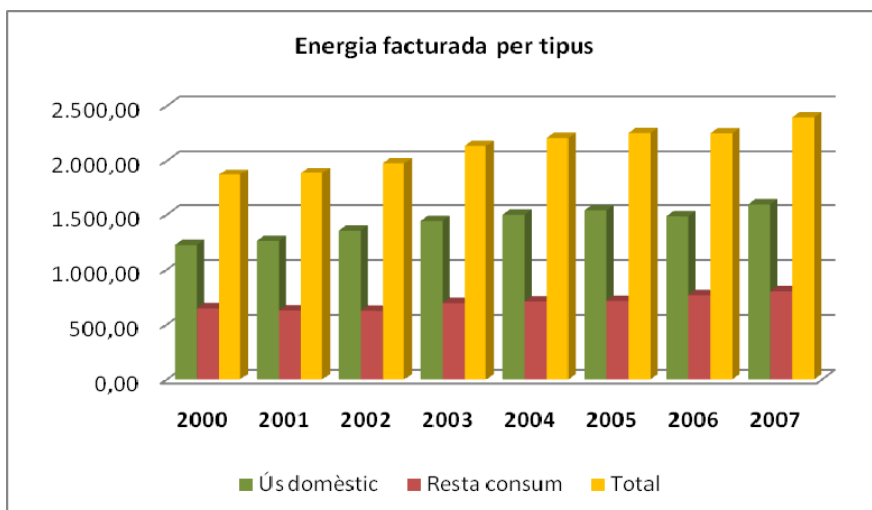
Si analitzem els increments del consum elèctric en el període 2000-2007, d'un any respecte l'anterior, hem de destacar diferents moments:

- els anys de major augment del consum d'energia elèctrica respecte a l'any anterior varen ésser l'any 2002 i l'any 2007
- en el 2005 es produeix un petit descens del consum d'energia elèctrica respecte a l'any anterior.

El consum d'energia es pot diferenciar entre domèstic, alta tensió i altres.

kWh	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ús domèstic	1.223,03	1.259,67	1.353,26	1.441,27	1.498,25	1.538,36	1.483,66	1.593,11
Resta consum	645,84	626,37	623,64	694,59	709,51	714,06	766,20	802,05
Total	1.868,87	1.886,04	1.976,91	2.135,86	2.207,76	2.252,42	2.249,86	2.395,16

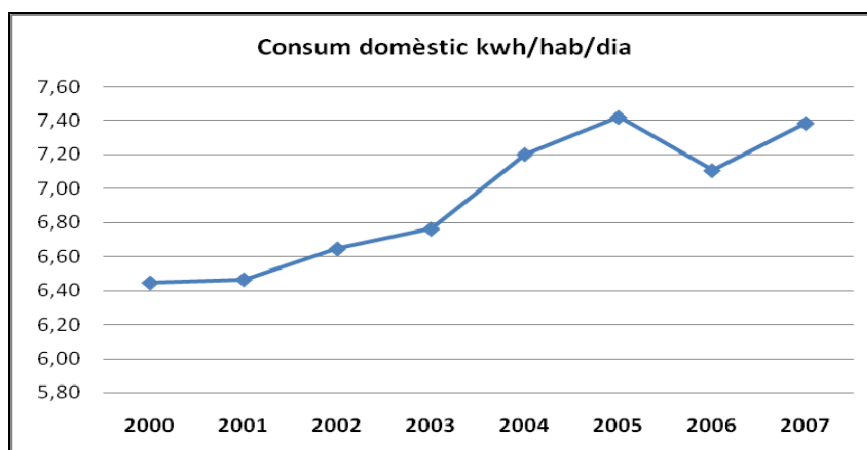
Taula 62: Consum elèctric per us domèstic, alta tensió i altres 2000-2007. Font:GESA

Gràfic 29: Consum elèctric per us domèstic, alta tensió i altres 2000-2007. Font:GESA

El percentatge d'increment del consum d'energia elèctrica d'un any respecte l'anterior no són gaire elevats i segueixen una tendència constant d'augment entorn a un 4% de mitjana durant aquest període.

Es pot relacionar el lleu augment que ha experimentat el consum elèctric en el municipi de Banyalbufar en aquest període a l'augment de la població durant el mateix.

Gràfic 30: Consum energia elèctrica habitant/dia. Font GESA

Al municipi de Banyalbufar no hi ha cap estació de servei. Les estacions de servei més properes són les dels municipis veïns, Estellencs i Esporles, fet que dificulta el càlcul de l'energia consumida en desplaçaments en vehicles. Cal pensar que la mobilitat obligada (treball, educació, mercaderies, etc) suposen un elevat consum d'energia fòssils.

L'energia solar és font d'energia a explotar a Banyalbufar. La instal·lació de plaques solars, haurà de ser regulada per les NNSS per minimitzar l'impacte visual de les mateixes.

QUALITAT DE L'AIRE

CONTAMINACIÓ ATMOSFÈRICA

Es denominen contaminants atmosfèrics a les substàncies i composts que es troben en l'aire en concentracions o nivells que poden causar mals o molèsties a persones, animals, vegetació o materials. En general els contaminants són alliberats per una font, procés conegut com emissió, i en l'atmosfera es desplacen, es transformen, s'acumulen i es degraden.

Com a resultat d'aquests processos, en un punt determinat es produeix una concentració de cada contaminant.

Segons la seva procedència els contaminants atmosfèrics poden ser:

- D'origen natural: la seva presència a l'atmosfera es produeix per abocaments naturals. Tal és el cas dels incendis forestals.

- D'origen antropogènic: són els contaminants abocats per les activitats humanes, com per exemple, les emissions d'automòbils, d'activitats industrials (centrals tèrmiques, indústries químiques, cimenteres, etc) o calefaccions, entre d'altres.

I per la seva naturalesa i comportament en el medi els podem classificar:

- Els contaminants primaris: són aquells abocats directament des d'una font d'emissió. Per exemple: diòxid de sofre (SO_2), partícules en suspensió, òxids de nitrogen (NO_x), monòxid de carboni (CO), hidrocarburs...

- Els contaminants secundaris: s'originen com a conseqüència de les transformacions químiques i fotoquímiques entre contaminants primaris i components habituals de l'atmosfera. Per exemple: l'ozó (O_3), (SO_2) i compostos orgànics volàtils (COV's)

El Reial decret 1073/2002 de 18 d'octubre té per objectiu definir i establir uns valors límit i uns llimdars d'alerta respecte a les concentracions de diòxid de sofre (SO_2), diòxid de nitrogen (NO_2), partícules (PM_{10}), Plom (Pb), Benzè (Bz) i monòxid de carboni (CO). També pretén regular l'avaluació de la qualitat de l'aire en relació a aquestes substàncies, així com informar a la població i a la Comissió Europea amb la finalitat d'evitar, prevenir i reduir efectes nocius d'aquestes substàncies sobre la salut humana i el medi ambient. Per tal d'avaluar el nivell de cada contaminant, les Illes Balears compten amb una xarxa de vigilància i control de la qualitat de l'aire que mesura en temps real tots aquests contaminants SO_2 , NO_x , CO , PM_{10} i O_3 .

A Banyalbufar la xarxa de qualitat de l'aire de les Illes Balears no ha realitzat cap medicació. Caldrà doncs en un futur sol·licitar a la Conselleria de Medi Ambient que realitzi amb la unitat mòbil una campanya d'anàlisi de la qualitat de l'aire de Banyalbufar, encara que es pressuposa que aquesta és bona degut a la seva situació geogràfica allunyada dels grans focus de contaminació.

La taula següent esquematitza els principals contaminants atmosfèrics, origen, descripció, efectes i límits legals. Per les fonts d'emissió hem de suposar que els nivells de concentració a Banyalbufar no seran alts.

Contaminant	Descripció	Origen	Efectes	Límits
PM 10 (partícules amb diàmetre < 10 µm)	Partícules en suspensió a l'aire.	Centrals tèrmiques, trànsit de vehicles, pedreres, resuspensió de sòls, intrusions saharianes.	Problemes respiratoris, erosió d'edificis.	Valor mig diari: 50µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
SO ² (diòxid de sofre)	Gas incolor i no inflamable, olor fort i irritant a elevades concentracions.	Combustió de carbó, fuel-oil i gas-oil. Erupcions volcàniques.	Pluja àcida, malalties respiratòries, corrosió de materials.	Valor mig diari: 125 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
NO, NO ² (òxids de nitrogen)	NO: gas tòxic i incolor que reacciona amb l'ozó per donar NO ² , causant de l'smog. NO ² : gas tòxic de color marró.	Trànsit de vehicles, processos de combustió, indústria química, incendis forestals.	Pluja àcida, tòxics per a la salut i als éssers vius.	Valor mig horari (NO ²): 2007: 230 µg/m ³ 2008: 220 µg/m ³ 2009: 210 µg/m ³ 2010: 200 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
CO (monòxid de carboni)	Gas inodor i incolor. Tòxic a altes concentracions i exposicions curtes de temps.	Produït en processos de combustió deficitaris d'oxigen. Es un indicador de contaminació per trànsit de vehicles.	Tòxic a concentracions elevades.	Valor màxim octohorari diari: 10mg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).
O ³ (Ozó)	Gas incolor i d'olor agradable, és molt oxidant i irritant.	És un contaminant secundari. D'origen fotoquímic, es forma per l'acció de la llum solar i en presència d'òxids de nitrogen, hidrocarburs y composts orgànics.	Molt oxidant, afecta als materials, a les plantes i a la resta d'éssers vius.	Valor mig diari: 180 µg/m ³ (Reial Decret 1796/2003).
Bz (Benzè)	Productes volàtils i d'olor desagradable, són dissolvents orgànics.	Benzineres, indústria química, consum de productes domèstics, trànsit de vehicles.	A determinades concentracions poden ser cancerígens i/ò teratogènics.	Valor mig anual: 2007: 8 µg/m ³ 2008: 7 µg/m ³ 2009: 6 µg/m ³ 2010: 5 µg/m ³ (Reial Decret 1073/2002).

Taula 63: Principals contaminants atmosfèrics. Font: Oficina de canvi climàtic, Conselleria de Medi Ambient.

Per les seves característiques i les accions que els generen, tot i la manca d'informació precisa, no hi ha indicis que facin suposar que les concentracions de contaminants atmosfèrics arribin a nivells que ocasionin que la qualitat de l'aire del municipi de Banyalbufar no sigui bona.

AEROBIOLOGIA

Xarxa Balear d'aerobiologia que proporciona dades de les concentracions del pol·len atmosfèric al conjunt del territori de les Illes Balears. A Mallorca hi ha dos punts de mesura, un a la ciutat de Palma i l'altre a la ciutat de Manacor.

Banyalbufar, situada en un entorn natural l'aire pot transportant concentracions de pol·len que ocasionin al·lèrgies i asma. S'anomena al·lèrgia a una forma exagerada de reaccionar de l'organisme d'algunes persones davant el contacte amb substàncies, altres organismes i també, situacions front a les quals altres organismes no reaccionen així.

A les substàncies o organismes responsables de la reacció s'anomenen al·lèrgens.

El fenomen de l'al·lèrgia és cada dia més freqüent, degut en part a la contaminació atmosfèrica. No es coneix el perquè algunes persones desenvolupen al·lèrgia i altres no.

Els al·lèrgens més freqüents són: els àcars de la pols domèstica, el pol·len de determinats arbres, herbes i plantes, el pèl i les plomes d'alguns animals (moixos, cans, ocells), substàncies contaminants del medi ambient i altres.

A Banyalbufar hi són presents els principals tipus de pol·línics. Utilitzaran les dades de presència a l'atmosfera de Palma com a referència per el període de pol·linització:

Tipus de pol·línics	Període de pol·linització ⁵
Olivera-Ullastre	Abril, Maig i Juny, encara que de forma esporàdica pot trobar-se durant l'estiu
Gramínies	Primavera i principis de l'estiu.
Cupressàcies. Xiprer, savina, ginebró, tuia	Des de finals de Gener fins a finals de Març, i en quantitats menors durant la resta de l'any.
Mollera roquera, mercurial i ortigues . Urticàcies	Principis de Novembre fins finals d'agost
Plater, Plàtan (<i>Platanus</i>)	Març i la primera quinzena d'abril, encara que apareix de forma més esporàdica fins a principis de Maig.
Pins	Des de mitjans de Febrer fins a finals de Juny, enregistrant-se les majors concentracions entre finals de Febrer i mitjans de Març.

⁵ Es pren com a referència el moment en que es present a l'atmosfera de Palma

---

Casuarina

Octubre i principis de Novembre, apareixent de forma més esporàdica des de mitjans de Setembre fins al Febrer

---

Taula 64 Tipus de pol·línics i època de pol·linització. Font: Conselleria de Medi ambient.

En aquests períodes de pol·linització el més recomanable és dirigir-se al centre metge per rebre el tractament adequat en cas de patir al·lèrgies.

PUNTS FORTS I FEBLES

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none"> • Realització de la recollida selectiva de paper, vidre i envasos amb contenidors. • Qualitat de l'aire del municipi. • Inexistència d'activitats contaminants prop de la població. • Coneixement aproximat de les èpoques de pol·linització. • Recollida selectiva als comerços des de l'Ajuntament. • Kg/hab/dia de les diferents fraccions selectives per damunt de la mitjana de Mallorca. ❖ Conscienciació de la població en temes de reciclatge i estalvi de recursos. 	<ul style="list-style-type: none"> • Augment de la producció anual de Residus al municipi, i sobretot en època estival. • La no recollida de la matèria orgànica selectivament. • Increment del consum d'energia facturada. ❖ Neteja municipal millorable. ❖ Manca d'informació sobre estalvi de recursos i energies renovables des de l'Ajuntament. ❖ Necessitat de millorar l'estesa elèctrica, telefònica i de senyal de TV del municipi. ❖ Augmentar i millorar la recollida de residus a l'època estival ❖ Sensació d'abandó d'algunes zones des Port de Canonge (faroles rompudes, vegetació solars i aceres, etc). ❖ Instaurar el servei d'aigua municipal a totes les cases del Port des Canonge ❖ Instaurar el servei de clavegueram a totes les cases del Port. Connectar la depuradora. ❖ Augmentar el nombre de papereres i contenidors ❖ Instaurar panells informatius per conscienciar als visitants sobre la neteja i el reciclatge

❖ Punts establerts amb la Participació Ciutadana

BLOC V: ORGANITZACIÓ I GESTIÓ

CAPÍTOL 9: ASPECTES MUNICIPALS

ORGANIGRAMA I COMPETÈNCIES

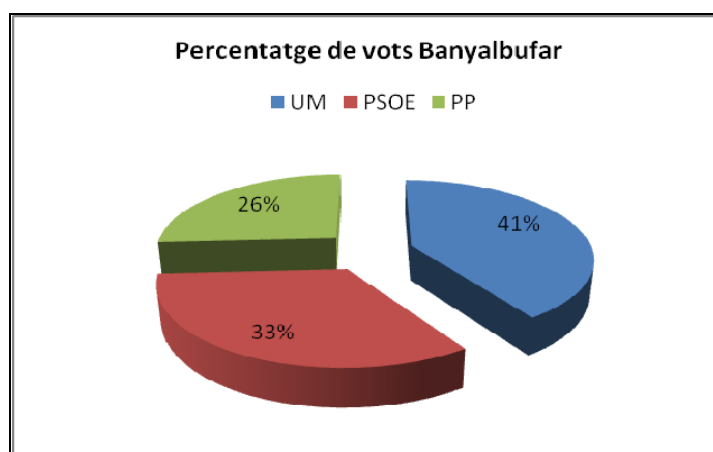
ORGANITZACIÓ POLÍTICA

En l'apartat d'història s'ha realitzat una breu menció a la vida política del municipi de Banyalbufar, on al llarg del temps han guanyat els independentistes de Banyalbufar. Actualment, el Consistori es troba presidit per Unió Mallorquina amb el batle Mateu Ferrà, amb l'existència d'un pacte de govern entre la formació Agrupació Port des Canonge i el Partit Popular. Resta a l'oposició Independents per Banyalbufar.

Els darreres comicis locals es realitzaren en el maig de 2007, on es donaren els següents resultats:

	Vots	Concejals
UM	179	3
PSOE	148	2
PP	114	2

Taula 65: Resultats eleccions municipals (maig 2007). Font Fitxa municipal Caja Espanya

Gràfic 31: Percentatge vots eleccions municipals (maig 2007). Font Fitxa municipal Caja Espanya

Aquests resultats dels comicis configuraren una majoria absoluta del Partit Popular: L'equip de Govern municipal està format per:

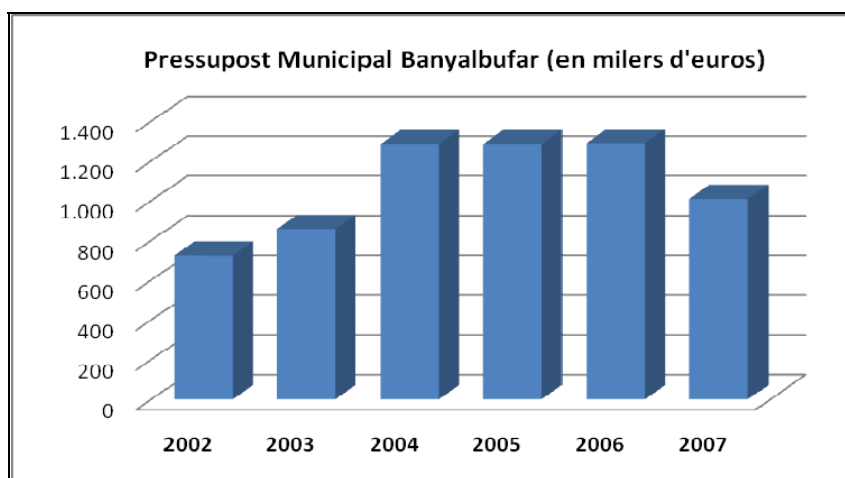
- Batlle: Sr.Mateu Ferrà Bestard (UM). Responsable de l'àrea d'Economia, Hisenda i Pressuposts, Urbanisme i Ordenació del Territori.
- Regidor Joan Peralta Palmer(UM).
- Regidor Antoni Palerm Milla (UM).

La resta de regidors que formen el consistori són:

- Sr. Manuel F. Romero Romero, portaveu (PSOE).
- Sr. Miquel Bujosa Picornell, regidor (PSOE).
- Sr. Pere J. Salleras Vives, portaveu (PP).
- Sra. Margarita Barceló Vives, regidora (PP).

PRESSUPOSTS

El pressupost del municipi de Banyalbufar s'ha anat incrementant paulatinament fins a l'any 2006 quan va arribar a un pressupost de 1.289.191,2€. El 2007 el pressupost municipal va baixar considerablement per la important davallada de les transferències de capital.

Gràfic 32: Evolució dels pressupost de Banyalbufar 2002-2007. Font : Bolletí Oficial de les Illes Balears i IBAE.

Els ingressos previstos per a 2007 provenien principalment de les transferències de capital (37,3%), les transferències corrents (25,3%) i els impostos directes (17,7%). Les despeses més importants en 2007 foren en inversions reals (37,4%), en bens corrents i serveis (25,9%) i en personal (25,6%).

BLOC VI: COMUNICACIÓ I PARTICIPACIÓ CIUTADANA

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Parlar d'Agenda Local 21, és parlar de sostenibilitat. Però parlar d' Agenda 21, també és parlar de participació, de decidir, prioritzar, d'exposar punts de vista ciutadans, tècnics, polítics, etc, punts de vista oposats i/o diversos per crear un consens per realitzar l'aportació de Valldemossa al desenvolupament sostenible.

La participació de la ciutadania en un procés d'Agenda Local 21 és una part fonamental d'aquesta. Són els ciutadans d'un municipi els que realment coneixen les febleses del seu lloc de residència, i són els que posteriorment s'hauran d'implicar en la solució de moltes d'aquestes. Cal remarcar que la **PARTICIPACIÓ** és més que expressar les teves opinions, sinó també escoltar, comprendre, assimilar i respectar les opinions dels altres.

En el procés de participació desenvolupat per realitzar el Diagnòstic de Agenda Local 21 de Banyalbufar s'ha pretès treballar múltiples nivells de participació, de més a menys participatius:

1. Informar
2. Consultar
3. Decidir conjuntament

INFORMAR

S'han desenvolupat diverses accions de comunicació per informar a la ciutadania de Banyalbufar que s'estava redactant el Diagnòstic de la Agenda local 21. L'Objectiu era que el poble s'assabentés que es realitzava el procés i decidís si volia participar, i si era així amb quin grau d'implicació. Per assolir aquest objectiu es varen utilitzar diferents mecanismes:

- a. Cartells informatius

- b. Contacte a través de correu electrònic
- c. Telefonades a les associacions del municipi.

CONSULTAR

S'han desenvolupat diverses accions de consulta als residents de Banyalbufar emprant diferents tècniques per arribar a tots els grups d'edat. Per assolir aquest objectiu es varen utilitzar diferents mecanismes:

- a. Butlletes i bústies de suggeriments a diferents punts del municipi

- b. Dibuix amb els escolars del municipi

Informació per a pares i mares

Què és una AGENDA LOCAL 21?
Una Agenda Local 21 és un instrument de gestió municipal que, mitjançant un procés de Participació Ciutadana, cerca el compromís de la municipalitat amb el desenvolupament sostenible en tots els seus àmbits (mediambiental, econòmic i social).

Com hi poden participar els residents de Banyalbufar?
Tots els residents de Banyalbufar poden donar la seva opinió del municipi a través de la bústia de suggeriments AL21 que l'Ajuntament ha posat a la seva disposició, les enquestes de percepció ciutadana que els monitors de l'empresa GRAM realitzaran a diferents indrets del municipi, i les reunions de Fòrum Ciutadà que es realitzaran al municipi.

Els nins i nines de Banyalbufar hi poden participar dibuixant el que més els agrada del seu municipi i el que menys.

Per què volem que participin els nins i nines de Banyalbufar?
Els nins i nines de Banyalbufar són el futur del municipi i la seva percepció d'aquest és igual d'important que el de qualsevol altre grup d'edat.

Data d'entrega de dibuixos:
Fins dia 16 de març a la bústia AL21 situada a la plaça de l'Ajuntament

Gràcies per participar!!

AGENDA 21 BANYALBUFAR

Vols decidir el futur del teu municipi?

Si tens menys de 12 anys
PARTICIPA DIBUIXANT!!!

- c. Enquestes ciutadanes.
- d. Enquestes als comerços.

ENQUESTES

Les enquestes, mètode indirecta de participació, és poden entendre com una consulta a la ciutadania i els comerços del municipi per completar el diagnòstic de l'Agenda Local 21 de Banyalbufar

El més de Març de 2009, el redactor del diagnòstic realitzà les enquestes. Considerant tota la població de majors de edat residents a Banyalbufar com a univers de l'enquesta, es varen enquestar una total de 25 persones, fet que determina, amb un 90% de confiança, un marge d'error de $\pm 8\%$.

Les enquestes es feren aleatòriament per tot el nucli de població. S'ha intentat mantenir l'equilibri quant a gènere i diversificar al màxim les edats.

El tractament de les enquestes ciutadanes i als comerços del municipi es presenta a dos documents independents. Tota la informació recopilada a través d'elles s'ha incorporat a aquest Diagnòstic municipal.

Imatge X: Enquestadora fent enquestes a la població de Banyalbufar

DECIDIR CONJUNTAMENT

Aquest nivell de participació s'ha donat entre les persones que han participat en el Fòrum Ciutadà.

El fòrum ciutadà de Banyalbufar és l'organisme de consulta i participació d'aquelles persones o entitats vinculades directa o indirectament a Banyalbufar que volen aportar els seus coneixements, la seva opinió en les diferents etapes de l' Agenda Local 21.

El 17 de Març de 2009 és reuní per primer cop el Fòrum ciutadà de Banyalbufar, i la segona reunió es realitzà el 31 de Març de 2009. Ambdós Fòrums és varen realitzar a les 20:00 hores al Local Social Ses Escoles.

En el primer fòrum varen participar 14 persones, incloses representants de diverses associacions del municipi. En el segon fòrum varen assistir 17 persones. A l'annex s'adjunten les actes dels dos Fòrums Ciutadans.

El Fòrum ciutadà validà el diagnòstic amb un conjunt d'aportacions i modificacions dels punts forts i febles.

ACTA DEL FÒRUM CIUTADÀ

ACTA PRIMERA REUNIÓ FÒRUM CIUTADÀ DE BANYALBUFAR

17 DE MARÇ DE 2009

El 17 de Març de 2009 és reuní per primer cop el Fòrum ciutadà de Banyalbufar. El Fòrum és realitzà a les 20:00 hores al Local Social "Ses Escoles" de Banyalbufar.

ASSISTENTS

El fòrum ciutadà de Banyalbufar quedà constituït per 14 persones que assistiren:

Nom	Cognoms	Representació
Francisca	Tomàs Carreta	Assoc. Persones Majors
Biel	Garí Garí	Particular
Bernadí	Mir Torres	Assoc. Caçadors i Particular
Toni	Bosch Tomàs	Particular
Antonia	del Rosario	Particular
Juan A.	Vives Vallès	Assoc. Caçadors, Joves pescadors i particular
Antonia	Albertí Tomàs	Particular
Juan	Tomàs Font	Assoc. Comunidad de regants
Antonia	Bestard Amengual	Particular
Joana	Vives Albertí	Particular
Francesc	Albertí Picornell	Assoc. Cultural Banyalbahar
Sebastià	Ferrà Palmer	Particular
Catalina	Rotger Ambrós	Particular
Rosa	Albertí Albertí	Particular

Taula 5 Assistents al Fòrum inicial

La coordinació del fòrum va anar a càrrec de Antònia Verger i Marga Ribas, tècnics de la consultora GRAM.

Com a representants de l'ajuntament de Banyalbufar assistiren el Sr. Mateu Ferrà (Batle de Banyalbufar) i el Sr. Toni Palerm (Regidor de l'àrea de Medi Ambient).

ORDRE DEL DIA

- 20:00 Benvinguda
- 20:10 Presentació de l'Agenda Local 21:
  - o Fonaments de l'AL21
  - o Grau d'implantació de l'AL21 a Mallorca
  - o Conceptes clau de l'Agenda
  - o Fases de l'Agenda Local 21
  - o Situació actual de l'AL21 a Banyalbufar
  - o Punts forts i febles
- 20:40 Torn de paraula als assistents
- 21:30 Finalització

---

1. BENVINGUDA

El Sr. Mateu Ferrà, batle de Banyalbufar, i el Sr. Toni Palerm, regidor de l'àrea de Medi Ambient, presenten a l'equip tècnic de GRAM i expliquen que és una empresa externa qui s'encarregarà de dur endavant tot el procés d'Agenda Local 21 i que l'ajuntament només hi participa facilitant les dades que lis demanen els tècnics però sense intervenir en la redacció del document.

---

2. PRESENTACIÓ DE AGENDA LOCAL 21

Antònia Verger, tècnica de GRAM, explica als presents el concepte d'Agenda Local 21, les fases del procés, la situació actual de l'AL21 a Banyalbufar i els punts forts i febles que tècnicament s'havien detectat.

---

3. TORN DE PARAULA ALS ASSISTENTS

Un cop finalitzada la presentació per part dels tècnics es dona pas a que els assistents exposin les seves opinions:

- Tallar els pins de davant el mirador i davant la torre de les ànimes que tapen les vistes turístiques.
- Construir una piscina municipal per que tota la població en general pugui fer exercici.
- Un centre de dia per la gent gran
- Habilitar un dels locals que hi ha actualment al municipi com a centre de dia.
- Habilitar un autocar per dur usuaris de Banyalbufar al centre de dia d'Esporles i a la piscina de la Universitat.
- Una escoleta municipal a Banyalbufar
- Arreglar l'aparcament des Cos. Degut a les pluges recents ha augmentat la perillositat i hi ha molt espai tudentat.
- Arreglar els diferents camins del municipi, camí des Correu, camí de Son Sanutges, etc, que degut a l'escorrentia i les pluges estan intransitables i són camins de gran afluència de pas.
- Manteniment dels camins públics del municipi tant d'ús turístic com local.

- Evitar que una part de la població d'Estellencs dipositi els seus residus als contenidors de Banyalbufar.
- Augmentar el control sobre les motos que els caps de setmana fan carreres a la carretera principal del municipi per disminuir la perillositat i la contaminació acústica.
- Col·locar un radar a l'entrada i/o sortida del poble, càmeres de vigilància o cartells dissuasoris.
- Un centre cultural per fomentar les activitats culturals i d'oci al municipi.
- Arribar a un conveni per utilitzar l'espai parroquial que actualment utilitzen més els foranis que la pròpia gent del poble. Seria necessari arreglar i adaptar l'entrada.
- Augmentar la conservació del Patrimoni Cultural i Arquitectònic. (Sa Canaleta, sa Torreta, els Molins de la Mar...)
- Augmentar la conservació de les marjades, sol·licitar ajudes al CIM, CMA o fons europeus, etc.
- Crear un Pla Específic de Conservació del Patrimoni Paisatgístic.
- Obrir el pas del Camí de Es Rafal. Hi ha una sentència favorable a l'actual propietari de la finca.
- Prendre mesures per què la ruta de pedra en sec GR221 passi pel nucli de Banyalbufar, a través de la reobertura del Camí de Es Rafal o d'una altra ruta anàloga. Aquesta ruta seria molt beneficiosa per l'economia del municipi.
- Fomentar la venda de vivendes als joves de Banyalbufar, a través de diverses estratègies com la venda de vivendes desocupades o segones residències, per què continuïn residint al municipi.

Els residents sol·liciten que les properes reunions es realitzin en divendres o dissabte per facilitar una major assistència de la població.

Els representants de les associacions també sol·liciten que se'ls hi faci arribar la informació per mail per poder avisar al seus associats.

ACTA SEGONA REUNIÓ FÒRUM CIUTADÀ DE BANYALBUFAR

31 DE MARÇ DE 2009

El 31 de Març de 2009 és reuní per segona vegada el Fòrum ciutadà de Banyalbufar. El Fòrum és realitzà a les 20:00 hores al Local Social "Ses Escoles" de Banyalbufar.

ASSISTENTS

El fòrum ciutadà de Banyalbufar quedà constituït per 17 persones que assistiren:

Nom	Cognoms	Representació
Francisca	Tomàs Carreta	Assoc. Persones Majors
Biel	Garí Garí	Particular
Juan A.	Vives Vallès	Assoc. Caçadors, Joves pescadors i particular
Sebastià	Ferrà Palmer	Particular
Catalina	Rotger Ambròs	Particular
Rosa	Albertí Albertí	Particular
Francisca	Sastre Barceló	Particular
Biel	Font Font	Particular
Javier		Assoc. Empresaris
Francisco	Jovani Roig	Particular
Francisca	Ambròs Alorda	Particular
Xisco	Tomàs	Particular
Pep	Jansà Duon	Particular
Pau	Bujosa Sastre	Particular
Marga	Barceló Vives	Regidora PP
Lluís	Amoròs Albertí	Particular
Joan	Peralta Palmer	Regidor Cultura, societat i joventut

Taula 6 Assistents al Fòrum

La coordinació del fòrum va anar a càrrec de Antònia Verger i Marga Ribas, tècnics de la consultora GRAM.

Entre els presents es trobava el Sr. Joan Peralta Palmer, Regidor de Sanitat i Consum, Cultura i Educació, Esports, Fires i Festes, Benestar Social i Manteniment de l'Ajuntament de Banyalbufar.

ORDRE DEL DIA

- 20:00 Benvinguda
- 20:15 Desenvolupament de la Presentació
  - o Recordatori sobre l'AL21
  - o Resultats enquestes comerços
  - o Resultats enquestes ciutadanes
  - o Pròxima fase del procés

- 21:00 Torn de paraula als assistents
- 21:15 Refrigeri i intercanvi d'impressions
- 21:45 Finalització

---

1. BENVINGUDA

Antònia Verger, tècnica de GRAM, dona la benvinguda als assistents i els agraeix la seva presència. Explica com es desenvoluparà la reunió i que al final hi haurà torn lliure de paraula per què els assistents puguin afegir les seves opinions.

---

2. DESENVOLUPAMENT DE LA PRESENTACIÓ

A través d'una presentació en Power Point es recorda als assistents què és l'Agenda Local 21 i les diferents fases del seu procés. A continuació es mostren els resultats de les enquestes als establiments comercials i turístics del municipi realitzades i les opinions de millora que es varen aportar a través d'aquestes. També es presenten els resultats de les enquestes que es varen realitzar als ciutadans del nucli de Banyalbufar i del Port des Canonge i es comenten les diferents aportacions fetes pels ciutadans d'ambdós nuclis de població.

Per finalitzar es presenta als assistents una proposta d'activitats i horari per les properes fases del procés, tenint en compte les al·legacions que els ciutadans varen comentar a l'anterior Fòrum.

---

3. TORN DE PARAULA ALS ASSISTENTS

Un cop finalitzada la presentació per part dels tècnics es dona pas a que els assistents exposin les seves opinions:

- Hi ha diferents opinions sobre si les activitats dels dissabtes s'han de fer al matí o l'horabaixa per intentar que assisteixi el major nombre de residents possible.
- Millorar els horaris de transport d'autobús: es comenta que fa un mes hi va haver una reunió a Esporles per canviar els horaris de sortida del transport públic i que arrel d'aquesta reunió, a la que no hi va anar cap representant de l'ajuntament de Banyalbufar ni Estellencs, s'han eliminat diverses freqüències entre setmana i s'han ampliat les freqüències els caps de setmana. Els assistents es queixen de que ara l'horari del migdia queda quasi sense cobertura i demana sol·licitar que s'ampliïn els horaris del transport públic amb altres municipis.
- Millorar el servei de transport escolar: es comenta que el servei de transport escolar només és gratuït per nins en edat d'escolarització obligatòria, de 6 a 16 anys. Pels nins de 3 a 6 anys l'autocar no és gratuït però durant els darrers anys ha estat subvencionat per la Conselleria d'Educació el 75% del cost. També es vol deixar constància de que hi ha un escrit de la Conselleria d'Educació que diu que el servei d'autocar escolar per a nins de 3 a 6 anys només és possible si queden places buides, fet amb el que no hi ha problema al municipi.
- Control dels motoristes a la carretera: com ja es va comentar a la reunió anterior, quan fa bon temps les motos passen a gran velocitat per la carretera del municipi que passa per la via principal del nucli de Banyalbufar i és un perill per la població, els ciclistes i els excursionistes. A més dels problemes de renou i contaminació atmosfèrica que això provoca.
- Es comenta que les dades de recollida als comerços no són representatives ja que l'Ajuntament els hi fa la recollida de selectiva a la porta i per tant tenen la feina molt facilitada.
- Promoure una campanya de recollida de residus porta a porta per vivendes.

Aquest apartat pretén exposar i clarificar breument conceptes claus sobre l'agenda local 21. Cal deixar clars i unificar el significat d'alguns conceptes d'ús comú en el procés de Agenda local 21. Per aquest motiu es reproduïxen algunes definicions del Decret 123/2002, de 4 d'octubre, sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears:

Agenda Local 21: és un sistema de gestió global a curt, mig i llarg termini en el qual, mitjançant un Pla d'Acció, s'estableixen uns objectius ambientals, econòmics i socials, mesurables i avaluable periòdicament, per tal d'aconseguir, amb la participació activa d'un Fòrum Ciutadà, la sostenibilitat del municipi i una millor qualitat de vida dels ciutadans.

Conferència de Rio: és la Conferència de les Nacions Unides sobre el medi ambient i el desenvolupament, que es va celebrar a Rio de Janeiro (Brasil), del 3 al 14 de juny de 1992. Entre els documents de la conferència s'aprovaren els

27 principis de "la Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament"

(151/5, de 7 de maig de 1992); i "el Programa 21".

Programa 21: és un Programa d'Acció aprovat per la Conferència de les Nacions Unides sobre el medi ambient i el desenvolupament l'any 1992, que abordant els problemes apressants d'avui, tracta de preparar el món per als desafiaments del segle XXI, reflectint un consens mundial i un compromís polític sobre el desenvolupament i la cooperació en l'esfera del medi ambient.

Declaració de Rio sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (151/5, de 7 de maig de 1992): és la proclamació de 27 principis aprovada pels Estats participants en la Conferència de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament.

Sostenibilitat: del vocable llatí *sustenerere*, que significa conservar o mantenir un estat desitjat al llarg del temps. La seva aplicació en referència a les activitats humanes i la seva relació amb el medi ambient implica el desenvolupament de l'activitat humana dins els límits de la capacitat de càrrega del medi ambient. En quant a les Agendes Locals 21 s'entén per accions sostenibles, les que possibiliten l'apropament progressiu al compliment dels 27 principis de la Declaració de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament.

Carta d'Aalborg: és la Carta de les Ciutats i Municipis Europeus cap a la sostenibilitat, redactada a la ciutat danesa d'Aalborg l'any 1994, la qual significa un compromís de millora cap a la sostenibilitat i l'acord de la implantació d'una Agenda Local 21.

Campanya Europea de Ciutats Sostenibles: és l'organització, depenent de la Direcció General de Medi Ambient de la Comissió Europea, on es registren tots els municipis que s'han adherit a la Carta d'Aalborg.

Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA): és una organització internacional depenent de les Nacions Unides que, amb la seva seu a Nairobi, es va crear a la Declaració d'Estocolm sobre el medi ambient humà, de 1972, per al desenvolupament de qüestions relatives al medi ambient.

Diagnòstic: és el document d'anàlisi ambiental, social i econòmic del municipi, definint la situació actual, la tendent i la desitjable. Normalment és dividirà en dues etapes: un Prediagnòstic obtingut d'una primera recollida d'informació ja existent i el Diagnòstic Final amb una anàlisi completa i detallada de la situació.

Punts Forts: són els punts principals definits en el Diagnòstic de l'Agenda Local que suposen un estat òptim o una potencialitat de millora per a la sostenibilitat del municipi.

Punts Febles: són els punts principals definits en el Diagnòstic de l'Agenda Local 21 que suposen un estat crític o una potencialitat de risc per la sostenibilitat del municipi.

Fòrum ciutadà: és l'organisme de consulta i de participació d'aquelles persones o entitats vinculades directament o indirectament al municipi en el qual es vol desenvolupar una Agenda Local 21 i que volen aportar els seus coneixements o la seva opinió en les diferents etapes de l'Agenda Local 21.

Pla d'acció: és el document que basant-se en el diagnòstic defineix les propostes a realitzar, incloent l'estructura organitzativa, les responsabilitats, les pràctiques, els procediments, les accions i els recursos per portar a terme la millora sostenible del municipi. Ha d'incloure, com a mínim, un Pla de Participació, un Pla d'actuació i un Pla de Seguiment pel seu desenvolupament.

Pla de Participació: és el document del Pla d'Acció que regula la participació dels diferents actors implicats (Administració i Fòrum) en la forma, definició i prioritització de les solucions, l'estructura organitzativa dels participants en l'Agenda Local 21, les responsabilitats, les pràctiques i el procediment per desenvolupar el Pla d'Acció.

Pla d'Actuació: és el document del Pla d'Acció que defineix les accions a realitzar per solucionar els punts febles o potenciar els punts forts detectats en el Diagnòstic. Aquestes accions es defineixen progressivament d'accions generals (d'objectius i àmbits d'abast general) a accions concretes (en projectes precisos i particulars). El Pla d'Actuació ha de definir les Línies Estratègiques, les quals se subdividiran en Programes i aquests en Accions. Cada una de les Accions es traduirà en Projectes concrets.

Línies Estratègiques: són les propostes d'actuació d'objectiu i àmbit més general definides en el Pla d'Actuació.

Programes: són les propostes d'actuació en una mateixa Línia Estratègica i amb objectius particulars, definides en el Pla d'Actuació.

Accions: són les accions en què se subdivideix cada Programa del Pla d'Actuació i que responen a cada objectiu de cada Programa.

Projectes: són les propostes concretes i necessàries per dur a terme les Accions del Pla d'Actuació per aconseguir la sostenibilitat. A cada Projecte n'haurà de constar com a mínim: Nom del Projecte, Descripció i objectius, Entitat responsable del seu desenvolupament Recursos humans, tècnics econòmics requerits per dur-lo a terme. Grau d'execució (si està en procés), existència o no de pressupost per realitzar-lo. Prioritat d'execució, Proposta d'indicadors de seguiment i de resultats.

Pla de Seguiment: és el document del Pla d'Acció que defineix un sistema d'avaluació continua i periòdica del desenvolupament i dels resultats obtinguts per implantar el Pla d'Acció.

Indicadors: són elements de quantificació que permeten mesurar l'evolució de cada Pla d'Acció i/o els seus resultats, i determinar si les actuacions realitzades en el marc del Pla d'acció estan d'acord amb els objectius de l'Agenda Local 21.

Validació: comprovació que la documentació presentada per un ajuntaments conforme als principis de sostenibilitat (segons els 27 principis de la Declaració de Rio sobre el medi ambient i el desenvolupament i la Carta de les Ciutats i Municipis Europeus cap a la sostenibilitat d'Aalborg), així com del compliment dels requisits mínims que per a l'elaboració i seguiment d'una Agenda Local 21 s'exposen al Decret 123/2002, de 4 d'octubre, sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears.